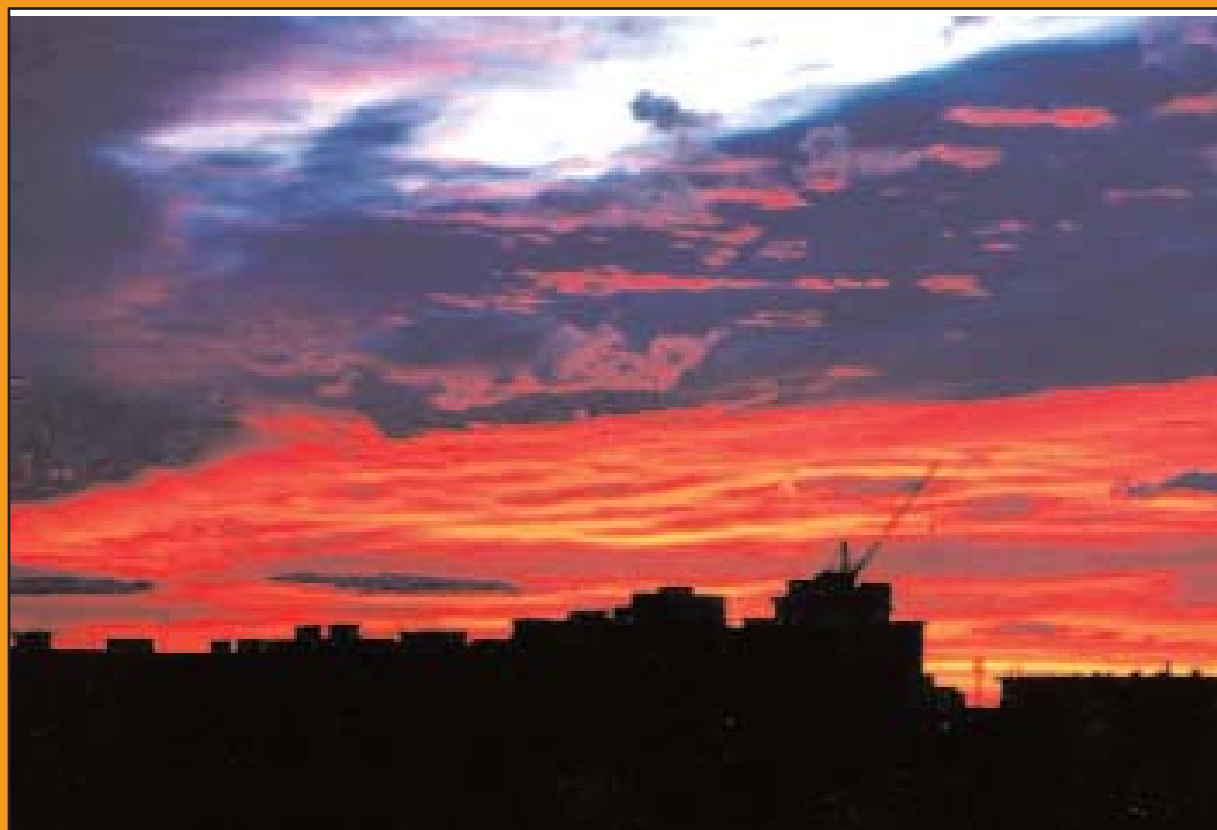

Revistă editată de
Asociația Culturală
„Agatha Grigorescu Bacovia”
Nr. 38
Aprilie 2008

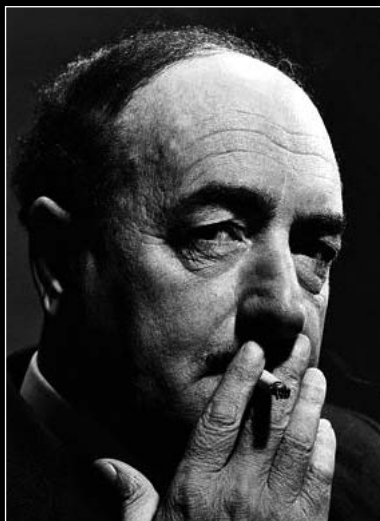

Fereastră

Director: *Emil Procan*

Traduceri din lirica universală

Salvatore Quasimodo

În monumentală sa „*Panoramă a poeziei universale și contemporane*” (Editura „Albatros”, 1972) A.E. Baconsky - îngropat și el, ca atâția alții, în „uitarea” otrăvită a cohortelor de precupeți de la tarabele spiritului, scria despre **Salvatore Quasimodo** (Laureat al premiului Nobel - 1959): „*Fiu de modești ferovieri sicilieni, poetul s-a născut la Siracusa în august 1901, a peregrinat cu părinții săi prin diverse localități (...) și a făcut multă vreme studii tehnice, înscriindu-se chiar la Politehnică dar abandonând-o și urmând cursurile Facultății de litere de la universitatea din Roma fără a-și lua vreodată licența (...). Vibrația umană a poeziei lui caută sferele orgolioase ale înălțimilor unde aerul e rarefiat și cuvintele capătă o claritate paroxistică, halucinantă. Iar tonul dialogal frecvent îi dă, în clipele de maximă tensiune, o rezonanță de oracol*”

Scrisoare Mamei

„*Mater dulcissima*, iată-acum ceața coboară,
valuri se-aud cunfuz lovind în diguri,
copacii se umflă de apă, îngheață;
nu mai sunt trist în Nord: nu-s împăcat
cu mine, dar nici nu mai aștept
iertarea nimănui - mulți îmi datorează lacrimi
de la om la om. Țtiu că ți-e rău, că trăiești
ca toate mamele poezilor, săracă
și dreaptă cu dragostea
pentru fiii depărtați. Astăzi, sunt eu
care-ți scriu.” - „În sfârșit, vei gândi, două vorbe
de la băiatul fugit, într-o noapte, cu-o haină scurtă
și câteva versuri în taocă. Bietul de el
inimos și aprins cum îl Țtiu
îl vor ucide undeva într-o zi...”

„Da, mi-amintesc, era o gară cenușie
cu trenuri încete ducând portocale, migdale
spre gura Imerei, fluviul cel plin de gaipe,
de eucalipti și de sare. Dar astăzi vreau
să-ți mulțumesc pentru ironia ce-ai pus-o
pe buzele mele, blândă ca și a ta.
Acel surâs m-a scăpat de dureri și de plânset.
Și nu-i nimic dacă-mi dau chiar acum câteva lacrimi
pentru tine și toți cei ce-asemenea ție așteaptă
mereu
și nu Țtiu nici ei ce anume. O, delicată moarte,
să nu atingi orologiul ce bate-agăpat de peretele
bucătăriei
copilăria mea toată a trecut pe smalțul
cadranului său, pe florile-acelea pictate;
să nu atingi mâinile, inima lor, a bătrânilor.

Dar oare răspunde cineva? O, moarte de milă,
moarte de sfială. Adio, iubită, adio,
dulcissima mater”

În românește de: **A.E. Baconsky**

Eucaliptul

Nici-o blândă nu mă-mplinește,
și în grea derivă e, zi după zi,
timpul care se preschimbă
în răsufare de rășină aspră.

Un arbore se leagănă în mine
lângă Țărnuț somnoros,
aerul înaripat împrăștie
frunze amare.

Ajută-mă, îndurerat să înverzesc din nou,
mireasmă a copilăriei
care mi-ai cules măhnita bucurie,
bolnavă deja de o secretă dragoste
de a se destăinui apelor.

Insulă matinală:
plămădește în lumina înjumătățită
vulpea de aur ucisă aproape de izvor.

Zi după zi

Se va scufunda mireasma acră a teilor
în noaptea ploioasă. Va fi golit
timpul de bucurie, mânia sa,
acea mușcătură de fulger exploziv.
Rămâne întredeschisă indolența,
amintirea unui gest, a unei silabe,
ca un zbor uor de păsări
printre aburi de ceață. Și încă mai aștept,
nu Țtiu ce anume, rătăcirea mea; poate
ceasul care să decidă, care să recheme
începutul sau sfârșitul: soartă egală,
de acum încolo. Aici negrul fum al incendiilor
încă mai usucă gâtul. Dacă poți,
uită acel gust de sulf
și de teamă. Cuvintele ne obosesc,
urcă din nou dintr-o apă blestemată;
poate inima ne rămâne, poate inima...

În românește de: **Nicolae Zărnescu**

Fișă de calendar

Emil PROCAN

APRIIE

Dacă Pământul, planeta pe care ne-am născut și ne căutăm rostul vieții, ar fi pus să-și desemneze cea mai îndrăgită lună din an, am convingerea că ar alege fără să clipească - luna aprilie. De ce? Pentru că în această lună are privilegiul de a arăta splendoarea dumnezeirii.

Copacii se izbăvesc de așteptare și se botează în verde și floare.

Frumosul devine mirific, palpabil, desăvârșit de neantul de petale peste care se sparge lumina în culorile lumii. Flori de tot felul ne devorează privirile. Viața și zâmbetul capătă motivație și mirosul lor vâlcurește aerul zilelor.

Pământul își pipă drepturile! Ca o doină a unei așteptări nedeștearte, e cântecul verdului infinitic. Un spectacol nebun încrâncenează întreaga natură cu verde și floare... Se improvizează nemurirea!

și ninge cu floare de cireș, de măr, de prun... Gândul mă duce în albul lunii decembrie, la o altfel de ninsoare, cu altfel de petale... și resemnarea ce o simțeam atunci în fața copilăriei, era altfel..., parcă și desculțul... Mult mai albastru!

și ninge!

și ninge! Albul se așterne peste tot: peste munți, peste copaci, peste gândurile oamenilor...

Pentru noi și pentru nevoia noastră de speranță, adevăr, mântuire..., în așteptarea aceea dureros de albă, s-a născut Iisus Hristos!

Oamenii n-au uitat! și vâruie cu alb pereții, copacii, pierele... Se vor aprinde lumânări și totul va fi ca atunci...

și ninge cu floare de cireș, de măr, de prun...

Oricât de călcate și strivite ne sunt speranțele, dreptatea, adevărul, ele nu vor muri niciodată pentru că în curând va veni Paștele, adică ziua aceea în care Iisus va învia din morți „cu moartea pre moarte călcând”, iar noi vom avea dreptul să zâmbim!

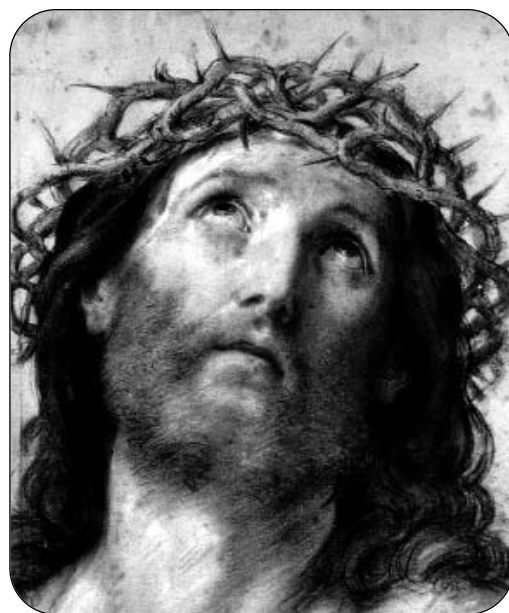
Atunci vom putea ridica privirile și vom putea striga cu toții către cer, în semn de mulțumire și credință:

Hristos a înviat!

Diac. Ardeleanu ^aTEFAN**Cuvinte de Paști**

„Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră... Dar acum Hristos a înviat din morți fiind începutura învierii celor adormiți”

(I Corinteni 15, 14. 20)

Învierea Domnului reprezintă centrul de gravitație și axa lumii. Ea este baza pe care se sprijină întregul edificiu al religiei creștine, fundamentul credinței, al spiritualității noastre. Cuvântul *pasah*, în limba egipteană desemna sărbătoarea solstițiului de primăvară, când soarele trecea din emisfera australă în cea boreală. Propriu-zis, pasah înseamnă trecere și semnifică biruința luminii asupra întunericului. Cu oarecare transformare, evreii i-au zis *pesah*, tot cu înțelesul de trecere, adică trecerea lor prin Marea Roșie, de la robia egipteană la libertatea Pământului Făgăduinței. Trecerea de sub jugul robiei la bucuria libertății. Grecii au preluat cuvântul *pasah*, latinii: *pascha* - *paschae* iar în limba română îl întâlnim sub forma *paști* sau *paște*, cuvânt sinonim cu înviere, adică trecere: de la moarte la viață, de la robia păcatului - prin jertfa și învierea Domnului - la bucuria vieții într-o virtute.

Dacă prin căderea omului primordial

(Continuare în pag. 2)

am fost alungați din rai, prin **Învierea Domnului** porțile lui ne sunt redeschise.

Învierea lui Hristos a rupt vâlul care-i acoperea omului misterul existenței post-mortem, a deschis vieții omenești o privire spre zarea veșniciei, a luat morții rolul și caracterul de sfârșit tragic și dureros. Viața nu este o scânteie efemeră și enigmatică în haos; este o existență de durată cu destin spiritual în eternitatea în care se integrează cu preț de suflet și cu rost dumnezeiesc. Fără Învierea lui Hristos, Creștinismul s-ar fi înăbușit în răsul și în batjocura fariseilor, în insensibilitatea lumii păgâne, în teama și neputința Apostolilor terorizați de strigătele mulțimii infuriate: „*Răstigne-te-L, răstigne-te-L!*”

Fără moartea lui Hristos, creștinismul nu avea efect mântuitor, fără Învierea Lui nu avea acea Viață și putere. Fără Înviere, nu era credință, nu era nădejde, nu era bucurie creștină. Suferința și biruința, durerea și bucuria, Crucea și Învierea își corespund și se completează.

Învierea Domnului nu se datorează vreunei puteri din natura omenească a Domnului, sau altor puteri naturale de primprejur. Învierea Domnului nu este o verigă ce se înșiră în lanțul vieții istorice ca toate celelalte întâmplări. De aceea cauza care a produs Învierea nu s-a putut vedea în lucrarea ei, fiind transcendentă mijloacelor de investigație și de constatare omenească.

Învierea Domnului este evenimentul fără pereche în istoria lumii. Importanța ei întrece în mod absolut tot ce se întâmplă și se poate întâmpla în univers.

Existența omului s-a umplut prin Învierea Domnului de bucuria prin excelență, de o bucurie reală, consistentă și durabilă.

Se știe că pe noi, creștinii, bucuriile trupești nu ne satisfac deplin, că sufletul nu e satisfăcut de ele, iar bucuriile sufletești sunt nedepline, pentru că noi trăim marginile cunoașterii, ale iubirii, ale purității sentimentelor noastre.

Bucuria Învierii nu e nici trecătoare, nici nedeplină. E bucuria prin excelență, pentru că e bucuria eternă. De aceea, nimeni nu trebuie să fie trist în noaptea Învierii. Nimeni nu trebuie să plângă. Căci toate motivele de întristare apar acum fără însemnătate față de biruirea morții. De ce să ne întristăm de pricini care ne conduc spre moarte, când știm acum că prin moarte trecem la viața veșnică. De aceea Biserica cântă în noaptea Învierii: „*Cu bucurie unul pre altul să ne îmbrățișăm: O, Paștile! Izbăvirea de întristare*”. Iar în cuvântul **Sfântului Ioan Gură de Aur** din noaptea de Paști se spune: „*Nimeni să nu plângă pentru sărăcie, că s-a arătat împărăția pentru toți. Nimeni să nu se tânguiească pentru păcate, că iertare din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se*

teamă de moarte, că ne-a eliberat pe noi moartea Mântuitorului”.

De aceea Paștile sunt o explozie de bucurie, care perpetuează explozia de bucurie a ucenicilor care au văzut pe Domnul înviat. De aceea credincioșii se salută cu vestea unei bucurii de necomparată cu nici o altă bucurie: „**Hristos a înviat!**” „**Adevărat a înviat!**”

Biserica ne îndeamnă să transmitem „*până la marginea pământului*” (**Fapte 1,8**) această veste a Învierii care a devenit adevărul și mărturisirea de căpătâi a credinței noastre creștine.

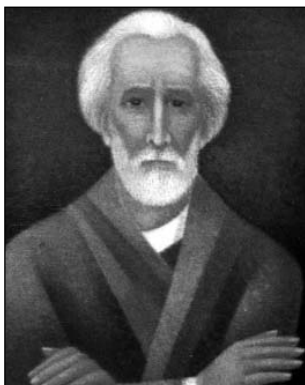
Ziua de Paști este cea mai mare sărbătoare a creștinătății, ea este „*ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa*”, cum grăiește psalmistul și **proorocul David (PS. 117, 24)**. Aceasta pentru faptul că minunea Învierii copleșete toate celelalte minuni săvârșite de Mântuitorul Hristos, precum lumina soarelui copleșete lumina stelelor care luminează pe bolta cerului.

Minunea Învierii este asemenea unui munte înalt de pe vârful căruia se vede, se înțelege și se luminează toată viața noastră de aici de pe pământ și de dincolo de mormânt. Ea este asemenea unui far călăuzitor, așezat la hotarul dintre două lumi: cea de aici și cea viitoare. În lumina Învierii lui Hristos înțelegem mai bine rostul nostru pe acest pământ, valoarea vieții pe care am primit-o de la Dumnezeu, ca și a îndatoririlor pe care le avem în societate. Învierea Domnului ne dă tuturor certitudinea că nu suntem singuri pe acest pământ, că avem sus, în cer, un **Tată** care ne poartă tuturor de grijă și că în fiecare clipă a vieții ne aflăm sub oblăduirea Lui.

Să înălțăm un gând curat de rugăciune către Hristos cel înviat din morți pentru neamul nostru românesc și pentru toți fiii acestuia. Să fim buni și cu dragoste față de aproapele nostru și mai ales față de cei bolnavi, de cei singuri, de cei aflați în suferință și încercări. Să le stăm în ajutor, să-i mângâiem, să le ducem și lor vestea cea mare a Învierii lui Iisus.

Să ne înmulțim rugăciunea, fapta cea bună și cercetarea Sfintei Biserici în zilele sfinte ale acestui praznic și să dovedim prin faptele noastre că suntem următori ai lui Hristos și fii ai Învierii.

Veniți de luați lumină

Zahei orbul: A sărutat ninsoarea pe botul ei de miel, / Pierzându-se în ceața amurgului târzie, / Purtând pe umeri crucea pe care-a dus-o EL, / Ca pe-o ispită dulce, în vinerea pustie. // ^ai povestesc irozii că l-au văzut trecând / Prin luncile albastre ce mărginesc târziul, / Călătorind pe ape înve^omântat în gând: / „De-a dreapta-i era Tatăl ^oi-n stânga pă^oea Fiul...” // Mai spun că într-o vreme redată risipirii / Se va întoarce-n taină ^oi obosit, la cină, / ^ai ridicându-^oi trupul din pulberea iubirii / Va cuvânta spre umbre: „*Veniți de luați lumină!*”

(L .M.)

Vasile VOICULESCU

Magii

Pe urma stelei strălucite ce-a izvorât din infinit
Trei magi, sătui de contemplare, încâlecară
^oi-au pornit...

Ca trei lunateci prin^oi de-un farmec, nici nu
^{priviră} înapoi,
Ci se-avântară-n largul lumii, naivii, gârbovii eroi.

De^oi din porpile cetății un pas afară n-au făcut,
Mergeau acum ca du^oi de aripi pe-un drum
de-a pururi cunoscut.

Străini, pe părmuri neumbrate, pe mări, prin codrii
^oi pustii,
De-a dreptul calea î^oi croiră pe urma stelei argintii...

Înfrigurați, nu se opriră nici chiar când steaua-i
^{părăsi:}
^ai nu ^otiau unde-au să-ajungă, ^otiau atât, ce vor găsi!

În fundul lumii străbătură, apoi încet s-au înturnat,
Prea fericiți c-au dat prinoase ^oi că-n sfâr^ot
s-au închinat.

^ai cum li se vărsa din suflet prinosul sfintei bucurii,
Bătrânii magi de-odinioară păreau acum trei copii,

Ce-nsufleșii c-a de-o izbândă î^oi cred
tot visul împlinit
C-au mers pe urma unei stele...
ce s-a pierdut în infinit!

Isus pe ape

Isus umbla pe ape ^oi namile de valuri
Se prefăceau, supuse, în lespezi la picioare,
O pârtie, croită de-a dreptul până-n maluri
Îi netezea ca-n palmă talazuri ^oi vârtoare.

Departe-n sorbul lacom, cu vântul împotriva,

Nevolnici, ucenicii uitase să se roage;
Corabia, o coajă de nucă costelivă
Trosnea în pumnii mării, clătindu-se din doage.

Furtuna întepită-i orbea cu praful apii
^ai pulberea amară le îneca gâtulul...
Dar tot vedeau cum colo se umilesc nahlapii
^ai-ntr-o cărare lină se schimbă-ntreg vârtejul.

^ai, încl^otați de spaimă cu mâinile pe funii,
Priveau cum uria^oa nălucă se tot duce:
Cu brațele în lături plutea-n bătaia lunii
Tâind ^oi cer ^oi ape ca o imensă cruce.

Pregătiri de cină

Venise primăvara ^oi stepele gorgane
Cu tort de flori alese î^oi peticeau Chilimul...
^ai doldora de măruri, de bani ^oi caravane
Se pregătea de Pa^ote întreg Ierusalimul.

(Continuare în pag. 4)

Pe ulițe un zbieret de miei fără-ncetare
 ăi aburi calzi de azimi veneau din curți vecine;
 Copii, fugiți din joacă, cerșeau, scâncind, mâncare
 ăi se-agăpau de poala grăbitei gospodine.

Isus, din foișorul cu ăpă înverzită
 Privea deșarta caznă ăi robotul zadarnic...
 O silă uriașă ăi-o milă nesfârșită,
 Ca umbra ăi lumina, luptau în el amarnic.

Chesat ăi aprig luda se tânguia la poartă
 Oprind din drum casapii cu miei de vânzare;
 Ioan pleca la apă cu vasele de toartă,
 Iar Petru da cușitul pe gresii ăi amnare.

Cu multă greutate găsiră precupeșul
 Ce s-a-nvoit să intre cu mielul în ogradă
 ăi după-o grea tocmeală, peșin plătindu-i preșul,
 L-au înșfăcat ăi veseli i l-au adus să-l vadă.

Era un miel molatic cu lapele plăvișe,
 Mirositor a lapte - ăi-l toropise somnul,
 Cu fruntea cucuiată de două mici cornișe,
 ăi presimșind scăparea, a behăit spre Domnul.

Atunci duios ăi pașnic, ca un păștor de munte,
 Isus îl luă în brașe cu-adâncă sfârșiere,
 Îl sârută cu sete pe bot, pe ochi ăi frunte,
 Apoi întoarse capul ăi-l dete spre junhere.

Cu mâneci suflecate voioșii îl apucară,
 Îi scoaseră cordeaua, smulgându-i clopoșelul,
 Doar luda-nșepenise, holbat, năuc pe scară
 Privind sârutul tainic ce osândise mielul.

Cina cea de taină

Băteai domol ăi norii silnici cercau zadarnic să
 te-ascundă
 Când ți-am deschis, în noaptea aceea, câmara-mi
 sufletului scundă.

De cum intrașii, târând lumina de lungă-ți haină
 atârnată,
 Chilerul mi-a părut mai muced, poiata mai
 întunecată.

ăi-n duhnitorul întuneric pândind prin colșul înfoiat,
 Eu însu-mi n-aveam loc, bicisnic, ci stam pe brânci
 ăi-ncovoiat.

Dar ridicășii din tindă mâna ușor spre-a binecuvânta,
 ăi iată, se bolti tavanul,-nălpându-se deasupra ta.

Te-am cunoscut, deșii veniseșii un tainic oaspe
 nechemat,
 ăi-am priceput că-ți este sete ăi încă, Doamne,
 n-ai cinat.

„M-am abătut să fac la tine, de-ngădui,
 cina cea de taină...
 Chivernisește pentru Paște ăi puneșii grabnic altă
 haină,

Adună rudele ăi soșii cu slugile, la sărbătoare,
 ăi toarnă apă caldă-n vase, să-i spăl frășește
 pe picioare“.

„Stăpâne, ți-am răspuns, ăi glasul în gât
 mi se făcuse ghem,
 În tot pământul n-am pe nimeni să vie-atunci când
 îl chem.

Sărac ăi fără de prieteni mă ocolesc de mult
 drumeșii,
 Căci n-am nici azimă, nici sare pe masa goală a vieșii.

Privește, ca-n pustietate-i: Doar eu în fașa ta mă scol
 ăi nu-i o dramură de pîne să-ți pun nainte
 pe pristol“...

... Atunci spre inima-mi crescută puternic slobozi
 brașul drept,
 Ca dintr-o lacră nencuiată mi-ai scos-o repede
 din piept,

Ai rupt-o, lesne ca pe-o roadă ce coaptă spânzură
 de ram,
 ăi n-am simșit nici o durere, așaa de bucuroș eram.

Apoi, frângând-o bucășele, cum nu avea la cină soșii,
 M-ai dus tăcut la o răsruce
 ăi-am împărșit-o-n zori la toșii.

În grădina Ghetsemani

Isus lupta cu soarta ȳi nu primea paharul...
Căzut pe brânci în iarbă, se-mpotriva într-una.
Curgeau sudori de sânge pe chipu-i alb ca varul
ȳi-amarnica-i strigare stârnea în slăvi furtuna.

O mână ne-ndurată, ținând grozava cupă,
Se cobora-mbiindu-l ȳi i-o ducea la gură...
ȳi-o sete uriașă sta sufletul să-i rupă...
Dar nu voia s-atingă infama băutură.

În apa ei verzuie jucau sterlici de miere
ȳi sub veninul groaznic simpea că e dulceapă...
Dar fălcile-ncleotându-ȳi, cu ultima putere
Bătându-se cu moartea uitase de viață!

Deasupra, fără tihnă, se frământau măslinii,
Păreau că vor să fugă din loc, să nu-l mai vadă...
Treceau bătăi de aripi prin vraștea grădinii
ȳi ulii de seară dau roată după pradă.

Pe cruce

Isus murea pe cruce. Sub arȳpa grozavă
Pălea curata-i frunte ce-o sângerase spinii.
Pe stâncile Golgotei, tot cerul Palestinii
Părea că varsă lavă.

ȳi chiar în clipa morșii huliră cărturarii
Cu fiere oșepită îl adăpau străjerii...
Râdea cu hohot gloata de spasmele durerii
ȳi-l ocărau tâlharii.

Zdrobită, la picioare-i, zăcea plângând Maria
ȳi-adânc zbugnea blestemul din inima-i de mamă.
Alături, Magdalena, în lunga ei maramă,
Pipa văzând urgia.

Departe ucenicii priveau făr-de putere...
Cu el se năruise nădejdea lor întreagă;
N-aveau decât să fugă în lumea cea pribeagă
ȳi fără mângâiere.

Târziu pornii mulțimea în pâlcuri spre cetate.
Pe drumurile-nguste cu lespezi pardosite
Trecură fariseii cu fepele smerite
ȳi bărbile-argintate.

Măslini fără de frunze dormeau smeriți pe coaste
În vale, ca-ntr-o păclă, dormea Ierusalimul,
Pe cruce somnul morșii dormea de-acum sublimul
Isus, vegheat de oaste!

Întâmpinare

Crud, vrăjmaș, făpărnice, stăpân ca ȳintirimul
Cu trufașe ziduri fu Ierusalimul...

Ferecat în neagra buche a vieșii
Am ucis în mine solii ȳi profeșii.

Dar o bucurie soră cu vecia
Îmi surpă-ngrădirea, mistui urgia.

Azi deschid cetatea pașilor asinii:
Intră, te întâmpin, Doamne al luminii.

N-am stălpări, nici straie să-ȳi întind la poale,
Zdreanșă unei inimi ȳi aștern în cale.

Sunt culmi înfricoșate

Sunt culmi înfricoșate în sufletele noastre
Dar nimeni nu le suie ȳi nimeni nu le-atinge,
Deasupra, peste neguri, furtună ȳi dezastre,
Pe ele niciodată lumina nu se stinge.

Acolo răsăritul trimite-ntâia rază,
Amurgul tot acolo lucirea lui din urmă,
Pe fruntea lor de-a pururi lumina scânteiază
În chip de sărutare ce-n veci nu se mai curmă.

Arareori un vultur cu aripe bălane
Rătăcitor ajunge pe culmi, dar nu mai zboară,
Căci prins adânc de vraja seninelor arcane,
Rămâne sus acolo ȳi nu se mai coboară.

Passionaria Stoicescu

POEME

De aer Ți foc

Scriu -
Sunt altcineva decât sunt...

Scriu -
În somn,
Pe hârtie,
În gând...

Îmi crește pe suflet
O piele cu nimb
ai-n altcineva mă preschimb :
Ba-n prevestire
Presus de fire,
Ba-n ursitoare
Prejos de soare...

Mă înalț,
Mă cobor,
Mă sufoc -
Scriu...
Sunt de aer Ți foc.

Se uită mulțimea,
Pe nimeni nu vede,
Ci doar câte unul
Privește Ți crede,
Ci doar câte unul
Se-aprinde pe loc
Din magma aceea de aer Ți foc.

Scriu -
Iubesc jupuitul de viu;
Prinde crusta o rană,
Se deschide o rană...

Se uită mulțimea,
Sunt iar pământeană.

Înalt Ți frânt

Nu sunt Dumnezeu
ci doar o fărâmbă din El
Ți doar fărâmbă încerc

să închipui,
să cânt
din zborul acesta
Înalt Ți frânt,
Înalt Ți frânt...

Fărâmbă din iubirea Lui
e inima mea
Ți sub lupa ei de carne Ți sânge
măresc mărunția clipei
Ți mă minunez de ea
ca Ți când
nimeni până acum în afara mea
n-ar fi văzut,
nu s-ar fi bucurat
Ți n-ar fi scris despre asta
Înalt Ți frânt,
Înalt Ți frânt...

Sărut pulberea de pe
încălțările Lui cerești
Ți praful acela mă îmbărbătează...
Fie,
sunt un grăunte de praf -
dar care Ție
că Dumnezeu e de foc
nu de părănă,
de focul acela dintâi
pe care pământul răcit
l-a uitat,
l-a trădat,
l-a murit...

„Fie, mă consolează El
în rugăciune -
ești praf de foc
rătăcind pe părănă,
o scânteie până la soroc;
vei fi de scrum
pe lungul drum,
vei fi cenușă
din jucăușă,
vei cădea pe pământ

Înalt Ți frânt,
Înalt Ți frânt..."

Balada iubitului care nu m-a iubit

Recunosc cu credință,
cu patimă,
cu ură,
cu furie,
dar fără să fi păcătuit,
un singur iubit.

Ce osândă grea-
locuiește în capul meu de o viață
Ți nici măcar nu-l pot săruta ...

Iarna mi-albește zarea,
dar găsesc Ți acum
fărâme din făptura lui
risipită pe drum -
un puzzle aiurit
pe care nu mai am cum,
n-am de ce,
n-am când
să-l mai recompun.

În frunze-i simt ochii verzui,
în peștii piranha sărutările lui,
în nori trădarea ...

Așa am ales setea Ți ceașă,
cu altul mi-am încropit viața
Ți mi-am întortocheat cărarea-

I-am spălat aceluia
picioarele,
podelele,
rânile,
i-am dat foc,
i-am făcut loc în inima mea,
I-am stins,
I-am slujit,
I-am răbdat,

I-am potopit cu iubire-n adins,
dar zadarnic,
din capul meu
iubitul care nu m-a iubit
n-a plecat,
jerăgaiul lui nu s-a stins.

Mi-am ras peasta,
dar nu ți gândul
când l-a-nghipit
pe celălalt pământul...
Părul mi-a crescut la loc,
singurătatea la fel,
am sângerat, am urlat,
nespus m-a durut,
dar partea aceea de creier
unde e-n^ourubat el,
iubitul care nu m-a iubit,
a rămas neatinsă
ca la-nceput.

Acolo nu poate pătrunde nimeni,
acolo totul e pustit
de flacăra lui de gheață,
a iubitului care nu m-a iubit.

Acolo când ninge,
un adolescent mă bate cu bulgări
pe meninge;
când luna e trează,
un tânăr din Londra mă visează;
când soarele e pârjol,
un matur însetat de putere
altor femei le dă ocol,
mă caută cu stăruință în ele
și nu mă găsește...

Îl urăsc,
mă urăsc,
îl desfid,
mă dezic,
dar nu pot schimba nimic...

Propriul meu cap râde,
de mine râde,
însângerat pe-o tîpsie,
pentru c-am fost prea vie,
pentru că mi-a fost gâde.

Ca la găinile tăiate,
lângă trupul inert
disperatul meu cap
se zbate, urlă,
se rostogolește
și scrie cu dragoste-ură
un crâmpei din această tortură;
balada iubitului care nu m-a iubit,

pe care l-a,
îl,
va
găzdui credincios.

Ludică

Totul este bolnav -
focul de regele Phyrus
calculatorul de virus
rădăcina de pom
și Dumnezeu de om

Se moare blând
se moare violent
trece trupul dintr-o clasă în alta
sfidând sufletul repetent

Dar și el e bolnav
de timp
de loc
de spațiu
până la disperare
până la sașiu
de JOC

A urmări regele cu nebunul
e ca și când ai juca într-unul

Mortul meu drag

Mi-a^o cânta poezia
sau mi-a^o spune-o
cui ar sta s-o asculte
dar cine în vacarmul acesta
se poate opri o clipă
din timpul fără de timp?
Bătrânii au vată murdară-n urechi
tinerii că^oti
și toți se retrag
protejându-și singurătatea
ca melcii în calcar

N-am de ales
scriu poemul
nasc mortul meu drag
și-l a^oez în tăcere
în sicriul alb al hârtiei
care costă din ce în ce mai scump
pentru că a fost odată un copac
pe când acum geme lumea
de poeme
de morți
iar copacii sunt tot mai pușini
nimănui nu-i mai pasă
Bătrânii au vată murdară-n urechi
tinerii că^oti

De dragoste

Ai venit-
ploua...

S-a milostivit cerul
să stingă ar^oipa,
să înmoaie praful,
praful de-o viață
care m-a troienit.

Ai venit-
ploua...

Mă evapor ca o fantasmă
îmi simt trupu-mbăiat
parcă-n agheasmă,
parcă-n noroi...

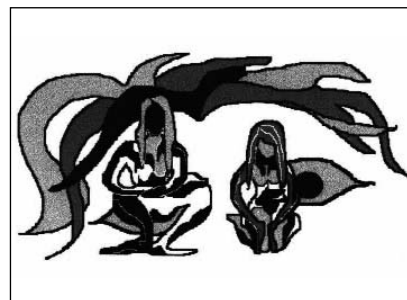
Ploua-
înghit săbii de fulgere,
gârle umflate bat sângele,
cerul ține cu noi.

Triolet

Pentru că gluma
încapă în tristețe
ca un trup de copil
într-o haină de părinte
nu-mi lua seama:
voio^oia mea minte!

La atâta frig,
la atâta singurătate
mă jenez să adaug ceva,
mă sperii ca în fața mării,
ca în fața morții,
ca în fața mamei -
un triolet mirosind a iertare
în primăvara fără miresme...

Mama îmi face cu mâna,
moartea îmi face cu mâna,
marea, singură,
nu mă a^oteaptă;
agită un imens
semn lichid de-ntrebare.

ASOCIAȚIA CULTURALĂ „MILENIUL 3” ROȘIORII DE VEDE

Odorul nostru de suflet

Constantin T. CIUBOTARU

Președintele Asociației

„Copilul nostru” a împlinit 90 de ani, vârstă la care ar fi trebuit să-l dăm la 90 de ani, dar n-am făcut-o pentru că, trebuie să mărturisim, este un copil ciudat, care are încă de la naștere mai multe licențe în Filologie (**Amet, Ciubotaru, Petrescu, Neaga, Milea**), trei în Drept (**Troscot, Tutcălu, Argeanu**), altele în Filozofie (**Cutieru**), Geografie etc.

Puștii nostri face sport sub îndrumarea lui **Liviu Nanu**, vorbește franceza și engleza, ajutat de familia prof. **Aurelia** și **Mihai Petrescu** și este vegheat de simpatizanții noștri, dr. **Cornel Matei** și dr. **Viorel Dinu**. Este un bun creștin, păstorit de preotul paroh **Emilian Trică**. Îndrăznesc să cred că are mulți prieteni, amintesc doar pe **Liviu Comăna, Marin Codreanu, Gh. Stroe** și **Iulian Bitoleanu**, plus invitații noștri, care au citit în Cenaclul din joile milenarilor: **Corneliu Vasile** (Caracal), **Cornel Basarabescu, Romulus Sălăgean, Fernand Matei, Ion Mihăilă, Florina Isache, Carmen Neagu, Ion Gheorghian Ciumbreag** (Măldăieni) și alții.

Mai subliniem că acest copil este unul de excepție pentru că a fost conceput în 90 la **DRUM**. (Publicație care trăiește, bine-mersi, pe când dorita Asociație cu același nume, n-a fost legalizată). Dintre membrii acesteia s-a născut, prin cezariană mintală, pe **30 ianuarie, 2000**, „**Mileniul 3**”.

Sunt 90 de ani de visuri, de împliniri, dar și de regrete.

Dintre fondatori, cel mai părinte au fost **Paul Amet** și **Florian Troscot**, cărora le datorăm în primul rând faptul că ne-am menținut și ne străduim să mergem mai departe.

Ultima carte semnată de Constantin T. Ciubotaru, adică a zecea, se intitulează (superb) : „Securității au fost extratereștri” (Editura Paralela 45, Pitești, 2007) . Dacă adăugăm volumele colective, antologiile și materialele publicate în mass-media (locală sau națională) avem imaginea unui autor pentru care a scrie este echivalent cu a exista

și altceva despre... Marin Preda

În parcul central din orașul nostru sunt două statui: Mihai Eminescu și Marin Preda. În jurul lor, pe alei, sunt bănci.

14 ianuarie, a.c. minus 20 de grade Celsius. și un pui de viscol cu zăpadă vârată în ochii celor care n-au treabă acasă. Ca mine. Un amic, bolnav de Eminescu, m-a rugat să aduc niște elevi care să curețe zăpada din jurii statuii idolului său. Pitit îndărățul unui copac așteptam să termine acolo și să-i rog de un efort și pentru unchiul meu literar. (Am fost numit „nepotul” lui Moromete. Am documente).

Asta poate și pentru că... prin 1978 aveam fixată o întâlnire cu Marin Preda la Editura Cartea Românească. Mă prezentasem cu un manuscris, aveam un referat favorabil și era al doilea an când fusesem omis din planul editorial pentru anul următor.

Nu mi-au plăcut pisicile. La intrarea în clădi-

re, sub trepte mieuna de foame una. Îmi rămăsese o bucată de friptură și m-am gândit că în timp ce voi face anticameră, să-mi fac o pomană, cine știe... I-am pus bucata pe o hârtie, dar când ușa redacției s-a deschis pentru un bărbos care pesemne că avea intrarea liberă, pășind printre picioarele acestuia, dobitoacul s-a strecurat înăuntru. Doamna secretară a ieșit cu animalul de ceafă:

– Dumneata ai adus jigodia aici?

– Eu...

– Fii bun și-l du cât mai departe, dacă vrei să intri ... L-am depus în holul Ministerului Învățământului, gândind că acolo poate o va învăța să nu mai facă greutăți oamenilor... De, făceam haz de necaz. Când m-am întors mi s-a spus că Marin Preda plecase, dar că pot vorbi cu directorul adjunct, un oarecare C.P., care promitea ferm că la anul... dar a venit acel tulpure 1989, când individul a reîntrat în uitarea din care venise.

Băieții tocmai terminară de curățit și poteca din fața celei de a doua statui. Am mers să le mulțumesc și atunci am văzut-o pe doamna A.B., despre care se spunea că are doi de 90 de ani și kilograme. Am saluta-o, dar pesemne că din cauza vântului sau a mieunatului celor 3-4 pisici maidaneze cărora le-a pus câte o farfurie de plastic, de unică folosință, în care a răsturnat câte o jumătate de cutie de „chiticat”, după care a făcut cruce peste fiecare, a cata-

dixit să-mi răspundă la:

– Săru-mâna doamnă, toată admirația pentru cineva care pe-o vreme ca asta...

– Acum trei zile l-am îngropat pe Marinică, motanul. L-am iubit ca pe copilul meu, i-am dat numele maestrului, și fiindcă azi face trei zile, m-am gândit să le fac parastas la ambii. Dimineață le-am aprins câte o lumânare la biserică. Ia zi matală, ătii cumva, lui Marin Preda i-au plăcut pisicii?

Ilie HRISTEA

Născut la 19 martie, 1947 la Roșiorii de Vede, licențiat al Facultății de Filologie „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1970).

A debutat în revista studențească **Alma Mater**, Iași, 1970, cu proză.

Prezent în reviste literare de renume (**Argeș**, **Familia**, **Placebo**, **Pagini Teleormănene**, **Drum**), Ilie Hristea a primit premiul „Marin Preda” pentru proză scurtă (1986) și a fost prezent în antologiile **Zodia Harfei**, Ed. Teleormanul Liber (1985) și **Melancolie la ore princiare** (1999), Ed. Euro Vida M. S-a stins din viață în vara anului 2006.

Fresce interioare

Suntem atât de singuri, Doamne -
Eu cu întrebările mele,
Tu cu tăcerile Tale!

De ce nu putem fi lebede, să cântăm suprem
o singură dată?

Oare amintirile nu constituie pentru noi o a
doua viață, trăită mai intens decât cea reală?

Mirajul copilăriei - un clișeu vechi, pe care-l
derulăm, destul de ăters și uzat, dar care ne produ-
ce atâta încântare! O, de ce nu mai putem privi
lumea cu ochii de atunci?

Ce folos că ne bucurăm de fiecare clipă a
vieții, dacă ne chinuiesc amintirile.

De ce m-aș întreba: ce-i cu tine suflete?

În tren am văzut o stârpitură de femeie,
aproape un monstru: mică de-o ăchioapă, cocoșată,
cu picioarele scurte și strâmbe, care cânta și fluiera
și era veselă, veselă. Oare asta-i viața?

Viața nu e decât pretextul morții.

Cum de pot purta de atâtea ori zâmbetul pe
față, când în mine e atâta pustiu? Oare care-i adevă-
rul?

Astăzi sunt foarte mulți indivizi deosebit de
morali, neștiind că de fapt își împrejmuiesc spiritul.

O viață sufletească nu-i decât o „armă”
împotriva noastră înșine.

Doamne, ai deschis atâtea drumuri în noap-
tea mea, încât nu mai știu pe care s-o apuc.

Mi-am împrăștiat singurătatea pe caldarâmul
străzii și nimeni nu înțelege de ce o fac. De ce-aș fi
singur? se întreabă toți - ca și cum singurătatea ar fi
o stare de lucruri inacceptabilă. Oamenii înțeleg,
sigur că înțeleg, ce este singurătatea, dar nu sunt în
stare s-o înțeleagă decât pe a lor. Fiecare pe-a lui.
Nu, oameni buni! A fi singur înseamnă a sta de vor-
bă cu tine însuși, a plânge cu tine însuși, a râde cu
tine însuși, a fi, fericit sau nefericit cu tine însuși. Ieri
a fost o zi, astăzi este o zi, mâine va fi o zi - toate la
fel.

Din ultimele poezii dactilografiate

Critică

Răsună într-un prag amurg
aburii zborului său,
Atunci să-mi imaginezi....
Triumful în care ochiul meu
botezul și-l păstrează.
La capătul unei silabe - un peisaj de primăvară.
Dinspre uimire secunda de rubin se pârguia.
-Să mergem!
Se înfiază o arhitectură fierbinte, fierbinte
a florilor de măr.

Dunăre

Frumoasă ca un fluture
pe care-l descriem,
Șansa de a fi melc
în a florilor insulă,
purtând în sac
neliniștea altora,
cărora le mai trimite
pe un petic de rouă,
pe un bob de strugure,
scrisori de mulțumire...

(Continuare în pag.15)

Valeria MANTA –TĂICUȚU

CRONICA LITERARĂ

Tripticul cu îngeri și alte taine

(Mihaela Malea Stroe, „Spre al nouălea cer“, Editura Pastel, Brașov, 2008)

Refuzând ordonarea „contabilă“ a cuvintelor, Mihaela Malea Stroe se dedă unei „risipe“ în care se recunoaște ecoul blagian: un preaplin ce se cuvine revărsat peste lume, o explozie imprevizibilă și somptuoasă: „Nu. Eu nu pot să-mi adun ordonat, contabil, / cuvintele, să le înghesui într-o «opera magna» / după toate rigorile vreunui curent, / Nici nu le dedic nimănui, / Sunt libere / să umble hai-hui“ (*Risipire?*). Libertatea acordată cuvântului nu înseamnă, însă, „democratizarea“ vulgară ori formularea de mesaje întâmplătoare, în funcție de inspirația de moment, ci trăirea poeziei ca pe o stare profundă, permanentă, importantă în sine și nu pentru eventualul impact asupra instanței lectoriale. „Cuvintele dinlăuntrul cârpii / Nu se pot cumpăra“ pentru că ele aparțin zonei astral-angelice, sunt, ca și sufletul, un „supliment gratuit al făturii“ și scapă atitudinii mercantile, trădărilor și ispitelor din lumea fenomenală.

Poeemele din prima tinerețe sunt expresia căutării, a nevoii de clarificare, experimentând un eu liric prea puțin interesat de existența autonomă a textului. Scrisul și simțirea / trăitul înseamnă unul și același lucru în această perioadă, cuvântul trebuind căutat pentru a exprima adevărul și nu pentru a construi un univers paralel celui real: „Mi-e frig de-atăta așteptare / Îmi văd privirea în oglindă / Pe-alături lumi întregi colindă / Într-o nebună frământare // Mi-s ochii-ntorși spre înlăuntrul / Unui destin, ca o întrebare. / Și-aș vrea să spun de-o căutare / Dar tac. Nu mai găsesc cuvântul“ (*Oglindă*). Invocațiile retorice, monologul adresat și alte procedee amintind de structurile orale ale liricii tradiționale își justifică prezența prin conotațiile suplimentare pe care le antrenează prezența lor în text: orgoliul juvenil, nevoia de certitudini, căutarea identității, confruntarea cu sine / cu universul etc: „Dar întrebarea stăruie, acută; / Mă caut iar, frântură de-nceput / Cu ritm de galaxie nevăzută / Și sevă de încredere. Ascult // Sunt om? / Sunt floare? Sunt izvor? / Cupolă, de chemări mirate plină? / Iubire sunt, și-aș vrea să curg, lumină, / Prin timpul meu de teamă și de dor“ (*Înfiorare*).

Ca o promisiune a viitoare cufundări în fericierea celui de-al „nouălea cer“ obținută prin scris,

apar, încă din această etapă de început, încercări de suprapunere actant / text, poeticitatea devenind pintă / program: „O tăcere-nstelată veghează. / Luna se-adapă cu umbre fugare, / Peste țărini cad roditoare / Semințe de mituri. / În răstimpuri / Dă semn cucuveaua. / Un copil o alungă cu pietre / Crezând că alungă chiar moartea“ (*Anxietate*). Poeemele sunt grațios-lirice, ecou al acuității senzoriale, și centrate pe detaliul semnificativ ca în stampele japoneze: „O ramură de liniște s-a-ntins / Spre ne-nceput. / A nins curat, domol, / Lumină peste lut / Și în căușul palmei de copil“ (*Moment*). Renunțarea la poemul „cerebral“ se realizează anevoie, demersul înregistrând flux și reflux, spaima de abis, dar și ispita căderii în el: „Un glas ce nu-i al meu / S-a stins / Hohotind cu amară tristețe în noapte, / Greu, cerul / Și-a stârnit povara de stele, / Imens vârtej către oriunde, / Am rămas, / Pe hotarul dintre gânduri, / EU“ (*Reflux*). Motive romantice (lacrima, suferința, trădarea, despărțirea etc) sunt resemantizate și obligate să se adapteze, să funcționeze în noul organism poetic, așa cum este obligat orice organ uman în urma transplantului: „Unde mai ești? / Am început să te confund / Cu mireasma salcâmlor / De odinioară. / Ce mai citești? / Abia-mi mai amintesc, / Dar parcă / Mi-ai lăsat pe sub frunte / O carte, / Iar eu / În sufletul tău / Am uitat o vioară... / Aști, / Cu fiecare gând / Care trece prin noi / Suntem tot mai departe.“ (*Remember*). Ieșirea din mușenie (*Am frânt în gând pecepile tăcerii*) implică o inevitabilă vedere de ansamblu: cuvântul este parte a unui tot reprezentat de carte („Am frânt în gând pecepile tăcerii / Și totuși, mută, caut mai departe / Un rost misterios și-un vis uitat / Cândva, de mult, între coperți de carte. // O carte necitită - chiar nescrisă. / Un gând oerpuitor m-a înșelat? / Vezi...cartea mea rămas-a iar deschisă... / Și parcă vine ploaia, / Și parcă s-a-nnotat“ (*Manuscris*), pe când, în poemele din „a doua tinerețe“ se încearcă, nichitastănescian, a se descoperi tensiunea dintre semnificat și semnificant, cuvântul devenind, ca în Geneza biblică, început și sfârșit, alpha și omega. „Am pierdut un inel; mai târziu / un pariu, o vacanță; apoi / o sumă oarecare de bani, / o speranță, / o mulțime de ani; rând pe rând / - un titlu, o ansă, un tren, un taxi... / un reportaj,

*o răscruce de gând, / un ocean de cuvinte, / câpiva pa'î înapoi - «a avea», / 'o «a fi» - câpiva pa'î înainte, / vreo două cristale de lacrimă, / un colaj de-amin-tiri, / insomnii 'o regrete, zborul din aripă, / un fior, o privire, un ceas elvețian, / o conferință, un start. / Pe aproapele meu l-am pierdut. L-am uitat" (**Găsitorului recompensă...**).*

Motivul iubirii nu mai este tratat în manieră romanțios-adolescentină, ci cu gravitate, cu solemnitate mitică, eul poetic, pe deplin conștient de sine, acceptându-și măștile, ipostazele, avatarurile. Penelopa, din simbol al răbdării domestice, al credinței și al optimismului funciar, devine simbol al scriitoarei care, în lupta cu memoria și cu timpul, are la îndemână doar cuvântul / textul poetic: „*Ci nu-mi mai bate-n tâmpă, de-acum, nici o-ntrebare; / Prea multe certitudini dospesc și se transformă... / Mi-e sete, mai degrabă, mi-e sete de o stare: / starea de arc-săgeată / pîntind, cu pleoape strânse, / convenția din normă. [...] Aștept, în mine însăși, și pes, ca arahni-da, / O pânză diafană / Pîndind o întrebare - ispită și capcană - / Tresar, când pânza însăși tresare ome-nesc; / Eu, arahnidei, Doamne, în ce mă oselesc? // Paingului i-e foame, în vreme ce mi-e dor. / El pes pentru pântec, / Eu pes ca să nu mor" (**Aparent pesimistă, Penelopa**).*

În buna tradiție a poezilor ardeleni, Mihaela Malea Stroe scrie cu sinceritate despre viață, despre moarte și despre dragoste, despre relația sinelui cu universul și despre dimensiunea christic / mesianică a oricărui creator de frumos: „În visarea lui - asce-ză, revoltă, iubire, / Poetul chiar crede / Că poartă crucea lumii. / Și-atunci, prin credință, / Transformă, orice povară, în cruce / Ale cărei brațe devin aripi și a'a mai departe, // Până la starea de Pasăre Phoenix, / Până la starea de / Înger" (**Poetul chiar crede...**).

Primăvara poezilor Le Printemps des Poètes

*

Am participat și noi, în trei orașe (**Buzău, Adjud și Mărmărești**), la manifestările desfășurate sub genericul „Primăvara poezilor”. Desigur, inițiativa este una lăudabilă, cu reușite și nereușite ei, dar faptul că se desfășoară „mult prea concomitent”, în toată țara, duce la o diluare deloc fericită, ca să nu mai vorbim de lipsa unei finalități. În fond, organizatorii (de ginte latină) provoacă „cucernice” adunări scriitoricești, dar nu se publică măcar o carte, la nivel național (de ce nu bilingvă) cu cele mai reușite poezii prezentate). În fond de ce ne întâlnim: ca să ne amintim de „sora noastră mai mare”, Franța? Ca să ne aplaudăm/denigrăm unii pe alții? Păi astea o facem și la autohtonele concursuri și festivaluri mioritice... Să lăsăm, însă, pentru altă dată, partea „nevăzută” a lucrurilor.

La manifestarea de la Buzău, desfășurată în **Aula Bazil Iorgulescu** a **Bibliotecii Județene „V. Voiculescu”**, doi poeți buzoieni de marcă - **Passionaria Stoicescu** și **Florentin Popescu** - au reușit să dea spectacolului farmecul nostalgic al rememorărilor, dar și acel „miez” valoric de care orice astfel de activitate are nevoie.

La Adjud (**Casa de Cultură Municipală**) organizatorii au făcut eforturi vizibile să treacă peste anumite orgolii și inevitabile „defecțiuni” organizatorice. Dintre participanții îi amintim pe: **Liviu Ioan Stoiciu, Gheorghe Istrate, Gheorghe Neagu, Adrian Botez, Vasile Târâșeanu** (Chișinău), **Nicolai Tăicușu, Ninel Pogonaru** etc. Meritorie a fost, în cadrul menționat, evocarea marelui artist și la fel de mare poet **Emil Botta** și cea a fratelui său, eseistul, dramaturgului și poetului **Dan Botta**. Prezența actorilor **Paula Grosu** („această Chaterine de Neuve a Focșanilor” cum o numește pe valoroasa actriță un confrate ieșean) și **Sorin Francu**, de la **Teatrul Municipal „Gheorghe Pastia”**, a avut darul să confere poeziei acea căldură a cuvântului pe care numai actorul autentic o poate transpune în „scenă”.

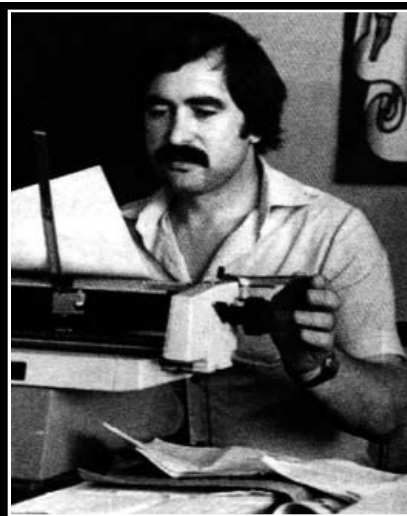
La Mărmărești, actanșii fiind aceiași (cu unele „minusuri” sau „plusuri”, pe care nu le mai enumerăm) eforturile organizatorice ale lui **Constantin Ghiniță** au fost umbrite de o anumită stare de lucruri, pe care nu e cazul să o comentăm. Dar credem că d-l Ghiniță a avut toată îndreptățirea să spună: „*Ce nevoie au ei de noi? De Poezia noastră, de Arta, de Cultura, de tradițiile noastre (mai bine zis de rădăcinile noastre), de credința noastră?...*”

Un scriitor din Republica Moldova

Ion DIVIZA

Secretar literar la Teatru "Satiricus" din Chi-
oînău, ziarist de "război" al limbii române, drama-
turg, scriitor, epigramist... Sunt tot atâtea "etichete" profesionale ce i se pot aplica, fără prejudecăți, scriitorului și fratelui nostru de dincolo de Prut Ion Diviza. Și totuși nouă ne e dragă, mai mult decât toate, una: aceea de poet. Pentru că poezia lui, chiar și cea umoristică, se desfășoară în cadrul unui seducător dialog (dulce-amar) cu sufletul, cu stare de zbor adică.

Vama

[Teatru - fragmente]

Tabloul I

Vama României. Se aud bătăi în ușa.

CETĂPEANUL: Domnule vame^o, deschide!

VAME^aUL: Las-o moartă, domnule! Avem întrerupere.

CETĂPEANUL: Da' noi avem na^otere!

VAME^aUL: Ce??

CETĂPEANUL: Îmi na^ote sopia, om bun. Lasă-ne să trecem.

VAME^aUL: Unde na^ote?

CETĂPEANUL: Pe pod.

VAME^aUL: Pe care pod?

CETĂPEANUL: Pe... „podul de flori“.

VAME^aUL: ... de flori?... Copil din flori?

CETĂPEANUL: Pe dracu. În iarbă îl na^ote... Hai dă-ne drumul, fă-ți o pomană.

VAME^aUL: Aveți dolari?

CETĂPEANUL: Nu, lei.

VAME^aUL: Lei să-i dai moa^oei (îi trântete ușa în nas).

Tabloul II

Iarăși bătăi în ușa.

CETĂPEANUL: Domnule vame^o, dați-mi drumul, că fac moarte de om!

VAME^aUL: Nu cumva mă amenințați?

CETĂPEANUL: Viața pruncului e amenințată...

VAME^aUL: Care prunc?

CETĂPEANUL: Care s-a născut chiar acum.

VAME^aUL: Să fie sănătos! (trântete ușa)

CETĂPEANUL (bătând la ușa): Domnule, fie-ți milă de soție-mea, de copil... Ești om sau nu?

VAME^aUL: Sunt vame^o... în exercițiul funcțiunii.

CETĂPEANUL: Îți dau cinci dolari, numai să trecem repede.

VAME^aUL: Așa mai vii de-acasă... Treci. (Intră în buroul vame^oului.) Actele, vă rog.

CETĂPEANUL: Poftim.

VAME^aUL (examinându-le): Așa-a-a... Românu... Gheorghe. Gheorghe ești tu, Românu Dochîța e dumneaei... Dar al treilea cine-i?

CETĂPEANUL: Care al treilea?

VAME^aUL: Ăsta micul, din basma.

CETĂPEANUL: Păi, e nou-născutul. Încă n-are nume.

VAME^aUL: Nu mă interesează. Actele lui, vă rog.

CETĂPEANUL: Care acte, domnule? De-abia s-o născut, nu vezi?!!

VAME^aUL: Dumneata poți citi?... Iată, aici... (împunge cu degetul regulamentul afișat pe perete). „Nici un cetățean nu are dreptul să treacă frontiera de stat fără acte în regulă“. Eu te întreb: Copilu-i cetățean? (...)

CETĂPEANUL: Hai, Dochîțo, la ai noștri, că mi-au mai rămas niște bănuși...

Tabloul III

Vama Republicii Moldova.

CETĂPEANUL (bate la ușa): Domnule vame^o, deschide!

VAME^aUL: Ce poțiți?

CETĂPEANUL: Lăsați-ne să trecem înapoi!

VAME^aUL: Actele, vă rog?

CETĂPEANUL: Poftim.

VAME^aUL: Așa-a-a... Românu Gheorghe Ivanovici ești tu... Românu Evdochia e dumneaei. Da' al treilea cine-i?

CETĂPEANUL: Copilul nostru... nou-născutul.

VAME^aUL: Nu mă interesează dacă e nou sau e vechi. Actele lui, vă rog!

(Continuare în pag. 13)

CETĂȚEANUL: Ce fel de acte, dom'le, dacă de-abia s-o născut?!

VAME^aUL: Când s-a născut?

CETĂȚEANUL: Acum o oră (*se uită la ceas*) și trei-sprezece minute.

VAME^aUL: Unde?

CETĂȚEANUL: Pe „podul de flori”.

VAME^aUL: Dumneata lasă bancurile. Actele cetățeanului, vă rog!

CETĂȚEANA: Da' înpele o dată, om bun - n-avem acte! De unde acte? Oare nu-i clar că pruncul s-a născut în vamă, acum câteva clipe!

VAME^aUL: Doamnă, da' ce te răstești a o la mine? Ai uitat und' te afli? Cu cine vorbești? Eu sunt pus aici să apăr legea, să apăr hotarul sfânt al Republicii Moldova, stat suveran și independent, înpelegi? De unde ați luat copilul? Unde îl duceți? Ce-ați ascuns în el? Aur?... Briliante?... Droguri?... Deșeurile radioactive??? Las-că vă știu eu pe-ă otea, alde voi... le știți tot amu, cât n-am chemat securitatea! (*Le trânteste ușa în nas*)

CETĂȚEANUL: Ce securitate, dom'le? Ce ne spăriați cu securitatea? Pe mine nu mă interesează securitatea voastră... adică, a noastră... Pe mine mă interesează securitatea copilului meu! Iar pe dumneavoastră nu vă interesează defel. Mă lăsați să trec în țară, ori declar greva foamei!

CETĂȚEANA: Chiar a o, Gheorghe. Declarăm greva foamei... și noi, și copilul... Să știți toată lumea, să scrie toate gazetele de pe glob: „O lăuză și pruncul ei au declarat greva foamei în vama Republicii Moldova!”

CETĂȚEANUL: Da, da... și o să scriem la ONU, la UE... și o să chemăm observatori internaționali, căștile albastre!...

VAME^aUL MOLDOVEAN: Domnilor, nici a o să n-o luăm!... De ce, adică, în vama Republicii Moldova? Copilul s-a născut în vama României!

VAME^aUL ROMÂN (*apropiindu-se*): Stai, frate, că nu ai dreptate. Cetățenii sunt de la voi... Cu pa'apoarte de Republica Moldova.

VAME^aUL M: La urma urmei, nici nu contează ce fel de pa'apoarte au. Smintiiți ă otea vor discreditat ambele state românești.

VAME^aUL R: și ce-i de făcut?

CETĂȚEANUL: Simplu ca bună ziua: ne eliberați acte pentru copil.

VAME^aUL M: Cine să vă elibereze?

CETĂȚEANA: Nu știu. Treaba voastră, lămurii-vă voi. Pruncul s-a născut...

VAME^aUL M: ...În vama românească

CETĂȚEANUL (*către vameșul român*). Fiți bun și eliberați-i cetățeanului actele.

VAME^aUL R: Stai, domnule. De unde siguranța asta că e născut pe teritoriul nostru? Cetățenii afirmă că

e născut pe pod. Deci, pe linia de demarcație...

VAME^aUL M: Ba nu, ei au zis: pe „podul de flori”. Iar „podul de flori” nu-i decât o metaforă. Are metafora linie de demarcație?

VAME^aUL R: Lasă, domnule, sofistica. Mai bine mergem să stabilim la fața locului - de care parte a liniei a avut loc... accidentul.

VAME^aUL M: De acord. Să mergem, domnilor.

(*Cetățenii, urmași de vameși, fac câpiva pași și se opresc.*)

VAME^aUL R (*către cetățeană*): Aici?

CETĂȚEANA: Pușin mai încolo.

VAME^aUL M: (*către vameșul român*) Ei vezi, te-ai convins: e pe teritoriu vostru!

VAME^aUL R: Ba bine că nu. Iată linia de demarcație...

VAME^aUL M: Asta nu-i linia de demarcație.

VAME^aUL R: Ba este. Uite-te mai atent, se vede bine. (*către cetățeană*) Vă rog, cetățeană, arătați mai exact locul unde ați născut!

CETĂȚEANA: Aici, în locul istic, pot să jur!... A o ceva nu se uită.

VAME^aUL M: Dacă se poate, mai exact.

CETĂȚEANA: Să mă a oez?

VAME^aUL R: Bineînpeles. (*Cetățeană se „culcă”*) Ei vezi?! Capul și mâinile cetățenei au fost pe teritoriul vostru, deci e cetățean al Moldovei.

VAME^aUL M: Ei ba nu! Fiți atent: picioarele sunt pe teritoriul vostru. Prin urmare, pruncul a călcat mai întâi pe pământ românesc.

VAME^aUL R: E moldovean și basta!

VAME^aUL M: E român, fără discuție!

VAME^aUL R: Domnule, ar trebui să ajungem la un numitor comun. Pruncul s-a născut realmente în două state independente...

VAME^aUL M: Stai că am găsit o soluție de compromis: pruncul e român din Republica Moldova.

VAME^aUL R: (*triumfător*). Ce trebuia demonstrat!... A oadar, fiți bun și eliberați-i acte... moldovenești!

VAME^aUL M: Stai, dom'le, că m-am căldărit... M-a luat gura pe dinainte... Am vrut să spun, din Republica Română Moldova.

VAME^aUL R: Ai vrut să zici, din Republica Română Basarabia?

VAME^aUL M: Din Basarabia moldavă.

VAME^aUL R (*iarăși triumfător*): Pasărea pre limba ei piere! Deci, eliberează-i acte micului cetățean al Basarabiei moldave!

VAME^aUL M: Românul i-i numele... (*către cetățean*) A o și spune!

CETĂȚEANUL: Întocmai, domnule vameș, îmi spune Gheorghe Românul.

VAME^aUL M: (*către vameșul român*): Să am iertare, dom'le, da pe dumneata cum te cheamă?

(Continuare în pag. 14.)

VAME^aUL R: Moldoveanu, Gheorghe Moldoveanu.
 VAME^aUL M: Moldovean din România?
 VAME^aUL R: Român din Moldova!
 VAME^aUL M: Din Moldova moldov'nească?
 VAME^aUL R: Din Moldova românească.
 VAME^aUL M: Românească? (*triumfător, la rândul său*) Atunci fă un bine Ți eliberează-i actele micului cetățean Român!
 VAME^aUL R: Păi, e din părinți moldoveni?!
 VAME^aUL M: E român moldovean!
 VAME^aUL R: E moldovean român!!!
 CETĂȚEANA: Da opriți-vă o dată! Ați speriat copilul cu răcnetele voastre... Ți o făcut treaba mică, mititelu...
 VAME^aUL M Ți VAME^aUL R (*sărind ca fripșii*): Unde? Pe-al cui teritoriu??
 CETĂȚEANA: Pe-al UE-ului, pe teritoriul nostru!... L-o pus Gheorghe, pe micu, într-o cască albastră, nu vedeți?...

Cade... bariera

Poeme vesele Ți triste

jocul cu mărelele de sticlă

sună-voi inima mea în nadir
 ca pe o pungă de cristaline dovezi
 roȚii globule mărele de sticlă
 rostogoli-voi cu patima artei
 de hoș magician loterind adorata minciună
 câteva bile cuvinte spre tine
 ce-o să-ți cadă iubito din poala norocului meu
 un surâs Ți o lacrimă sper
 roȚii globule mărele de sticlă
 nici negre prea multe
 nici albe prea mari
 nici prea calde să topească
 o nu inima ta înghepată la timp

nu mă tem

nu mă tem să fiu călcat de trenul iluziilor
 ca o ană carenină revin mereu
 descălpat de sine
 pe acest peron al eternei sinucideri

solstițiu cea mai lungă noapte din noi

lunecam spre marginea înghepată a solstițiului
 22 decembrie a fost va mai fi
 spuneam Ți mă înfioram
 de „22 decembrie“ de „a fost“ de „va mai fi“
 de răul care „bine că nu e mai rău“

vedeam un alt solstițiu
 cu 21 limbi apocaliptice arzând
 tot ce va mai rămâne din întuneric
 tot ce va evada din lumină

maȚina de compus poezii

maȚina de compus poezii
 va salva universul poetic
 de patimi de doruri de prostii trăite
 copy paste copy paste paste paste paste
 maȚina de compus poezii
 un pentium 6 ori 666
 va scrie sufletul meu în trei colonișe
 copy paste copy paste copy paste
 paste paste paste
 maȚina de compus poezii
 va salva universul meu poetic de mine

Narcis pe bulevardul cu narcise

un sentiment demonic Ți divin
 în agonie-Ți află exprimare
 iubirea mea de tine e un chin
 iubirea mea de mine e mai mare
 cu ochii mintea mi-o opreȚi în loc
 iar inima-mi nechează la chemare
 iubirea mea de tine e un foc
 iubirea mea de mine e mai mare
 când eȚi îndrăgostit nu ai habar
 că te vânează clipele amare
 iubirea mea de tine e un har
 iubirea mea de mine e mai mare
 nebun te-am venerat ca pe-un totem
 mi-ai fost pe-o clipă dulce melopee
 iubirea mea de tine-i mic poem
 iubirea mea de mine-o epopee

Idilă în veacul XXI

S-au plăcut de Mărșii^o un băiat Ți o fetică:
 El era cu un câpel, ea era cu o pisică.

În april, în luna mai Ți apoi o vară-ntreagă
 Pe aleile din parc rătăceau un drag Ți-o dragă,

Prin boschete sau pe bănci îȚi furau o sărutare...
 O pisică Ți-un câpel - moi pernușe la picioare.

Toamna le aduse-n poală moftul veacului copil:
 Ea se-ndrăgosti de-un player, iar băiatul de-un mobil.

Ea mereu la net. cafe, el ades „la mititica“;
 Azi mai hoinăresc pe-alei doar câpelul Ți pisica.

Dan BRUDA²CU

Raportul apă - pârâan în viziunea lui Octavian Goga

dem, au fost ele gândite de poet.

Apa este un element **transformator**. Din toate transformările pe care ea le produce, în acest pasaj luăm în calcul numai rolul **fertilizator** al apei.

Pârâanul se ocupă, în primul rând, cu agricultura. Aceasta este o modalitate de **transformare** a naturii. Prin munca lui, pârâanul face ca pământul să rodească. Lucru pe care îl observă bine Goga: „*Purtați cu brațele-amândouă / A muncii rodnică povară*” (*Plugarii*).

Dar **transformarea** ia și forma **olefuirii** lucrurilor peste care trece apa, în special a rocilor. Și pârâanul și **olefuiește** (i.e. lustruiește), prin îndelungată folosire și atingere, uneltele (făcute din materiale mai dure decât „el”). De exemplu, coada de lemn a unei sape, după cum remarcă poetul: „*De truda palmei tale aspre / Eu m-am făcut strălucitoare*” (*Un om*).

Prin urmare, apa și pârâanul sunt niște **magicieni, vrăjitori**. Ei produc transformări semnificative (metamorfoze) asupra mediului și uneltelor de care se folosesc sau cu care vin în contact. Iar această însușire este un dar de la Dumnezeu.

Apa este o **binecuvântare**. Inundațiile (nedorite și în exces) sunt excepții. Ele produc, însă, transformări, modificări, răsturnări, adesea, majore în viața comunităților umane. Ele sugerează ideea de frică, de neliniște și teamă. Credem că acestea ar putea corespunde unor mari răscoale, pe care Octavian Goga le-ar fi așteptat de la popor ca mijloc de înlăturare a idealurilor lui sociale, economice și politice¹.

Pârâanul binecuvântează, cultivându-l, pământul: „*Sfințiți cu lacrimi și durere / Pârâna plaiurilor noastre*” (*Plugarii*).

Deci, atât apa, cât și pârâanul sunt „*trimiți*” ai lui Dumnezeu, un fel de instrumente prin care divinitatea își face vizibilă **bunăvoința**. Cu alte cuvinte, apa și pârâanul sunt, în mod egal, principii ale **binefacerii**.

Apa posedă o **energie** pe care o transferă altora. Ea face ca ținuturile să fie mănoase.

Pârâanul recurge la **energia** lui pentru a obține, de la pământ, o productivitate maximă. Dar producția se transferă, în cea mai mare parte, altora: orășenilor, domnilor de la sat și de la oraș, dar și propriilor copii. Pârâanul nu muncește numai pentru uz propriu: „*Dar dacă-n schimbul (transferul) pâinii voastre (energia) / Piticul vă plătește fiere*” (*Plugarii*)². „*Viața*” apei este o **curgere**. Viața pârâanului, care, și în epoca respectivă, avea mai multe necazuri decât bucurii, se **scurge** la rândul ei așa cum îi este rânduit de providența divină: „*Copii fără sprijin ne scurgem viața*” (*De la noi*).

Probabil, este vorba aici mai degrabă de o lăsară în voia soartei de genul: „Fie mie după cuvântul Tău”.

Apa poate, însă, fi privită și dintr-un cu totul alt unghi. Este vorba despre **perenitatea** ei. În pofida faptului că este „*miocătoare*” și transformatoare - chiar și în ceea ce o privește - putem sublinia marea ei **stabilitate**.

Și caracteristica principală, de bază, a pârâanului este conservatorismul. Avem în vedere tradițiile sale legate de sărbători, cele legate de muncile agricole, tradițiile sociale etc. Acestea toate sugerează tot ideea de stabilitate.

Apa este puternică, fiind perseverentă, rezistentă, învingătoare, putând fi asociată ideii de libertate.

La rândul său, pârâanul, în pofida greutăților cu care se confruntă, fiind nevoit să reziste, pe de o parte, împilărilor la care este supus, dar și în lupta pentru a înfrânge ostilitatea și stihiiile naturii, nu poate fi învins. Iar aspirația sa majoră (visul pentru care i-au murit și moșii și părinții) rămâne, desigur, libertatea.

În mod normal, apa este **limpede** și **bună**.

Graiul neamului - vorba poporului, a pârâanului, vorba neatinsă de neologisme - este **limpede**: „*Îmi învia o lume-ntregă cu vorba-i limpede și bună*” (*Prăpastie*).

(Continuare în pag. 15)

O apă **tulbure** este o apă impură: amestecată cu măt, deșeurile, ape reziduale, alți factori poluanți, murdării de toate felurile. Deci, ea este o apă invadată de corpuri străine - ceea ce-i strică (apei) „*dispoziția*”.

Păranul obidit este un suflet **tulburat**, căruia moșia strămoșească îi este invadată de stăpâni (= corpuri străine) neîndreptățiti să o stăpânească. Aceștia îi fac viața amară, sunt cauza neajunsurilor, neliniștilor și insatisfacțiilor lui.

Apele sunt **martore** ale suferințelor (dar și ale bucuriilor) oamenilor: „*Căci duce unda-și gânditoare: / Durerea unui neam ce-așteaptă, / Demult, o dreaptă sărbătoare [...] / Tu frate plânselor noastre / și răzvrătirii noastre frate*” (Oltul).

Lăutarul (tot un păran, dar, poate, la Goga - și în general -, nu un român, ci un țigan) este și el mărturisitor al suferințelor: „*Tu porți ferecate durele noastre / În viașorul strunelor tale*” (Lăutarul).

Nu e vorba de a **vehicula** (lucru de nedorit) **suferința**, ci de a face o depoziție, o mărturisire, în fața lumii (în spațiu și timp) despre ea.

Privind o apă **curgătoare**, ne putem face o imagine despre succesiunea generațiilor umane, care, tot ca un puhoi (picătură după picătură, ins după ins) „arată” (dar nu se vâd). În registru părănesc, această idee de „uvoi” e foarte clară, la Goga, în șirul clăcășilor: „*Erau atâți în slujba lor de clacă / Cei osândiți să plângă și să tacă: (...) / Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte, / Cu tot amarul unei vieți deșarte. / și-n lung șirag, femeile trudite*” sau: „*Eu le vedeam înșurubirea lungă / De mucenici nerăsplătiți ai păinii*” (Clăcășii).

Apa este foarte **adaptabilă**. Ea **acceptă orice condiții** de mediu (forme de relief, climă, temperatură, intemperii etc.).

La rândul lui, păranul este, de regulă, **docil**. și el **acceptă multe** din partea lumii, a semenilor, a celor din jur și **acceptă totul** din partea lui Dumnezeu.

În același timp, însă, apa se schimbă în funcție de toate condițiile care i se impun. Ea erodează, sapă, se strecoară, „se plimbă” în meandre, își schimbă starea de agregare etc. În schimb, păranul le suportă.

Cu siguranță, Octavian Goga n-a recurs intenționat la atâtea imagini ale apei. Dar, instinctiv, el, poeta vates și Apostol al poporului său, cum el însuși s-a vrut, a avut nevoie de acest element-exemplu. Nu există la Goga o singură pagină fără o picătură de ceva lichid, sau, cel puțin, ceva care să-l sugereze.

Apa a trebuit să fie, în aproape toate scrierile lui, complementară păranului și, în general, a omului aflat în suferință. Cum ar fi chiar poetul

însuși, care a purtat după el - și cu el -, toată viața, nostalgia satului și a părinților - deci a obștii. și aceasta este totuna cu izvorul.

Una din posibilele concluzii aflate în atenția poetului pare a fi fost aceea că, pentru om, din punct de vedere biologic, apa și păranul sunt elemente de siguranță. Siguranța zilei de mâine. Fără apă și fără hrană nu este posibilă viața, se moare.

NOTE

1. Există, în rândul criticilor literari, opinia că, într-un fel, versurile din volumul de debut al lui Octavian Goga ar fi avut un impact cu totul deosebit asupra societății românești, inclusiv din Vechiul Regat. Mai mult, se crede că însăși marea răscoală părănească din 1907 ar fi fost posibilă ca urmare a atitudinii poetului, a accentului pus de acesta pe viața plină de privațiuni, dramatică și grea a truditorilor gliei. Deși asemenea supoziții sunt onorante în ceea ce privește impactul mesajului său liric, încă din faza de debut, a asocia verbul militant al lui Goga cu aceste mișcări sociale ni se pare neverosimil și exagerat. Să nu se uite că volumul **Poezii** a apărut, la Budapesta abia spre sfârșitul anului 1905. Ca mesajul și conținutul lui să ajungă atât de rapid în cel mai neînsemnat și îndepărtat sat din Muntenia și Moldova, ar fi trebuit să existe nu doar o distribuție impecabilă în toate ținuturile locuite de români, dar și o mediatizare agresivă și rapidă sau posibilitatea ca un număr impresionant de părani, eroii viitoarei răscoale, să o fi cumpărat și citit. Ori, așa cum se cunoaște, la acea vreme ponderea analbetismului în rândul populației rurale era foarte ridicată. Iar resursele financiare de care dispuneau majoritatea păranilor nu le permiteau acestora procurarea de cărți, indiferent de abilitatea, inteligența sau anvergura eventualelor politici de marketing folosite de către distribuitorii volumului respectiv. Așadar, chiar dacă, în timp, Octavian Goga se va bucura de un viu interes și o amplă cunoaștere a creației sale poetice inclusiv în rândul populației rurale, găsim exagerată și fără temei asocierea liricii lui cu răscoala din 1907. Chiar dacă, pe un alt plan, ea este onorantă, găsim inexactă și forțată considerarea verbului aprins, vaticinar al lui Goga drept declanșator al tragicelor evenimente.

Un alt aspect esențial: oricât am generaliza imaginile dantești, de suferință și jale, din unele poeme ale volumului, ele se refereau exclusiv la realitățile specifice Ardealului său natal. Ori, după cum se știe, realitățile erau cu totul altele în celelalte provincii. Poate singurele lucruri comune, în privința păranilor, era viața lor plină de umilințe și sărăcie. Păranul ardelean, model al liricii gogiene, avea, în plus, de suportat și jugul străin, care-i umilea neamul, îi necinștea trecutul și îi nesocotea aspirațiile multiseculare de libertate și unitate.

2. Poetul nu se revoltă împotriva acestui lucru, care ține de firesc. Pe el îl nemulțumește necinștea și jefuirea muncii păranilor, răsplătirea ei cu „fiere” și cu o perpetuă stare de umilire și sărăcie lucie.

Asociația Culturală MILENIUL 3

**Cristiana
STĂNESCU MATEI**

Născută în anul 1968, absolventă a Facultății de Finanțe. Publică în revistele: *Drum*, *Teleormanul Liber*, *Placebo*, *Sud*.

Ne-am despărțit (Tatălui meu)

Inima s-a rupt...
Jumătate copilăria
și jumătate eu,
Căutând îngerul ce m-a vegheat.

Ne vom reîntâlni
Așteptând.

Dăruire

Ia-mi inima-n palme ...
Ascultă cum bate
Vântul singurătății
În grădina cu fluturi albaștri.

Domnița NEAGA

S-a născut în satul Urluiul, comuna Bogdana, jud. Teleorman, la 19.07.1950. A publicat volume-

le: *Noaptea ploilor acide - versuri*, Ed. Tipoalex, 2000; *Călător spre Crucea Sudului - versuri*, Ed. Tipoalex, 2002.

Vârste

Iată câmpia,
Fluturii ca lumânări albe,
Pâlpâind peste trupul nenăscut!

Iată noaptea,
Ursitoarele își deapănă vrăjile,
Scuturând fructele dulci-amare!

Iată casa,
Cu sufletul plin
De anotimpul iubirii
Care trece...

George TUTCĂLĂU

Născut la 2 septembrie 1948, în Roșiori de Vede, județul Teleorman. Licențiat al Facultății de Geologie-Geografie (1971), apoi al Facultății de Drept (1980). Publică poezie în *Luceafărul*, *Familia*, *Sud* și este inclus în mai multe volume colective.

Binale

Ușile mor
de prea multă sinceritate
și, uneori, noi ne aducem
aminte
că doar copacii
mor în picioare.
Ferestrele îmbătrânesc
de prea multă singurătate
dar cu toate acestea,
privirea noastră
prin geamuri
e tot mai adâncă
iar resemnarea mai blândă.

8 ore

Ea e prima zi de liniște
după sâmbăta de ieri
prin care am trecut debusolat
având o oboseală gravitațională
în cap,
numai copilul meu drag
m-a adormit cu oțtință

observând că am periodic
8 ore de nefericire.

Dimineți

Pentru mine diminețile
sunt oaze de soare,
dar ce scurtă e
iubita noastră vară,
care-mi ascunde
fericirea într-o amintire
din prima copilărie,
când legam fără noduri
lumina de umbră.

Paul AMET

Născut la 30 ianuarie 1927, în Vitănești, jud. Teleorman. Absolvent al Facultății de Filologie (1969). A debutat publicistic în *Tânărul scriitor* (1952). A colaborat cu versuri la: *Luceafărul*, *Amfiteatru*, *Familia*, *Argeș*, *Tomis*, *Sud*, *Teleormanul*, *Drum* etc. Este inclus în *Antologia „Meandre, Paisprezece poezi din Sud”* Ed. Tipoalex, 2001.

Rest

Într-un dans de pădărie
Mi-a cântat cucul doar mie,
Dintr-o margine de rai,
Cântul s-a răsfrânt pe nai,

Dintr-o margine de fum,
Drumul se făcuse scrum,
Pulbere a vrea să vând,
Să rămân singur strigând...

Adu-mi, Doamne, lună nouă,
Să-mi port lacrima prin rouă,
Să mă-mpiedic de-un sărut,
Ca de-un cer ce nu m-a vrut...

Plouă crâncen

Uhuhu, drumuri târzii
Despre mine ce mai știți,
S-a stins bruma de pe vii ?
Spuneți, unde vă opriți ?

Lupii s-au urcat în lună
Toată viața mi-au urlat
Timpul n-o să mai supună
Până ce n-oi fi arat,

Crâncen plouă peste sat...

Liviu NANU

Născut la 17 iunie 1958, Creăța-Leșile, raionul Snagov. Colaborează la revistele : **Drum**, **Literatorul**, **Sud**, **Oglinda literară**, **Atheneum** (Canada), **Conexiuni** (New York) etc. Inclus în mai multe volume colective și antologii. Cărți de autor: **Îndemn la nesupunere**, versuri, Ed. Tipoxalex (2002), **apăsăți tasta any**, versuri, Ed. Marineasa - Timișoara (2005).

În ceea ce mă privește

În ceea ce mă privește stau și dădăi de frig
În mine se găsește altă promoroacă
Și purpuri îmi atârână de gânduri
Clăpănind la fiecare bătaie de inimă
Când se ating unul de altul

s-au spart termopanele prin orașul meu
cioburi colorate sticlesc prin zăpadă
am nevoie urgent de un panaceu
însă rude sărace tot vin să mă vadă

cum stau așa zgribulit și plătând
idei tot mai albe se-nfiripă în minte
aș zice că sunt ghiocel - dar nu sunt
nimic nu-ncâlzește nici chiar vinul fierbinte

doar când stau ghemuit și aproape covrig
mă visez înotând în lichid amniotic
dar acum lângă geam tot mai clăpăn de frig
și uor mă prefac într-un pește exotic

O zi perfectă

te-ai dat târgului mi-a spus unul în loc de bună ziua
am tremurat în stație o jumătate de oră
până a venit autobuzul colorat am urcat
printre elevi m-am simțit din nou adolescent
ei mestecau gumă mestecam și eu în gol
cu gândul aiurea așa am ajuns acasă
am deschis ușa am intrat în casă era frig
chiar și în frigider era mai cald decât în bucătărie
mi-am pus o felie de brânză pe pâine
o combinație proastă glucide cu lipide
iar o să fac burtă apoi am mâncat alune,
iar o să-mi cadă un dinte voi fi un superman 0turb
mi-am călcat două cămăși mai mult din plictiseală
eu nu port cămăși
apoi am scris o parodie de poezie jurnalistică
pe urmă a trecut ziua încet-încet păo-păo
teleap-teleap cum scrie un clasic
de care nu-mi mai amintesc

Asociația Culturală MILENIUL 3

Gabriel ARGEANU

Născut în Roșiori de Vede la 16. 02, 1968.
Absolvent al Facultății de Drept a Universității Eco-
logice București. Debut editorial cu volumul **Dialo-
guri convexe**, Editura TIPOALEX, Alexandria, 2001.

Cinci

„Agitația era din ce în ce mai mare. Vestea se răspândise ca un trăsnet. Toți conștientizau inevitabilul, dar nu puteau accepta. Era inadmisibil să se întâmple așa ceva. Aceasta era fraza care înlocuia orice subiect. Nimeni nu dezvoltă mai mult decât esența acelei situații: Era inadmisibil să se întâmple așa ceva! Fraza se prelingea ca un lichid incolor printre persoanele care o rosteau fără întrerupere. Ba chiar una dintre acestea persoane o scrisese cu vopsea roșie pe un zid înverzit de mușgai. Cândva acel zid era alb. În acea vreme a albului, în acel loc al inevitabilului, trăiau o mie de copii. Dintre ei doar cinci rămăseseră să îmbătrânească în acele locuri uitate chiar și de geografi.

De pe dealul acoperit de negura nopții coborau patru luminițe pălpând. Nu răzbătea nici un sunet. Nimic înfricoșător. Doar o cucuvea cânta în vale, la poalele dealului, lângă o luminiță care pălpăia. După o vreme se stinse.

Cele patru luminițe se opriră. Mâini ascunse în negura nopții le ridicară încet, luminând niște chipuri de bătrâni. Fețele le erau brăzdate de ridurile vârstei, adâncite de umbrele aruncate de lumina lumânărilor ce în întuneric păreau luminițe călătore.

Simultan scoaseră un oftat greu și prelung ca un 0uierat de cutremur în oraș. Inevitabilul se produsese. Vechiul sat, care până nu demult avea și 0coală, și primărie, și chiar bordel, pierduse pe cel care-i dusese faima în lume. De acum ultimii patru locuitori, olari bătrâni, cu bărbii albe neuniforme, urmau să frământă lutul argilos sperând ca una din statuile lor să prindă din nou viață și să le ducă seminția mai departe.

Acesta este singurul fragment lizibil dintr-un ghid turistic pe care un cerșetor îl descoperise într-o stație de metrou abandonată. Numele țării era imposibil de descifrat. În schimb descrierea aducea cu povestea satului unde crescuse noul stăpân al ghidului.

Asociația Culturală MILENIUL 3

Mihai-Athanasie PETRESCU

Născut în Brașov, la 1 septembrie 1957.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, specializarea Franceză - Engleză (1981). Din bogata activitate a scriitorului menționăm volumele personale: *Un urs în ora*, Editura Euro Vida M (2000). *Zburători români*, evocări, Editura Euro Vida M (2002), *Statutul descrierii în opera lui Honore de Balzac. Studiu de text*. Editura Tipoalex (2004).

Autorul „Misterelor din Mizil**Compozitorul, poetul și aviatorul Ionel Fernic**

Printre personalitățile cele mai cunoscute ale istoriei aviației române, compozitorul și poetul Ionel Fernic ocupă un loc de seamă, datorită notorității sale ca artist pe de-o parte, dar și performanțelor realizate în zborul cu motor sau în parașutism.

Încă din primii ani de liceu (pe care l-a urmat la colegiul „Vasile Alecsandri” din Galați), Ionel și-a arătat pasiunea pentru muzică și pentru mașinile de zburat. De la profesorul său, Teodor Fuchs, a învățat să cânte la pian și chitară, dobândind și primele cunoștințe de armonie și compoziție. Se pare că sub îndrumarea lui Fuchs a realizat Fernic prima sa compoziție: **Cruce albă de mesteacăn**.

Atunci când nu exersa la instrumentele sale favorite, Ionel, împreună cu vărul său, George Fernic, construia avioane. Erau anii când amintirea zborurilor lui Aurel Vlaicu era încă vie în conștiința românilor. Avioanele inventate de Fernic erau „cutii goale de portocale (...). Elicea era o scândură pusă în vârful unei frigărui de fript pui, care traversa lada de la un capăt la celălalt”, (fragmente dintr-o scrioare a lui Ionel Fernic).

Părinții au încurajat pasiunea lui Ionel pentru muzică, pe care o vedeau ca pe un hobby pentru viitor. Cariera pe care o visau pentru fiul lor era însă ingineria, dar tânărul i-a deziluzionat: a ales actoria. A reușit primul la examenul de admitere la Conservatorul din București, secția de artă dramatică, unde, bursier fiind, a studiat și a jucat cu marii actori ai timpului: Aristide Demetriad, Ion Manolescu, Mișu Fotino ș.a. Obligatorietatea satisfacerii stagiului militar l-a despărțit de scenă. A făcut școala de ofițeri în rezervă la Ploiești, oraș în care a rămas apoi mulți ani. A început o viață boemă, cunoscând oameni din toate mediile sociale. În această perioadă și-a redescoperit vechea pasiune pentru muzică ușoară. A devenit compozitor, iar cântecele sale cucureau instantaneu statutul de slagăre, multe dintre ele rămânând și azi în patrimoniul cultural românesc. Nu sunt necunoscute nici tinerei generații unele dintre frumoasele sale tangouri și romanțe: **Adio doamnă, Beau, iubesc femeia, Minciuna, Scrișoare de amor**. Împreună cu Nicolae Kiripescu, care i-a oferit textul, în varianta franceză, Fernic a dăruit ascultătorilor nemuritorul cântec **Pe boltă când apare Luna**.

În anul 1927, Ionel Fernic a publicat volumul de schițe **Misterele din Mizil**, iar în cel următor a dat la tipar poeziile reunite sub titlul **Prăstii**. Tot în anii petrecuți la Ploiești, el a fondat revista satirică „**Să nu te superi că te-njur**” dovedindu-se la fel de talentat ca scriitor și gazetar pe cât era ca muzician.

Conștient că Bucureștiul îi poate oferi mai multe posibilități de afirmare, Ionel Fernic părăsește boema și Ploieștiul, stabilindu-se în capitală la începutul deceniului patru. Aici și-a continuat activitatea artistică, dar începe să frecventeze și școala de pilotaj de la Băneasa. Este de remarcat de instructorii săi pentru conștientizare, poate suprinzătoare pentru firea sa visătoare. A parcurs, pas cu pas, toate etapele de pregătire, ajungând să efectueze primul zbor în „simplă” (singur la bordul avionului), pe care l-a descris astfel: „**Prima simplă comandă, câtă fericireCât de mareș este, singur, pentru prima oară, într-o lume fără hotare, în care singura lege e visul, și singurul stăpân, destinul.**”

Ionel Fernic a absolvit școala de pilotaj în 1935, obținând brevetul de „pilot de turism și sport”. După acest succes, venic în căutare de noi aventuri, compozitorul a început să se intereseze de parașutism. „**Este divină și fantastică această călătorie în misterioasa tăcere a oceanului de azur**”, scrie el despre coborârea în parașută. Un accident suferit la o aterizare îl obligă să abandoneze acest sport. Nu însă și aviația, devenind director al școlii de pilotaj de la Cernăuți. Pentru activitatea sa de zburător,

Ionel Fernic a primit înalte distincții din mâna regelui Carol al II-lea.

În iulie 1938, pe când se afla la Cernăuți, Fernic este convocat în interes de serviciu la București. Alege deplasarea pe calea aerului și reușește cu mare greutate să-l convingă pe prietenul său, avocatul Lelii Popescu, să-i cedeze locul reținut la zborul L.O.T. (Companie poloneză), pe linia Varșovia-Cernăuți-București. Din păcate, avionul s-a prăbușit lângă satul Stulpicani, între Gura Humorului și Câmpulung Moldovenesc. Accidentul ar putea avea o legătură cu prezența la bordul avionului a atașatului militar al Japoniei la Varșovia. Toți pasagerii, între care și Ionel Fernic, și-au pierdut viața.

Ceremonia funebră a avut loc la București. Ionel Fernic a fost condus pe ultimul drum de o mare mulțime de oameni, iar taraful care l-a însoțit a interpretat fără întrerupere cântecele sale.

Florin TROSCOT

Născut la 3 septembrie 1955, în comuna Rădoiești, județul Teleorman. Mort la 13 iulie, 2005, la Roșiori de Vede. Licențiat al Facultății de Drept a Universității din București. A debutat publicistic în revista **Luceafărul** *(1987). A publicat volumele: 12 proze scurte (Ed. „Tupoalex”, 2001) și Prea scurta noastră trecere, Colecția Mileniul 3-RO, Ed. Paco, București, 2005.(Postum)*

Jocul, jocurile (fragment)

...Dincolo de ușa abia deschisă a grădiniței, copiilor li se dezvăluie un tărâm fascinant de jocuri și imagini din povești și basme, iar sufletele lor pur și simplu freacă.

...Descoperim ceva mai târziu jocul iubirii. Al trădării. Uneori chiar și pe cel al urii. Dar și pe cel al vorbei rostite în doi peri. Ori pe cel al lucrului serios spus sub formă de glumă.

Urmărim cu interes real, ori perfect mimat, jocul actorilor pe scenă. Apoi încercăm și noi, la rândul-ne, să jucăm pe scena largă a vieții roluri: Al omului cinstit. Al hahalerii, al clovnului, al mincinosului, al prefăcutului, al filizonului... Dar și pe cel al omului simplu, al celui cultivat, al celui credincios... și iar suntem nevoiți să jucăm rolul trădătorului... și multe altele încă...

...jocuri sportive. Pentru care suntem doar spectatori. Desfășurate în prezența a mii de oameni,

Asociația Culturală MILENIUL 3

dar și a multor milioane de telespectatori, pe stadion, sau pe micul ecran.

...Sunt apoi jocurile ascunse dincolo de sticla rece a monitorului calculatorului, ce conduc pe nesimțite către aș-zisă lume virtuală.

și mai sunt: șahul, tablele, canasta, remi, bridge... Jocuri... jocuri de tot felul.

Dintre toate însă, cel mai sângeros joc imaginat vreodată se pare a fi cel al păcii și războiului. Desfășurat nu între inși, ci între popoare, la nivel local ori mondial, în funcție de alianțe și de interesele care primează la respectivul moment.

Jocuri de societate, jocuri de tot felul...

Este lesne de bănuț că în domeniul jocurilor, ca în atâtea altele, mintea omenească are nebanuite rezerve... Câți dintre noi au însă revelația că, de fapt, o grămadă de ani au participat fără să știe măcar la jocul de-a viața și de-a moartea?

și că acesta, spre deosebire de oricare altul, nu poate fi nicidecum rejucat?

(5 iulie, 2001)

Aurelia Petrescu

S-a născut la Roșiori de Vede în 1958. Absolventă a Universității din București (Facultatea de Limbi și Literaturi străine, secția Franceză - Rusă, promoția 1981).

PROLIFERAREA

procedeu folosit de către Eugène Ionesco pentru a-și materializa angoasele și obsesiile

Se pare că accelerarea și proliferarea fac parte din ritmul, din viziunea mea¹. Sunt cuvintele lui Eugène Ionesco pronunțate în timpul unei conversații cu Claude Bonnefoy. Aceste două procedee îi sunt cu adevărat dragi scriitorului, care le utilizează în aproape toate piesele sale.

Dacă accelerația, mai este întâlnită și la alți autori, proliferarea, așa cum a fost abordată de Ionesco, nu are egal.

Același mecanism al accelerării îl găsește la Feydeau, un autor care, după părerea lui Ionesco, ar trebui studiat mai în profunzime : ... de curând, am

(Continuare în pag. 21)

Asociația Culturală MILENIUL 3

citit cu atenție una din piesele sale, La Puce à l'oreille. Intriga nu mi-o amintesc de loc. Ceea ce mi s-a părut într-adevăr interesant a fost mecanica sa. S-a vorbit mult despre mecanismul lui Feydeau, dar nu a fost niciodată studiat destul. Se spune că Feydeau făcea o critică, sau niște tablouri pătrunzătoare ale epocii sale. De fapt, conținutul operei sale este lipsit de interes, este stupid. Dar mecanismul, da, este interesant : un mecanism al proliferării, al progresiei geometrice, un mecanism de dragul mecanismului. Aproape toți cunoaștem o frază celebră a lui Bergson : «Comicul este o mecanică aplicată vieții». la Feydeau aveam de-a face, mai degrabă (în La Puce à l'oreille), cu multă viață cu un pic de mecanică, apoi mecanica rămâne singură, nebună, dereglată... o mecanică dereglată înseamnă un mecanism care funcționează prea bine, atât de bine încât totul nu mai este decât mecanică, și care pune stăpânire pe tot, lumea toată nu este decât un mecanism. Constat că și la mine se întâmplă același lucru, că în Scaunele avem de-a face cu o dereglare mecanică ; și Noul Locatar la fel, este tot o dereglare mecanică ; în Lecția avem o dereglare de limbaj. Vedeti, comicul este înfricoșător, este tragic².

Comicul și tragicul se confundă adesea în opera lui Eugène Ionesco. Dacă nu, acestea se pun în relief sau se neagă reciproc. Acest lucru se datorează mecanismului proliferării care le încurcă pe amândouă. La baza proliferării se găsește obsesia unei rupturi cu lumea, ideea unei lumi în care omul ar fi în mod constant agresat de către natură, de către obiecte, de către propriul său limbaj, sau, cu alte cuvinte, de către niște mecanisme incontrolabile, mecanisme pe care, de cele mai multe ori, chiar el le declanșează³.

Această agresiune continuă a mediului înconjurător asupra omului va lua, în piesele lui Ionesco, proporții de coșmar. E ca un cancer care își multiplică în propriile geometrice celulele, fără a putea fi oprit, este răul care se întinde în fața ochilor noștri neputincioși. Acumularea progresivă de cuvinte, de obiecte, de materie, de cadavre sau de ființe monstruoase va dezvălui forța obsesivă a proliferării. Noi, oamenii mileniului trei, înțelegem asta, atunci când suntem sufocați de produsele societății de consum sau de bolile de bolile ce ucid mii de oameni. Dar, pe scenă, acest spectacol ar putea fi considerat insolit, bizar, produs de un autor îndrăgostit de ciudățeniei, care vrea să ocheze, indiferent prin ce mijloace.

Cititorul care înțelege bine opera lui Iones-

co va observa că proliferarea îi dezvăluie obsesiile și angoasele, uimirea sa că este pe lume. Proliferarea apare încă de la prima sa piesă, **Cântăreapa cheală (La Cantatrice chauve)**. Cascada de cuvinte care ar fi trebuit să dezvăluie „tragicul limbajului” reușește exact contrariul și îi face pe spectatori să râdă. Un singur exemplu este suficient : acela al familiei lui Bobby Watson. Identitatea numelor despre care am vorbit provoacă o impresie de viermuială și de confuzie. Se vorbește despre un anume Bobby Watson, care tocmai a murit, dar și despre unchiul lui Bobby Watson, bătrânul Bobby Watson, apoi despre mătușa lui Bobby Watson, bătrâna Bobby Watson, despre fiica lui Bobby Watson, despre mama lui Bobby Watson, care s-ar putea să se recăsătorească cu ... Bobby Watson, fiul bătrânului Bobby Watson, celălalt unchi al lui Bobby Watson, mortul⁴.

Mania de a pălăvrăgi se întinde ca o epidemie la toate personajele piesei **Cântăreapa cheală**. Din tot acest amalgam de fraze incoerente se evidențiază un seducător poem al „Focului”, recitat în cinstea *Căpitanului de pompieri*.

Policandrele străluceau în păduri
O piatră a luat foc
Castelul a luat foc
Padurea foc a luat
Bărbaii au luat foc
Femeile foc au luat
Păsările au luat foc
Peștii foc au luat
Apa a luat foc
Cerul a luat foc
și cenușa foc a luat
Fumul a luat foc
Focul foc a luat
Totul aluat foc
A luat foc, foc a luat.

Pentru că orice conținut logic este dat la o parte, până la urmă limbajul se dezarticulează în totalitate, într-o mișcare mecanică, perpetuă. : Ce cascadă de cacade, ce cascadă de cacade Ce cascadă de cacade, ce cascadă de cacade Ce cascadă de cacade, ce cascadă de cacade Ce cascadă de cacade, ce cascadă de cascade.

Note

1. Claude Bonnefoy Entretiens avec Eugène Ionesco, Ed. Pierre Belfond, 1966, pag. 66 (trad. A. P.)
2. ibid., pp. 13 - 14 (trad. A. P.)
3. idb., pp. 23-24 (trad. A. P.)
4. Eugène Ionesco, Călătorie în lumea morșilor, Teatru, volumul V, București, Ed. Univers, 1998, trad. Dan C. Mihăilescu, pag. 331

POEME

de

George Nimigeanu

Semnul care lipsește

Între realitate și istoria care se scrie
despre realitate pentru prostime
semnul egal poate sta dar nu stă niciodată

Singura dovadă fidelă că aparențele
sunt abile trucuri oficiale este îndoiala
altfel cum s-ar putea rânduî preferențial
întâmplările în care eu tu el ea - noi adică
am putea fi inseriați la diverse
niște cifre niște puncte-puncte niște etcaetera

În numele unor adevăruri privat-trucate
istoria cea de fiecare zi se oficializează
cu morgă și după interese oculte
în acte de bunăvoință
dar și de presantă stare de necesitate
cu iz de responsabilitate

Responsabilitate față de cine?

Nu-i de mirare că nașterile se înregistrează
în catastiful morții
că morții sunt chemați la vot ori la oaste
că flămândul are de toate
în toate cifrele referitoare la
minunăția numită cap de locuitor care
are chiar și un venit minim oficial asigurat
negându-se cu vehemență faptul că
între existență și inexistență
numai umbrele pot umbla pe ape viii nu
Ești sunt suntem ora exactă a unui „acum”
care oficial va fi mâine nu azi
în realitate însă nu va fi nici mâine nici poimâine
și nici nu se poate preciza când
se este doar că este prevăzut pentru mâine
Azi veacul poate putrezi cu succes
în întrebarea mea și a ta și a lui nu însă
în întrebările lor adică în realitatea irealității oficiale

întrebările lor au răspunsuri asigurate
într-un „acum” concret și imediat
în care istoria secretă despre care nu se suflă
nici un cuvânt pricâjit - o istorie
despre care tu nu ai și nu trebuie să ai habar

și poate nici nu vei avea vreodată
chiar dacă sângeri în tăcerile concrete

ale realității între care poți să și mori
între zidurile ei cele fără ferestre fără uși

numai și numai din simplul motiv că
singurul semn care se potrivește
între realitate și istoria secretă despre realitate
- nu cea care se vinde pe piață -
nu este semnul de egalitate

Vatra clipei

Trudind lumina să o înmulțim
în clipa noastră amăgiți de astre
sălăluim atâta cât murim...
în rest - dând foc părelniciei noastre

în rond înalt și-n tâlcul celor duși -
iluzia - că între lumi ești cheie
care descuie neștiute uși -
la rădăcina ierbii și încheie

petrecerea prin visele de artă
ale părâni... tu jertfelnic fiu
aflând că viața-n două lumi se-mparte
trecând din prea devreme-n prea târziu

plinindu-ți silnic peste umbră saltul
te mântui ghem de adevăruri vii...
Dar viața-n tine o trăiești altul
cărui îi urmezi fără să știi

părelnicind - ca frunza într-un vis -
de la Cuvânt și până la tăcere
foc sfânt cu înșelesul interzis...
și arzi precumpănit într-o părere

pe vatra întrebărilor lumești
lumina clipei să o înmulțești...

Însemnări de lectură – **Lucian MĂNĂILESCU****Gheorghe ENE**

și

**TEXT URA
TEXTULUI***„dau 0tire prin buletinul de identitate
căeu acesta sunt pe numele meu
inconfundabil”*

(Declarație)

La puțin timp după Iovilușie, parcă prin 1993, Gheorghe Ene a publicat un volum intitulat „**Târfa 0i sertarul**”. Cei care îi 0tiau mapa mereu burdu0ită cu manuscrise, au fost u0or dezamăgiți, la apariția editorială de atunci, prea „săracă” în texte 0i pre... texte „de sertar”. Explicația (una dintre ele) vine, iată, abia acum, după 15 ani: meticolos 0i încăpățânat, autorul ne-a păcălit cu o iluzie, în timp ce cotrobăia prin manuscrise, încercând să pună lucrurile (0i lumea sa) în ordine. „**Texte de dincoace**” (Editura CEEA CE - 2007), reprezintă rezultatul trudei unuia dintre inițiatorii „textualismului”, mi0care literară ce schimbase - din motive lesne de înțeles - ascunderea după deget cu ascunderea după... literă. Numai că, în acest joc „de-a pititelea”, Ghe. Ene avea revelația descoperirii propriei singurătăți ca 0i a dezamăgiri numită CEILALPI, într-o Românie dominată de cenu0iul epocii de... aur. Este, poate, motivul pentru care nu s-a mulțumit să devină doar o „voce aurală”, *durându-se pe sine* (de la a dura - durere) ca pe o ființare a Cuvântului (cel care a fost la început!).

Dar iată ce spune autorul, la începutul cărții, în „**Cuvinte lămuritoare**”: „*Sunt texte scrise (cu excepția ultimului) între 1971 0i 1978, când congenerii mei (preoptzeci0tii!) consideră că am exersat 0i epuizat resursele experimentale personale în poezie, ajungând la identitatea scriiturală de care aveam nevoie spre a mă putea îndrepta 0i spre proză, exersată până atunci doar fragmentar 0i ludic, 0i doar pentru mine. Unele au fost publicate în **Starea de dizgrație** 0i **Eu dizgrațiatul** ori incluse, din rațiuni estetice motivate în **O spovedanie a Textului**, dar cele mai multe sunt inedite; altele, cum ar fi cele din **Essendi** (1969 - 1970), pre-experimentale, sau cele*

scrise în studenție 0i în primii ani de profesorat, dar căroră nu le-am găsit locul aici, vor face obiectul altor autorecuperări (dacă timpul vieții mele va fi de acord)”.

Lectura textelor este cu atât mai incitantă cu cât cititorul (cel din generațiile apropiate de optzeci0ti ca vârstă) realizează insinuările subversive la adresa regimului comunist, în anii săi de apogeu. „*Să crezi în tăcerea care cuvântă / în numele cuvintelor tale / când obose0ti de cuvinte*” (**Capăt** - 1971) scria Gheorghe Ene, avertizându-0i cititorul (cel de atunci) asupra intențiilor sale. Imaginați-vă cât de ciulite erau urechile zidurilor, când o poezie - text, intitulată „**Total**” era citită într-o 0edință de cenaclu: „*Total are valoare în măsura în care se aplică / mi se tot explică / în timp ce gîndul meu curge / 0i toate tăcerile-mi pică. / Tristeșea mea nu se aplică. Ea nu are valoare. / Ea nu poate fi schimbată. Nici măcar contra ei. / Obiectul ei este frunza. Cînd cade. / Sau femeia. Cînd pleacă. / Sau libertatea. Oricînd / Sau aerul. Cînd de-abia mai respir. / Sau apa. Cînd nu-mi potolesc setea. Sau totul. Cînd nimic n-are sens*”. E, s-o recunoa0tem, ceva mai mult decît aventurile unui motan, fie el 0i Arpagic. 0i e atât de dur 0i de fără echivoc, încât pe zidurile cu urechi (despre care vorbeam), începeau să crească mu0chi... încordăți. Cu toate astea zănatecul - zănatic nu se oprea: „*Schimbăm apa. Schimbăm aerul. Schimbăm femeia. / Schimbăm libertatea. / Schimbăm frunza-n poem. / Aplicăm! / Nu ne schimbăm...*”.

Sigur, în timp ce poetul scria 0i citea, urechile vorbeau cu alte urechi, interzicând tipărirea versurilor semnate de Gheorghe Ene, arareori strecurate în plumbul greu al tiparului.

Departe însă de a se lăsa intimidat, poetul

asurzea tăcerea urechilor acelora cu profunzimea tăcerilor din text. Câpi dintre criticii regimului comunist au făcut asta, asumat, în plin „Ev Maxim”?

„Eu nu mă pot angaja. Mă dezangajez dacă scriu...” (Abstracție) le „spunea” G.E. tovarășilor responsabili cu literatura „angajată” (activiștii de ieri, „dizidenții” de mâine și de azi). Sau, în plină lucrătură de formare a „omului nou”, evalua astfel evoluția acestuia: „Oameni între oameni și cîini între cîini. Oameni între cîini și cîini între oameni Cam aș în timp ce. În timp ce cîinele nu e om. În timp ce omul latră la oameni, se gudură la oameni, caută un gard sau un zid sau un pom al oamenilor, rămîne în picioare, ca oamenii și face exact ce face, ca oamenii, pe oameni, pe oameni, mîrîie - ca oamenii! - la oameni, așteaptă - ca oamenii - oameni. Așteaptă să i se arunce codrul de om și să i se spună: «Așteaptă! Așteaptă și vei vedea!» și omul așteaptă. SE așteaptă. Se așteaptă în timp ce luptă împotriva așteptării nu mai așteaptă. Nu mai așteaptă. Nu mai așteaptă! Deșteaptă-te, lcase! (Așteptări - 1973). În aceste cuvinte e mult mai mult decât revoltă; e o dramă multiplicată în 20 de milioane (plus sau minus ceva) de exemplare, implicate în text ura textului, reflectată de urechile din ziduri: „Cu ce treburi pe-aici. Cu ce gânduri acum. Cu ce vorbe mai umblu. Cu cine și ce, despre ce, despre cine și cît o să cred eu c-o să mai meargă aș. C-o să-mi mai pînă. Că au să mă mai lase. Că au să mă mai rabde. Că n-au să treacă la ce se trece, dacă nu trec și eu cum trec toți” (Cică - 1975)

Nu pot să închei, fără a cita trei texte, pentru care - măcar din invidie poeticească - mulți tovarăși de la cultură l-ar fi trimis pe Gheorghe Ene la „mititica”. Dar partidul (care era în toate) avea tehnici fine: prefera să nu... boteze „protestanții”, condamnându-i doar la nepublicare. Pentru că cine avea urechi de auzit (în ziduri) auzea. Restul era tăcere...

„Tovarăși dragi eu aș spune multe mai multe eu aș adăuga aș face m-aș mulțumi și într-o zi v-aș strînge mîna și v-aș mulțumi v-aș mulțumi tovarăși (dragii...) pentru tot ce ați făcut pentru mine permițându-mi să tac o săptămînă și să nu spun nimic nimic nimic să ignor ploaia în liniște să tac să tac să tac să privesc cerul pămîntul văzduhul mîna mea care scrie și frunza frunza frunza tovarăși permițându-mi frunza să spun că mă ajută să înșeleg totul totul să fiu eu liber de mine cu mine o săptămînă numai și veți vedea că trăiesc trăiesc trăiesc tovarăși în ciuda ploii care m-a îmbătrînit care m-a îmbătrînit care m-a îmbătrînit...” (July morning - 1975)

„Sînt un cetățean al acestei republici. Un domn (de, tovarăși!), un oarecare (unul, acela), eu, subsemnatul. Dau semn că exist. Îmi tot exprim

orgoliul de republican român, chiar și în sunetul ultimei orgi. și chiar la orice orgie. În fața oricărei urgii. Organele cunoașterii mele de mine sînt încă vii. Cele douăzeci și două de milioane de perechi de ochi care nu se uită la mine în timp ce eu îi caut într-o adîncime a lor nu se vor chiorî în jur nici dacă voi orbi privindu-i. Cele douăzeci și două de milioane de singurătăți române la care nu am acces datorită singurătății mele profund patriotice mă lasă printre cei singuri cu gîndul la singurătatea patriei. Cele douăzeci și două de milioane de inimi bat în pulsul lor singular în timp ce a mea figurează ca sigur bătînd și ea singură, în ritmul ei, nu, nu al ei propriu, ci a inimii mari a marelui inimos, care bate ea pentru toți, simte ea pentru toți, închipuie ea totul totul totul!... Dar ce-ți tot închipui tu, eule, tu, cu ochii tăi, cu singurătatea ta, cu inima ta?...”

Declarație

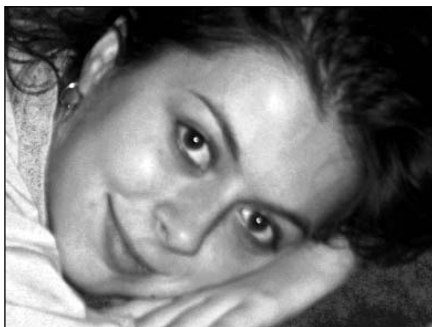
dau știre prin buletinul meu de identitate că eu acesta sînt pe numele meu inconfundabil în confuzia generală general-valabilă și nelămurabilă cu toate eforturile depuse de toți aceea la acea chemare așă mă cheamă cum scrie pe ăla cum scriu eu pe ăsta nu cum îmi urlă chemarea nu cum mi se strigă sau urlă aici lângă mine unde uor mă poate atinge o mînă sau o prelungire a ei pinută în mîini și învîrtită în jurul unui corp care se apără de ceea ce în confuzia generală de chemare urlată îl poate ataca în corporalitatea sa - eu nu sînt în atac înspre vreunul care-și conservă ceva-ul său conservabil ori nimicul dintr-o conservă prelungirile mîinilor mele sînt neputincioase în identitatea mea - strigîndu-mă cineva face cu numele meu ceva într-un nume comun pentru asta-i numit să apere cu prelungirile mîinilor sale și cu prelungirea cea mare o identitate comună prelungită în „ism” - eu sînt la numitor redus la tăcere în identitate - mă chemă așă așă trebuie e bine așă îmi e bine numai așă și așă și hop-șă așă și iar așă pot da eu de știre prin buletinul de identitate că eu acesta sînt pe numele meu inconfundabil.

Gheorghe Ene - Pogoanele, 1977

Egretile albastre ale adolescenței

Anca ELISEI

Mai sus

Norul vine mereu când dibui drumul
și mi se așează peste suflet.
E un nor greu ca de plumb,
mă obișnuisem să-l plâng până la capăt.

Dar am descoperit, într-o zi,
că dacă întind mâinile mai sus puțin
dau de lumină.

Nu-i nimic

„Nu poți să zbori!” mi s-a spus la naștere...
„Nu-i nimic, zborul există.”
„Ba nu, mi s-a spus mai târziu,
nici zbor nu există, doar zbateri de aripi...”
„Nu-i nimic, le-am răspuns, există cerul...”

Prin viață

Întineric printre pași iluzii cu pretenții de „eu”
bătăi derutate de aripi printre bătăi de pendulă...
Noroc că sufletul meu ȋtie să vorbească
și la persoana a doua.

Clipa de zbor

Vă dau să citiți ceva;
probabil o să ziceți că e poezie
dar eu cred că e altceva:
clipa asta udată de o lacrimă
în care strălucesc timid câteva răspunsuri
(dar numai când o privești dintr-un anumit unghi)
ei, bine, clipa asta pe care o citiți
a zburat deja de aici și fâlfâitul de aripi
pe care l-ați auzit e singurul lucru
care contează...

Lumi

Sunt multe lumi pe aici fiecare cu povestea ei
cu ziua ei de mâine...
Câteodată lumile se întâlnesc și descoperă uimite
că soarele lor nu e singurul soare,
că până și orele pot merge în ȋr câte două...
Câteodată lumile ȋncearcă să comunice
și atunci scriu cu degetele lor de nisip
fire de iarbă și nori și o mulțime
de alte lucruri nevăzute

Un drum greșit

„Vreau să ating cerul!”, am spus.
Am urcat un munte fără să bag în seamă timpul...
Doar pietrele le simțeam uneori
sfârtecându-mi genunchii
și urcam și m-am trezit la poale, singură.
„Măcar să văd cerul!”- am spus.
Dar oricât ȋmi ȋnălțam privirea
nu mă puteam vedea decât pe mine...
Făcând cu mâna din vârful muntelui.

Andreea APRODU

Ecoul

Stând la răscruce de universuri
ecoul a devenit orb, surd și mut...
Un nebun dansează prin amintiri
și ceru-i coboară în vis:
-Surdule ascultă cum cresc rădăcinile!
-Mutule ȋnvață liniștea!
-Orbule pipă lumina!
(Nebunilor, cerul e atât de larg!
și vom râde și vom râde!...)
Dar eu nu vreau să vorbesc cu mine,
între nervoasă în gânduri și pip
și ecoul cerului se aude din nou.

Aida HANCER

EGRETELE
ALBASTRE
ALE
ADO-
LESCENPEI

fiii lui babel

îmbrăcați în noroi fiii lui babel iubesc soarele
își târâsc prin soare copii
legăși câte doi pereche
pe umbrele unor cai
pe sub picioarele lor trece marea
dinspre orizont se apropie faraon
faraon zâmbește
fiii lui babel sunt încă pe pământ
ei sunt sălbatici
sălbăticia lor te umple de mânie
au în ei ceva duhovnicesc
fiii lui babel aleargă
acolo unde se risipește lumina
faraon râde în continuare
li se termină pâinile
marea se face din ce în ce mai sărată
în deșert a crescut o pădure de trunchiuri uscate
toate mâinile lor se ridică
babel privește înseninat
poporul acesta vânat e al meu
îl voi face un popor singur de trupuri
sticlind pe sub miere uscată
fiii lui babel întind o mie de mâini
ieșind afară în trupul lui faraon

femeie caravană de țigani cu

inima plină și coatele negre
femeie barcă de bezea
cu măști neterminate
ridici ochii până foarte sus
de unde se cade mai bine
te urci pe o cruce
și îți să atârni atât de frumos
cu rochia mută până la jumătatea gambelor
și mâinile smulse din umeri
femeie cu trupul metalizat
prezență cu cât mai rară
cu atât mai liniștită
când trebuie să vorbești
ești deja moartă

Ruxandra DRAGOMIR

EGRETELE
ALBASTRE
ALE
ADO-
LESCENPEI

Lumea din oglindă

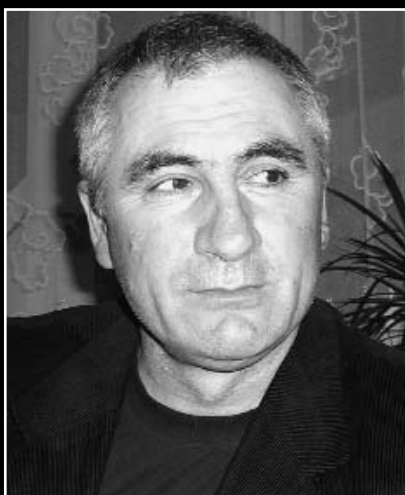
„Mi-am pierdut simpurile, mi le împrumui
pe ale tale?... măcar vâzul ca să pot să mă ridic și să
merg...”

„Concentrează-te, Ruxandra, concentrează-
te, doar nu ești un animal, ce dracu! Acum trebuie
să ieși din camera asta fără să intri în perete! Uă,
Ruxandra, uă nu peretele! Ce îți ziceam? Vezi că nu
ești în stare? Fă un efort, focalizează uă, pune un
pas în față și nu te repezi ca berbecul... aă... uor.
Fă niște pași, ca un bebeluș, hai că te ajut... ai făcut
deja trei. Ce naiba cauți pe podea?! Deschide ochii
și pregătește-te - că apusul o să vină repede - hai,
Ruxandra, trebuie să ieși afară, îmbracă-te! Mă
întorc într-un minut... Să nu fugi!”

„Hei, ascultă, citește-mi ochii, atinge-mi
părul, cântă-mi... ătiu că apusul ăsta e al meu, ai să
vezi; deschid fereastra și zbor... ătiu că pot să zbor!
Aaaa! pereții ătia trebuie să vorbească pentru că
numai Dumnezeu ție că îi aud cântând”

„Te-ai pînă, Ruxandra, de ce dracu' stai pe
covor și râzi?”

„Păi... m-am întors! Mă furișez cu grijă ca să
nu-i trezesc pe ai mei, îmi las pantofii în hol, deschid
calculatorul și mă caut. Obosesc de singurătatea în
care nu mă găsesc. Mă duc la culcare. Călătoresc
prin vis cu adidași prăfuiți, cu căștile în urechi la
maximum, ca să n-o aud pe mama când pipă la mine.
Nu pot să-i spun că mi s-a sucit lumea, mi-a fost
dărâmată din temelii și a fost reconstruită din ziduri
subțiri de plastic. Cutreier orașul cu prietenii și mă
intoxic cu fumul țigărilor lor. Sunt o fumătoare pasi-
vă înrăită! Vino mamă să mă vezi!!! Sunt mândră de
mine și nu o să cer niciodată iertare pentru ce am
făcut, nu o să-mi cer iertare pentru nimic, mă înpe-
legi? Chiar dacă îmi asum vina pentru toate dezas-
trele, pentru toate zvonurile, pentru toate spulberă-
rile... Trebuie să mă cazez la dezintoxicare... Mi-a
amorțit corpul de atâta otrăvă, am nevoie de un
moment de luciditate în care să mă văd pe mine,
străina din oglindă. Trebuie!

Lângă Ploiești

Vocația Europeană

Col. dr. în istorie *Mircea Tănase*

M-am simțit întotdeauna cetățean european. M-am învârtit mereu cu lejeritate pe continentul nostru.

A fost ȋansa mea să mă nasc lângă Ploiești, iar Ploieștiul a fost, cred eu, cel mai european oraș al României. Ideile europene au pătruns la Ploiești cu mult timp înainte ca alte târguri să facă ochi spre bătrânul continent. Dacă ar fi să amintim numai de Falansterul de la Scăieni al lui Teodor Diamant, în 1835, sau de Republica de la Ploiești a lui Candiano Popescu, din 1870, ȋi ar fi de ajuns. Dar să nu uităm că Ploieștiul înseamnă petrol, iar petrolul a tras România spre Europa.

Vorbind despre petrolul prahovean din perioada interbelică sau din timpul războiului al doilea mondial, să ne amintim de americani ȋi de englezi care s-au năpustit cu aviaȋia lor asupra rafinăriilor de la Ploiești, doar ca să le taie nemȋilor gazul, aprinzând cea mai mare vâlvătaie care s-a văzut prin colȋul ăsta de lume. Mulȋ dintre aviatori, săracii, au rămas pentru totdeauna sub părâna prahoveană, iar americanii spun ȋi astăzi că bombardarea Ploieștiului i-a costat mult prea mult.

După război, deȋi americanii, englezii ȋi alȋi europeni au uitat să mai vină, aȋa cum promiseseȋă, să ne scoată de sub prăjeala luminii care venea de la... răsărit, ploieștenii ȋi-au văzut de treaba lor. Chiar dacă ȋipeiul curgea în altă direcȋie prin conducte, vocaȋia lor de europeni sadea a rămas aceiaȋi. ȋi nu s-au simțit niciodată timoraȋi în faȋa continentului. Mai ales când era vorba de orgoliul local sau, cum am zice noi acum, de brendul lor. ȋȋi mai aduce aminte oare Europa ce bătaie au luat englezii lui Liverpool la Ploiești, prin '66 parcă, de la petroliștii lui Ilie Oană? Aȋa e, nu mai era Oană antrenor, plecase la naȋională, dar echipa aia mare, cu Sfetcu, Mihai Ionescu, Fronea, Pahonȋu, Boc, Mocanu, Juhasz, Moldoveanu, fraȋii Dridea, fraȋii Munteanu,

Badea, Babone ȋi alȋii, el o făcuse ȋi se plimbase prin toată Europa cu ea, din Turcia până în Germania. Ploieștenii n-au uitat ziua lor de glorie continentală, chiar dacă azi abia de se mai aude pe-acȋ, pe aproape, de Petrolul Ploiești.

Dar să revenim, totuȋi, la vocaȋia europeană a urbei prahovene. ȋi să ne referim la două repere cu rezonanȋă continentală ale orașului. Repere care i-au făcut pe ploieșteni să se simtă dintotdeauna europeni. Căci nu cred să fi fost vreunul care să nu fi vorbit, dacă nu zilnic, măcar o dată pe săptămână, de Hale ȋi de Paris.

Despre Halle (cu doi de I, fireȋte) ȋtim cu toȋii că este un oraș-port al germanilor, de prin Saxonia lor, în careȋi duc veacurile multe edificii religioase de la sfârșit de ev mediu, precum ȋi o universitate pusă în funcȋiune pe la 1694. Ploieștenii însă ȋi-au introdus în vocabularul cotidian acest nume fără să fie complexaȋi de asocierea dintre vechiul oraș hanseatic german ȋi Halele Centrale din urbea lor. Hale comerciale mai sunt ȋi prin alte orașe mai mari ale țării, unele având chiar un anumit renume, cum ar fi, să zicem, Hala Traian ȋi Hala

(Continuare în pag. 28)

Obor, că-s mai aproape de noi. Tot românul mai mergea uneori la o hală, doar ploie^otenii, cei mai europeni dintre toți, cum am spus, mergeau la Hale. ^ai până să apară ^ătia cu depozitele lor la marginea târgului, pe vremea când nu auzise nimeni de Moll-uri, de Metro-uri, de Carrefour-uri, de alte Kaufland-uri ^oi Bricostore-uri, nu erau Halele din centrul ora^ului cel mai tare supermarket? ^ai dacă nu vroiai să cumperi nimic, ^oi tot treceai pe acolo, măcar să vezi cât mai sunt ro^oiile ^oi cartofii în piață sau ce pe^ote a mai băgat la Hale. Nu mai zic că aproape toate traseele de autobuze treceau prin fața sau prin spatele Halelor. Unde-^ăi dădeai întâlⁿire? La ceas la Hale. Unde mâncai o gogoa^ă ieftină ^oi bună? La Hale. Unde era parcare de motociclete, motorete ^oi biciclete? La Hale. De unde luai autobuzul spre Bucov, spre Plea^oa, spre Blejoi, spre Păule^oti, spre...? De la Hale. Dar piața mare unde era? ^ai hala de pe^ote, unde? La Hale, bineîn^șeles.

A^oadar, ca cetățean al republicii născut la poalele pădurii de pe dealul Chișoreanilor, de unde se vede panorama Ploie^otiului ca-n palmă, am avut dintotdeauna vocație de cetățean european. Pentru că la orice drum pe care l-a^o fi făcut la Ploie^oti, trebuia să ajung la Hale. Coboram din deal printre vii sau pe drumul pietruit pe la Bertola, luam autobuzul 13, iar mai târziu 38, din fața ^ocolii din Chișorani ^oi ajungeam, prin Bucov, la Halele din Ploie^oti. Linia 38, HALE - CHIȘORANI ^oi retur. Traseu european, nu v-am spus? Cu un bilet de 2 lei sau cu abonament

pentru naveti^oti.

Cât despre Paris, altă poveste. La fel de adevărată. Toți ploie^otenii ^otiu că undeva, între Hotelul Prahova ^oi Halele Centrale, era (poate mai este ^oi acum, nu ^otiu) o strădușă, Paris. De aici, de la Paris, se lua autobuzul 27, spre Plea^oa, o comună mică pitită la poalele dealului Seciu, sub o pădure de sonde, la vreo 10 kilometri de ora^o, renumită în vremea aia pentru o fabrică de cărămidă refractară. A^oa scria pe tabla din bordul autobuzului 27: **PARIS-PLEA^oA**. Ce nu văzuse Parisul, vasăzică, văzuseră ^ătia din Plea^oa. Traseu direct. Cu doi lei, pac la Paris! Cu papornișele cu ouă, cu ridichi sau cu lapte bătut, sau doar cu mâinile în buzunar, luau autobuzul, ^oi într-un sfert de

oră, după ce treceau podul Teleajenului pe la Parcul Bucov, ajungeau la ... Paris, via Bereasca. Vindeau ce vindeau în piață, cumpărau ce puteau de la Hale, beau o halbă de bere în picioare la Gambrinus, treceau pe la COVRIGI CALZI ^oi se întorceau acasă, cu autobuzul 27 Paris-Plea^oa. Cursă directă.

Mama are o soră care s-a măritat la Plea^oa. Îmi dădea zece lei ^oi mă trimitea să-i duc te miri ce, sau să-i spun să vină s-o ajute la vreo treabă. Ehee, pentru asta trebuia să străbat, bineîn^șeles, aproape întreaga mea Europă de atunci: Chișorani - Hale - Paris - Plea^oa ^oi retur. A^oadar, de la Chișorani la Hale cu traseul 38. E drept că mă puteam opri la Bucov, unde se intersecta traseul lui 38 cu al lui 27, dar nu, nu-mi convenea să mă bată soarele în cap o oră ^oi să nu văd decât Frizeria lui Gică ^oi Magazinul Universalul, tot mai bun era traseul întreg. Coboram la capătul lui 38, la Hale, făceam o escală de o jumătate de oră în ora^o, până pleca celălalt autobuz, timp în care mă uitam la afișele cu filme de la 23 August ^oi Popular, mâncam o înghețată Polar - îmi rămâneau doi lei de la bilete - luam apoi autobuzul 27 de la Paris ^oi ajungeam într-un sfert de oră la Plea^oa. ^ai în acest timp în care îmi făceam socoteala că la întoarcere ar fi mai bine să operez o inginerie financiară care să-mi permită să merg la unul dintre cinematografele alea, aflate ^oi ele tot în zona Parisului, unde rula ceva ce nu apucase încă să vadă cinefilul din mine. A^oa că mă hotărâam s-o iau pe jos de la Plea^oa, peste câmp, până acasă, că oricum nu era departe.

^ai pe când rulam cu anvelopele re^oapate ale tenișilor prin glodul uscat sub ar^oipa verii, având grijă să nu mă împiedic cumva de paralela 45, pe care o bănuiam că trebuie să treacă pe undeva pe aproape, mă gândeam la filmul de duminică ^oi, de ce nu, la vacanța mea de cetățean al planetei, care avusese marea ^oansă să se nască ^oi să trăiască în Europa, lângă Ploie^oti.

Nicolae Zărnescu

Rob ȝi stăpân

Renegat de singurătate,
rotunjit de așteptare,
cu care dintre goluri
mă-ngemănez?
De unde această
preumblare clătinată
a sângelui
către margini intangibile?
Dintre mine
ȝi sufletul meu,
cine, oare, e rob
ȝi cine e stăpân?

Picătura de sânge

Invadat de curcubeu,
mă-nveomăntez
cu neliniȝti rotunde.
Încerc,
repetat de oglinzi,
o reîntregire
în viteza întrebărilor.
Din inima punctului,
o picătură de sânge
crește lent către mine
căutându-mi marginile.

Statueta de Tanagra

Prin golul dintre tine
și lume
se furiȝează neliniȝtea.
Începi să alegi cuvinte
după modelul spartan.
Lumina ȝi ocroteȝte
poemul infirm ȝi fragil
ca o statueta de Tanagra.

Briza iubirii

Trup de sirenă -
în mările ochilor
văslesc pirajii.

Ȑărm însingurat -
în nisipul somnoros
paȝii iubitei.

Dacă te-aȝ pierde
clipele s-ar năpusti
ca un diluviu.

Abajurul nou-

ARCADE LIRICE

lumină limpede
cu pălărie.

Admir iubita -
poemul de dragoste
se scrie singur.

Anca Scarlat

I.

Mi-am pierdut surăsul printre
aripile inocenȝei...
Mi-am pierdut gândul printre
norii de cristal ai minȝii...
Mi-am pierdut durerea
ȝi-am regăsit-o încrustată
pe chipul tău...

II.

Străbătând atâtea clipe
de nemuriere
am uitat să le ascund.
Uimite, m-au strigat
vibrând la atingerea
mea tremurândă -
Lin, lin, tot mai lin
Încât mi-au dovedit
tăcerea...

III.

Noapte neagră...
Stele posomorâte
împânzesc cerul
într-o-mpreunare
cu pământul oftând.
Tunet răzleȝ, răsărit
din adâncurile mele,
ȝi furie îndrăzneăȝă de copil.
Mi-e dor...

Kosta Vianu

Călătorie în sud

Odată m-am plimbat
Prin viaȝa mea.
- Arăȝi bine,
Parc-ai fi viu!

Îmi strigau trecătorii
De pe celălalt trotuar,
Arătându-mă
Cu degetul indecenȝei.
De teamă mi-am acoperit,
Cu palma, jumătate din mine...
Întorcându-le, totuȝi,
ȝi celălalt obraz:
Cine ȝtie din care direcȝie
Va veni pumnul?

Dioramă nordică

Runhilda tace.
Soarele păgân
Din părul galben raze
Îi desface.
Fugarul timp
Secundelor stăpân
În înȝelare lină se prefăce

Runhilda râde.
Stelele-n tării
Par stopi de aur
Strălucind feeric
Iar osul lunii, gol, în întuneric
Cu raze pale
Noaptea o pătrunde

Runhilda plânge
Lacrimi sparg în mal
Flămânda mare-n hohote nătânge
ȝi horbota-nspumată-n val
Apune soarele în zări de sânge

Runhilda moare...
Steaua dimineȝii
Tribut plăteȝte iernilor ȝi ceȝii.

Rugăciune

Doamne, această disperare
Sunt eu, sau e doar
Umbra sufletului meu?

Când taci
Nu-i chin?
Mă vindeci sau
Îmi dai răspunsul
Așteptat?

La greu
La bine
La uitare
La prăbuȝirea-n întristare
Te-am întrebat mereu
La ce-s bun eu?

Silvia SOFINETI

Descuț în mileniul III

(Continuare din numărul precedent)

Fideli realismului socialist au fost scriitorii lansăți înainte de război: Mihail Sadoveanu (*Păuna Mică*, 1948; *Mitrea Cocor*, 1949; *Aventuri în Lunca Dunării*, 1954), Eusebiu Camilar (*Temelia*, 1951), Ion Călugăruș (*Opel și pîine*, 1952), Cella Serghi (*Cantemirești*, 1954), Cezar Petrescu (*Oameni de azi, oameni de ieri, oameni de mâine*, 1955). Cantitatea pervertirii a fost diferită. Ideologia partidului începea să se simtă mai subtil, implicit, în lucrări ale lui Petru Dumitriu (*Drum fără pulbere*, 1951; *Păsărea furtunii*, 1954), Zaharia Stancu (*Dulăii*, 1953; *Florile pămîntului*, 1954; *Rădăcinile sînt amare*, 1958), Titus Popovici (*Străinul*, 1955; *Setea*, 1958), Marin Preda (*Desfășurarea*, 1952; *Ferestre întuncate*, 1956), Eugen Barbu (*Gloaba*, 1955; *Oaie și ai săi*, 1958), Ion Marin Sadoveanu (*Ion Sîntu*, 1957), V. Em. Galan (*De la potop încoace*, 1958).

În timp, prozatorii au învățat că prezentul trebuie evitat pentru simplul motiv că, în lucrările lor, nu puteau dezvălui adevărurile crude. În schimb, le-a fost îngăduit să se ocupe de trecut, mai ales de societatea burghezo-moșierească sau de istoria îndepărtată, cu condiția să practice un „realism nemilos”. De asemenea, nu aveau voie să se ocupe de defectele structurale ale regimului socialist și nici de chestiunea libertății și a înstrăinării.

Nici poezia nu a avut o soartă mai bună în perioada de tranziție care a urmat anului 1948, anul introducerii modelului stalinist. Autoritățile cereau o poezie pusă exclusiv în slujba lozincilor și a idealurilor revoluționare, scrisă după canoane unice, în spiritul și litera esteticii normative realist-socialiste. De abia pe la începutul anilor '60 ea va intra în matca ei firească.

Literatura aservită e alcătuită dintr-o infinitate de pamflete, reportaje „literare”, nuvele, schițe și foarte puține romane cu subiecte istorico-pedagogice și social-propagandistice, toate pîndite cu ochi de vultur de „criticii” activiști care se serveau de textele testamentare referitoare la artă ale celor patru mari clasici (Marx, Engels, Lenin, Stalin) și de setul de indicații punctuale, precum și de luările de poziție ale lui A. Jdanov, M. Gorki, G.M. Malenkov.

De la ei aflau scriitorii cum ar fi trebuit să fie proza perfectă în viziunea realist-socialistă: „...conflictul de clasă trebuia preschimbat neîntîrziat în conflict literar. Iar conflictul literar presupunea, în aceste condiții de început ale comunismului românesc, opoziția clară dintre personajele/forțele pozitive, progresiste și cele negative, contrarevoluționare. Apartenența la o clasă progresistă te transforma automat în personaj pozitiv. Invers, chiaburii, burghezii, negustorii etc. nu puteau fi decît personaje negative care, manifestîndu-se totdeauna fâșioși și dușmănoși față de statul oamenilor muncii, nu aveau cum evolua în bine și, ca atare, trebuiau evacuați de pe scena istoriei.

Mai mult, împărțirea e, în spiritul stalinismului anilor '30, între revoluționari și contrarevoluționari, și orice nuanșare devine incorectă și periculoasă pentru destinul „noii credințe”. În consecință, scriitorii, ca și reprezentanții politici ai proletariatului, nu trebuie să admită o cît de modestă ameliorare a contrarevoluționarului sau delăsarea, îmbolnăvirea fizică, slăbiciunea morală a reprezentantului poporului muncitor care, robust și fără tare, și în familie și la fabrică, nu poate fi decît un personaj fără cusur, un model absolut” (Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism. Proza*, Editura Fundației PRO, 2002, pag. 78-79). Cei care încercau să găsească circumstanțe atenuante pentru slăbiciunile omenești ale eroilor și nu loveau suficient de tare în dușmanul de clasă erau sancționați prompt de criticii regimului. Finalul era întotdeauna fericit: forțele Binelui le învingeau pe cele ale Răului. Personajele pozitive nu mureau niciodată, iar dacă destinul făcea să se împlină aia, moartea era înțeleasă ca o premisă a victoriei apoteotice a poporului muncitor; în acest mod fiind interpretată în multe texte și moartea lui Bălcescu sau a lui Vladimirescu.

Personajele trebuiau să fie, conform formulei lui Engels, tipice în împrejurări tipice. Din folosirea acestora, și numai aia, rezulta realismul literaturii. Apartenența indivizilor la o clasă socială, tipologia ideologizantă erau condițiile în care ființa reali

(Continuare în pag. 31)

(urmare din pag. 30)

tatea, scriitorul neaflându-se astfel în eroare. Accidentalul și particularul erau cu totul excluse și numai o lume ficționalizată ideologic era veridică și validă sub raport literar. Personajul era tipic, deci previzibil, portretul său, oricât de sumar schișat, era inutil, iar viața sa personală nu exista. El trebuia, dacă era pozitiv, să fie perfect, să n-aibă nici un defect fizic, o boală sau un nume ciudat și să se căsătorească cu cineva de același rang social. Așadar, erau interzise: impuritatea politică a sentimentelor (nici un personaj nu trebuia să aibă ezitări în alegerea „căii bune”), afectivitatea în afara clasei sociale, viața intimă a eroilor (tentativele erotice sînt tăiate de la rădăcină), mila și admirația exercitate necondiționat, faptul divers și amănuntele interesante, pitorești, nesubordonate conflictului (considerate balast), situațiile groțesti și limbajul licențios sau numai buruienos (e greu, totuși, de crezut că păranii din Omidă lui Zaharia Stancu vorbeau atît de frumos, fără să scape măcar o înjurătură sau o formulare oricît de puțin licențioasă). Avem de a face deci cu o literatură pudică în cel mai pur sens al cuvîntului, întemeiată însă pe o schemă propagandistică atît de previzibilă, încît numai „balastul” interzis, dar scăpat prin sita cenzurii, o mai înveselește.

Cei mai mulți scriitori și-au început cariera pornind de la „munca de jos”, dacă-i putem spune așa, adică de la ziaristică. Printre aceștia se numără și Zaharia Stancu care, împreună cu mulți alții, mai cunoscuți sau mai puțin cunoscuți (Nina Cassian, E. Jebeleanu, Alecu Ivan Ghilia, Traian Selmaru, Andrei Livădaru, D. Corbea, Oscar Lemnaru, Petru Vintilă, Ioana Postelnicu ș.a.), descindea în fabrici și uzine, se deplasa pe noile „antieri”, cu alte cuvinte, cobora în mijlocul clasei muncitoare și-i „lua pulsul”. Formația de ziarist se va vedea, de altfel, pregnant, în aproape toate romanele lui.

George LIXANDRU

Provincia de la țară

E mică provincia de la țară, tare mică. Zic unii că doar orbii nu văd asta și că doar proștii se pot rătăci prin ea. Și totuși, te păcălește ușor mica provincie. Te atrage prin frumusețea ei, prin rusticitatea ei întortocheată, cu simplitatea ei ascunsă, sub mii de măști, mereu aceleași și mereu altele în fiecare sat prin care treci. Și, ca un paradox, te trezești că tu ești sub fiecare mască pe care o întâlnești, că ești fără voie una din măștile care parcă-ți fură viața, visele, sufletul.

Unul, două locuri în care-ți regăsești amintirile și, rar, unul-doi prieteni cu care să le depeni și... cam atât. Apoi, ajungi iar la marginea unui D.E. sau D.N., la locul în care viața și se sparge iar în bucăți, după care, gata, și-ai terminat „turul”. E o provincie ca o viață de om și de prea multe ori, cu mult prea pușini se întâmplă să ajungă repede la barieră, căutând „scurtătura”.

E micușă provincia asta. Aici nici nu poți face nimic cu viața ta. Sfântă naivitate! Nu ai de ales dacă așa crezi cu adevărat. În fața ta, ca o reclamă luminoasă ce strălucește pe un bloc scorjit, luminând noaptea în culori tîmpe, nu e decât marea, frumoasa și atrăgătoare promisiune a orașelor. Mulți fug acolo încărcăți de speranțe, vise, idealuri și se rătăcesc. Nu și mai amintesc de ce au venit, ce caută și încet se transformă devenind o parte din cenușul „strălucitor” al străzii.

E locul unde nimeni nu-i al cuiva, toți aparțin marelui Nimănu și asta permite și iartă toate păcatele, toate nelegiuirile, de neimaginat în mica provincie.

Sunt tare răi orașenii! Curve! Toți spun asta, dar câți sunt oare cu adevărat orașeni din cei ce tocesc bulevardele? Câțiva la sută... În rest, venetici ori urmași ai veneticilor ajunși în urbe pentru a „reuși”, deci și să facă tot ce trebuie pentru asta, protejați de anonimat. Pe când în „provincia de la țară” nu mai sunt ai nimănu, nu sunt anonimi, țin de ceva, de cineva, aparțin cuiva.

Aici toată lumea cunoaște pe toată lumea. Nu e o societate neapărat mai bună, nu are mai pușine nuanțe gri, doar că binele e mai bun, iar răul... e mult mai rău. Totul se amplifică, în aceleași chipuri, în aceleași destine pline de praful „poverilor repetabile”.

Dramele sunt mari aici, de-aia și fug mulți după vacarmul orașelor, acolo unde se pot ascunde printre milioanele de umbre ce străbat străzile, clipă de clipă, și rana parcă nu mai doare atît de rău. Acolo poți fura, poți ucide, poți înșela doar pentru că, atunci când ajungi Om mare, în Nuștiuce Oraș, poți măcar să râzi de părării proști, răi și mărginiși.

Odată și odată, însă, te întorci acasă. Unde poți uita mai repede destinele pe care le-ai frânt pentru a reuși, pentru a ajunge un oarecare „elitist”. Doar și tu ai fost ca ei și orașenii ăștia nu au avut pentru tine nici milă nici compasiune... Curvele astea de orașeni!

E micușă provincia... tare micușă. Un prieten, o mare iubire, ca o viață de om, câteva locuri în care îți regăsești amintirile și cam atât.

Clipe din memoria eternității

31.03.1933 - s-a născut **Nichita Stănescu** (m. 1983)

Cuvântul rostit de laureat

(August, 1982 - Struga)

Astăzi, aici în catedrala Sfânta Sofia, unde suntem fericiți până la nefericire de faptul că putem să spunem, în mod adevărat și nebălbăit credo-ul nostru poetic, ne întoarcem și zicem: de această dată spre faima „Coroanei de aur” care se va vesti a fi fiind cel mai mare premiu nu decernat unui om ci unui purtător al sentimentelor lumii, ne înclinăm și spunem: e fără precedent în istorie când o coroană laurează tâmplile unui iubitor de poezie iar nu ale unui poet.

Ca și maestrul nostru, marele desenator Hokusai cel care semna desenele: Hokusai cel nebun după desen, aidoma lui, celui care are urechi să vadă și ochi să audă, și noi înșine semnăm poemele: Nichita Stănescu cel nebun după poezie.

Critica poeziei, poezia fiind socotită, după părerea noastră, ca o nouă frontieră a sufletului uman, noi nu o facem din punctul de vedere al vedetelor exprimatoare de fraze geniale, ci din punct de vedere al moașei de țară care, ajutând țărancă pe câmp să nască, nu dă loc confuziei de merit între meseria moașei și miracolul nașterii. Noi nu credem că există poezii ci moașe ale poeziei și că este o tristă confuzie aceea care s-ar putea face sperând în meritul poetului iar nu în miracolul poeziei.

De aici din catedrala Sfânta Sofia din R.S.F. Iugoslavia, din Macedonia sufletului meu se naște strigătul nostru către umanitate, un strigăt profund care înalță premiul macedonean ca cel mai de seamă premiu care poate fi acordat, cum ar spune marele poet român Mihail Eminescu, „Lumii ce gândea în versuri și scria în poezie”, sau care ar putea fi acordat lui Eminescu totuși. De aici din această catedrală a poeziei știind prea bine că verbul, cuvântul este materialul poeziei, că verbul, cuvântul are originea unei țări, iar poezia originea Omului, ne repetăm spunându-vă că frumusețea sufletului uman este noua lui frontieră.

De bună seamă că există un limbaj anume al oricărui lucru de pe pământ. De la limbajul atomilor între ei până la limbajul copacilor între ei.

Cea mai simplă formă a limbajului este valența.

Mulți ne-am gândit că omul nu justifică ecologia vieții și că prin muncă și prin artifice sare din regn în mit, din mit în istorie și din istorie în politic. Iată ruptura.

Să nu uităm însă nașterea cuvântului ca fiindă via care este produsul cel mai sublim al omului.

Tragedia cuvântului a atras după sine răzburarea pumnului, a cupitului și a glonțului. Iată ruptura.

Dacă toată umanitatea ar tăcea o singură secundă din gândurile ei, arborii, munții și stelele s-ar spulbera. Iată ruptura.

Măreția omului stă în ceea ce are în două feluri cuvântul: într-o tângire spre frumos și o tângire spre adevăr. Iată ruptura.

Între un posibil dialog al frumosului cu adevărul vedem noua frontieră a sufletului uman, de aceea declarăm cu mâna pe inimă că omul încă există, și că întreaga umanitate, ca niciodată în timp, își dorește secunde de viață ca pe o avere personală,

Posesiunea și ideile de prioritate sunt niște abstracțiuni mânjite cu sângele omului.

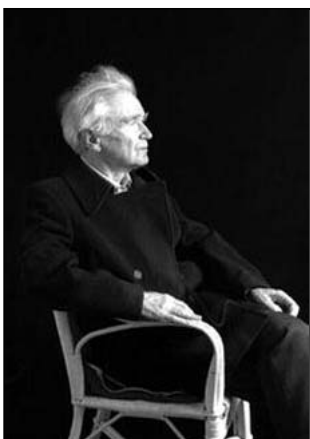
De multă vreme gura vorbitoare nu mai seamănă cu un pahar sau cu o fântână. E vremea ca noua frontieră a sufletului uman, după atâta automatizare, să se întindă mai departe spre visul celor care s-au jertfit în mii de feluri, pentru mii de idealuri care pot fi rezumate într-un singur cuvânt: a fi, fiindă, operă la care și Macedonia, Iugoslavia și-a rupt cu generozitate partea ei de inimă.

Omul nu este un accident al naturii lucrurilor. Natura lucrurilor poate părea sălbatecă și accidentală în fața verbului gândit și rostit de om A FI, FIRE. Iată ruptura.

Noi, oamenii, de multă vreme nu mai vrem să fim victorioși și să ne cucerim unii pe alții. Nevoia noastră fundamentală este nevoia de timp. Iată ruptura.

Aici, în catedrala Sfânta Sofia, prin încoronarea unui om care visează și gândește în limba română, se adevărește, încă o dată, spiritualitatea plină de dor și dumnezeiască a poporului român.

8.04.1911 - s-a născut **Emil Cioran** (m. 1995)

„Urâsc înșelepții pentru că sunt comozi, fricoși și rezervăți. Iubesc mult mai mult pe oamenii dominați de mari pasiuni care îi devoră până la moarte, decât egalitatea de dispoziție a înșeleptilor, ce îi face insensibili atât la plăcere, cât și la durere. Înșeleptul nu cunoaște tragicul pasiunii, nu cunoaște frica de moarte, precum nu cunoaște avântul și riscul, eroismul barbar, grotesc sau sublim. Sufletul lui nu vibrează, este rece și înghețat. De aceea vorbește în maxime și dă sfaturi. Alura lui de transcendență și superioritate îl face incapabil de tragedii, de dramatism infinit sau de exaltare eroică. Înșeleptul nu trăiește nimic și nu simte nimic, nu dorește și nu așteaptă nimic(...). Existența de înșelept este sterilă și goală, fiindcă este complet lipsită de elemente contradictorii, de antinomii și deznădejdi, fiindcă nu cunoaște tragismul marilor pasiuni. Sunt infinit mai fecunde acele existențe care, trăgând toate consecințele, nu încetează de a se contrazice, nu încetează a fi devorate de contradicții organice și insurmontabile. Resemnarea înșeleptului răsare dintr-un gol interior, iar nu dintr-un foc lăuntric. Prefer să mor de un foc interior decât de vidul și semnarea înșeleptului“

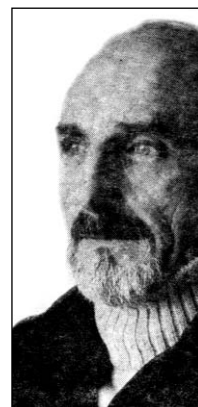
(Pe culmile disperării)

15.04.1988 - a murit **Modest Morariu** (n. 1929)

De-a istoria

(Lui A.E. Baconsky)

Un hoș deghizat în polișist / Urmărește un polișist deghizat în hoș
 și având misiunea să demaște / Un hoș deghizat în polișist
 și având misiunea să demaște / Un polișist deghizat în hoș.
 Cu infinite precauțiuni el se strecoară / Printre polișiti în uniforme de hoși
 Care s-au infiltrat printre hoși / și pun la cale stărpirea definitivă a hoșilor
 Care în uniforme de polișiti / s-au infiltrat printre polișiti
 și pun la cale stărpirea definitivă a polișitorilor.
 Totul funcționează impecabil. / Doar câteodată mai survin mărunte confuzii.

17.04.1957 - s-a născut **Cătălin Bursaci** (m. 1975)

„Vreau să plec din spitalul ăsta care mă deprimă, din orașul ăsta care mă deprimă, din țara asta care mă deprimă (...) Nu mai vreau să-l văd pe psihiatru. L-am văzut timp de o săptămână în fiecare zi... n-a fost capabil să-mi spună nimic... eu vorbeam și el tăcea, n-a putut să-mi răspundă. La nimic. și nici preotul acela catolic (...) Am vorbit cu el, i-am pus câteva întrebări... și el îmi răspundea cu formule tipice... apoi a fugit spunând că e așteptat de cineva, și că a greșit camera... De fapt nu știa ce să răspundă. Fiindcă nu există răspuns (...). Oameni buni, ajutați-mă! Oameni buni, sedăți-mă! Dacă un cal își frânge piciorul, este împușcat, imediat, pe mine de ce mă lăsați să mă chinui? Ce bine făceau spartanii când îi omorau pe cei bolnavi, pe cei neputincioși. Omul când se îmbolnăvește ar trebui împușcat. (...) Eu plâng, plâng atât de tare de mi se zguduie sufletul. și implor Dumnezeu, încât aș fi în stare să înduplec diavolul (...) Fortral... Fortral... Cât de fragil e trupul omenesc și totuși câte poate îndura...“

(Prima carte - Ultima carte)

1.04.1940 - s-a născut **Gheorghe Pituș** (m. 1991)

luzia: O clipă a trăit vacarmul / când toată lumea / a ieșit din case / și toți am alergat în piețe, / luminile orbescăiau pe poduri, / ce se va spune? / cine o să vină? / În zori, îmbătrâniți / căzurăm / peste pături / la-ntâmplare.

22.04.1986 - a murit **Mircea Eliade** (n. 1907)

Itinerar italian

Când cineva îmi laudă libidinos o operă de artă nu o mai pot aprecia. Mi se pare că nu se poate aprecia o operă decât simpatizând-o. Lauda, critica ieftină și vulgară, dezgolirile nepricepute ale erudiților mi-o îndepărtează. Du-mănesc întotdeauna o pânză în fața căreia au exclamat alături de mine douăzeci de vizitatori:

- Admirabil... Formidabil... Sublim!...

Au mânjit-o. Comentariile și aprecierile m-au silit să reacționez involuntar. Încerc să nu mă arăt emoționat. Ceea ce dovedește pentru ceilalți că n-am gust artistic. În muzee, cu grupul, nu găsesc reculegerea necesară inițierii. Ci numai o dezgustătoare vulgaritate. Un simptom al democratizării.

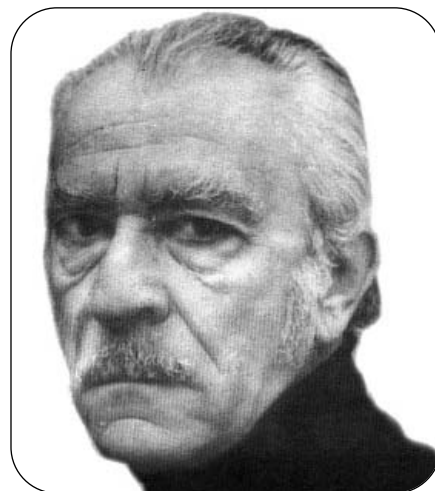
24. 04. 1911 - s-a născut **Eugen Jebeleanu** (m. 1991)

Hanibal

Nimeni n'avea ceea ce el avea
Superba lui trufie
și elefanții
și labele lor sfărâmând vertebrele
Acestor Alpi albiși de spaimă.

Călca, de-abia să se audă, peste stânci
și s'auzea în lună și
Nimeni nu mai văzuse trâmbișele
De piatră ondulândă ale acestor fiare.

și n-au învins.

26.04.1922 - s-a născut **Ștefan Aug. Doinaș** (m. 2002)

Cine citește cu atenție plachetele tinerilor noștri scriitori va fi izbit de cantitatea de neant, scârbă, abjecție, erotism, morbidețe, cinism etc., care respiră din versurile lor. S-ar părea că toți acești tineri poeți au trecut prin viață prin experiențe catastrofale, care le-au tăiat gustul de viață, le-au amputat o parte din ființă, i-au traumatizat spiritualitate și i-au mutilat fizic, dându-le în același timp o poftă nebună de speculație sumbră, existențială. Ne aflăm, evident, în fața unui masiv împrumut de a-pa-zisă "sensibilitate modernă", în fond surrogat de trăire lirică, gesticulație mimată de student obligat să contemple cadavrul existenței însăși...

Gesturile propriu-zis teribiliste au fost înlocuite de cele blazate, expresia lirică e scrâșnită și scuipată printre dinți, cuvintele morfolite sau, din contră, rostite cu o stranie voluptate a vulgarității și absurdului, poemul curgând - de cele mai multe ori - inform, ca o tenie, plictisită de a mai trăi în intestinalele tinerilor poeți, care-a ieșit la plimbare.

(Poezie și modă poetică)

29.04.1936 - s-a născut **Gheorghe Tomozei** (m. 1997)

Crușare

Pământul acesta,
cât curge-n jurul florii
ar trebui crușat: niciodată
să nu se sape în el un mormânt

Dar bate vântul secetei

și dezvălește
lespedea scrisă
cu un nume.
încă
nepurtat...

Nicolae POGONARU

Despre o anumită stare a literaturii actuale

Ar trebui ca în secolul XXI când în jurul nostru există tot felul de provocări, de cele mai multe ori fertile, creația în general și cea artistică în special să beneficieze de masa informațională. Invasia vizualului este o sabie cu două tăișuri care poate lovi implacabil. Important este să alegi nu ceea ce este la modă ci ceea ce te reprezintă pe tine ca individ sau ca membru al unei societăți cât de cât culturale; ceea ce este moral și se încadrează în niște parametri de bun simț. Dacă ne gândim la mediile de comunicare o să observăm că de cele mai multe ori acestea sunt manipulate fie politic, fie de grupuri de interese, sau numai din punct de vedere al profitului material. În acest sens **Marshall McLuhan**, părintele mediilor de comunicare, amintea că cei care administrează mediile în folosul posesorilor lor au tendința de a se preocupa și de conținutul programelor dar în paralel și de preferințele publicului, de creșterea audienței prin orice mijloace. Ei înțeleg astfel mediile ca forțe de manipulare în scop propriu. Etalonul fiind audiența și frecvența unor emisiuni de cele mai multe ori de prost gust, publicul neinstruit se orientează către acestea. Așa se explică și faptul că mulți elevi de gimnaziu sau de liceu au în cap doar manele, că cetățenii cu pregătire medie sau mediocră se dau în vânt după show-urile lui Becali sau Vadim, că majoritatea femeilor au devenit telenoveliste convinse și fane ale scandalurilor și intrigilor televizate. Un rol nefast în această privință îl au și moderatorii care sunt aserviți unor patroni de televiziune. Să nu neglijăm nici influențele politice care vin de la niveluri foarte înalte. Să ne mai gândim că în afară de câțiva moderatorii culturali (**Ion Bogdan Lefter, Alex Țefănescu, Liliana Ciugulea, Eugenia Vodă, George Stanca, Dan C. Mihăilescu**), restul pînă de amatorism, de radiofonie, de datul cu părerea pe toate posturile. Trist este că și elitele se lasă antrenate în astfel de jocuri. Tinerei generații îi lipsesc modelele nu din cauză că nu există ci din cauză că nu sunt mediatizate. Așa se face că la emisiunea „Zece pentru România” nu s-au auzit numele lui **Ionesco, Brâncuși, Palade, Matila Gheica, Simion**

Mehedinți, Enescu, Grigore Moisil etc.

Cum spuneam mai sus informația este egală pentru toți: depinde cum o abordezi și în ce scop. Intertextualitatea ca ansamblu de relații dintre un text și altul, și mă refer la textul literar atât în planul creației cât și în planul lecturii nu este o problemă nouă. Fără lecturi solide fără aprofundări nu poți fi performant indiferent cât talent ai avea. Nu cred că intertextualitatea este apanajul elitelor dar cred că informarea corectă și folosirea ei într-un scop nobil pînă de seriozitatea creatorului. Pe de altă parte observ că generația de creatori de după 2000 în general este ori frivolă ori superficială. Nu sunt de acord, totuși, cu elitele care apar pe sticlă să ne dea lecții despre cum să ne saturem fără să mâncăm sau despre cum să faci sex virtual cu nevasta lângă tine sau, și mai grav, să aduleze fărîșurile puterii pentru anumite interese. Pe scurt, mediile de comunicare din România în procent de peste 50% propagă prostul gust, scandalul de mahala, promiscuitatea. Elitele adevărate, și sunt puține, au făcut și ele compromisuri...

Conflicte între generații au existat și vor exista cât e lumea căci contradicția e mama progresului. Învățăm unii de alții, ne asumăm un trecut cultural, îl respectăm, și mergem mai departe. Nihilismul nu trebuie luat în discuție. Și nici ierarhiile. Nu este unul mai egal decât altul. E loc sub soare pentru toți. Când este vorba de chestiuni pur tehnice, de clasificări, de împărțiri pe curente, da, trebuie să existe anumite reguli. Și atât. În rest fiecare autor are personalitatea lui, talentul lui. Publicul cititor este cel ce selectează dacă la el ajung cărțile. Din nefericire mercantilismul și-a pus amprenta și pe actul critic și pe actul de promovare. Anumite personalități critice dar și anumite reviste încurajează vulgaritatea, abjecția, sexualitatea prin glasul unor fătuci sau băieței care de-abia au scăpat de pubertate de câțiva ani. Douămii mi sunt simpatici, printre ei sunt și valori autentice cărora nu le plac nici teribilismul nici afirmarea pe căi oculte. Din păcate datul din coate și

(Continuare în pag. 36)

dorința de a fi în frunte cu orice preț există la mulți contemporani de-ai noștri; ei vor să fie publicați în toate revistele, să ia toate premiile că doar megalomania salvează România. Actul critic, perceput ca o validare a scriitorilor, funcționează lacunar, multe cărți rămânând necomentate, fie din lipsă de timp, fie din lipsă de spațiu editorial. Este foarte greu, dacă ești debutant, să fii luat în seamă. Criticii se ocupă, în mod special, de autorii consacrați, în timp ce, pentru ceilalți, rămân „disponibili”, în lumea fișuicilor locale, cronicari de doi lei, tributari gramaticii și lipsei de instruire.

În altă ordine de idei există un conflict între generații dar și unul între capitală și provincie. În capitală se face și se desface totul, acolo se aranjează destinele literare, premii. Există un fel de cerc închis, de turn de filde. Și cu toate acestea provincia a demonstrat că e capabilă de mai multe eforturi, mai multă decență și bun simț.

Setea de a fi ierarhizat, adulat, propozabil pentru cele mai mari premii, iată ce-i mână în luptă pe veleitarii într-ale literaturii. Să fim serioși: erori au fost, erori sunt încă. A existat pe vremuri un Macedonski frustrat, există și acum destui demolatori ai lui Eminescu. Cui i-a folosit denigrarea lui Caracian, sau a lui Paul Goma? Cărțile lor tot au fost în vogă și s-au citit de zeci de generații.

Nimic nu poate încolți pe un teren arid. Eventual doar spinii. Marile culturi răsar pe terenuri fertile. Floarea de seră nu are mirosul florii de câmp. Nu poți fi un mare scriitor sau artist fără să „reieși lumea” de la antichitatea greacă. Un autor care se respectă nu poate ignora acest lucru, doar dacă nu vrea să fie decât creator de kitsch-uri din ghips, pictor de gang, sau autor de telenovele și texte de brigadă. Iar partea și mai proastă este că aceste false valori sunt intens mediatizate. N-ai ce face atât timp cât actul critic este subiectiv și pîne seama de factori extrinseci valorii și creației. Măținerea și acumulările în cultură nu pot fi nici negate, nici anihilate. Teribiliștii care cred că pot face acest lucru, în final eșuează lamentabil.

Există la modul concurențial și al promovării unor autori „la modă”, tendința de a ignora marile creații, dar se uită că „moda” este pasageră și pîne de un val sau altul. Epigonismul este un mod de a recunoaște indirect valorile iar „*plagiatul este de o vîrstă cu literatura*” cum zicea **Georges Mauravert** în „*Cartea Plagiatelor*”, deci tot tributari valorilor. Și în România lui Ceaușescu și în cea a celor trei „escu” de după revoluție sistemul de valori a fost bulversat de interese meschine, de orgolii și de impostură. Fiți siguri că mulți dintre autorii de azi, în special tineri nu au nici o gară cu antichitatea.

Jaqueline Risset în „*Întrebări asupra reguli-*

lor jocului” (Theorie d'ensemble, Paris Ed. Duseuil, 1968) amintea că în cadrul textului „*asistăm la schimbul generalizat de proprietăți - la anagramă, nume fragmentat la nesfârșit, asemeni timpului sfârșit al lui Dionisos, dar fără nici un centru. Care nume? Nici un fonem privilegiat, ci și-urul, funcționarea, în ecou repetat, rima*”.

Pornind de la această idee poezia a fost percepută ca o creație melodică plăcută auzului și sufletului. Rimarea ca joc ar putea fi la îndemîna oricui: „că nu e om să nu fi scris o poezie...”. Poezia ca formă presupune conținutul care să o umple și să dea accesibilitate, percepere, încântare artistică lectorului. Ceea ce poezia a reușit să facă.

Asta nu înseamnă că nu agreez versul liber, dar până la un punct unde începe experientalismul pe nervii noștri (vezi Avangarda). Versul liber îți dă mai multe perspective, nu ești obligat ca poet să concentrezi mesajul într-un corset care uneori strangulează imaginația și manipularea cuvintelor către sensul dorit. Poezia „rimată” este mai laborioasă, te supune unor reguli mai ales dacă este vorba de rondel, sonet sau glosă. Poate de aceea există foarte puțini autori de poezie cu formă fixă. Versul liber dă mai multă larghețe autorului în conceperea actului comunicării poetice. Cert este că există autori celebri și într-un sens și în celălalt conform definiției versului alb din „*Petite Larousse Illustre*”: a). vers din metri și rime regulate, dispuse liber (poezia clasică); b). vers degajat de orice regulă preconcepută de prozodie (poezia modernă).

Și dacă totul are o finalitate, aș putea să mă pronunț asupra mercantilismului cultural. Cei mai mulți bani îi fac editurile și în special cele care tipăresc carte colorată și, culmea, există doar câteva abonate la câștigarea licitațiilor pe viață.

În rest nu prea am auzit de scriitori care trăiesc exclusiv din literatură. Colaborările la diferite reviste, de multe ori sunt benevole cu excepția celor care sunt încadrate la o funcție de conducere sau cu rubrică permanentă.

Să faci profit din vânzarea unor cărți e greu iar drepturile de autor nu aduc prea mulți bani, mai ales că tirajele nu depășesc uneori câteva sute de exemplare din lipsa cumpărătorilor. Dificultăți se întâlnesc și la finanțare. Sponsorii sunt din ce în ce mai puțini, iar dintre aceștia rar dacă întâlnești câte unul care să citească măcar cartea pentru care a dat banii.

E bine totuși că autorii mai au timp să se cunoască la câte o manifestare literară și să se citească între ei sau să facă schimb de cărți.

Cât privește o altă meteahnă a literaturii actuale, premiile, acestea de cele mai multe ori se acordă după criteriile aleatorii.

Sorin MATEI

OGLINDA RETROVIZOARE

(Fragment de roman)

În ziua de 21 decembrie 1989 Codruș Ți colegii lui au fost adunați în sala de Țedinșe. Tovară-Ța Banu, secretara de partid Ți directoare adjunctă (adjunctă rău - cum spunea prietenul lui, Matei) Veronica Popescu, amândouă ascunzându-Ți neliniștea din priviri sub caraghioșii ochelari de soare, ce le făceau să pară două maimușe fără identitate, i-au prelucrat „patriotic”, avertizându-i că, împotriva „huliganilor Ți spionilor” vor fi luate măsuri drastice. Ce a urmat se Țtie. Un infern ridicol, transmis în direct la TV, cu trasoarele ce zburau spre cer, cu spaime derizorii, cu teroriștii inexistenți, cu tineri uciȚi, nu se Țtie de cine Ți de ce. După revelion, când lucrurile se mai linișțiseră, a găsit pe masă un bilet: „Plec în America. Vreau să-mi fac o carieră Ți să scap de toată nebunia asta. Sper să mă ierți! Cristina”

Fumul de țigară se târa leneș pe fereastră. A privit ceasul. Era, deja, ora Țase. A alungat gândurile Ți a început să se îmbrace. Ți-a pus în valiză câteva lucruri de schimb, a luat cheile „hârbului”, a privit pentru o clipă chipul bărbatului din oglindă Ți a ieșit cu țigara stinsă în colșul gurii. A deschis ușa Daciei, înghesuită între limuzinele din parcare, motorul a hârăit astmatic Ți a demarat pe alee rulând apoi spre ieșirea din Bucureștii. În oglinda retrovizoare întunericul începea să se risipească într-o geană de lumină roșatică. Gândurile îl trecură, repede, pe „pilot automat”. Cristina, la reîntoarcerea ei din țara tuturor posibilităților, după un an de zile, îi mărturisise: „Țtii ce înseamnă un spital de urgență la Ția. Devi măcelar. Coșii Ți tai trupuri mutilate, al căror Țir pare să nu se mai termine. Ajungi un robot, fără prieteni, fără amintiri, fără pasiuni, fără alte instincte decât cel obsedant al succesului supraviețuirii. Copiilor tăi li se spune la Țcoală că, dacă sunt pedepșiți, să sune la numărul special de telefon. Își sunt pur Ți simplu furăți, au drepturi cu care nu Țtii ce să faci Ți droguri libertății. N-am putut rezista...”

Un scrâșnet de frâne îi alungă toropeala. Nu văzuse semnul „Stop” de la o intersecție. Noroc cu celălalt Țofer, care înjura acum în dulcele stil mioritic. Își propuse să fie mai atent Ți dădu drumul la casetofon. Țoseaua, pustie, se pierdea în imensitatea vălurită a câmpiei.

Se reîntâlniseră, întâmplător, într-un bar. El era cu Mark, englezul pentru a cărui firmă lucra une-

ori. Cristina s-a oprit la masa lor, licițând un „Bună-seara, Codruș!”

S-a ridicat, a făcut prezentările de rigoare Ți a invitat-o să ia loc. I-a întins meniul invitând-o să aleagă. Mark, pretextând că are o problemă urgentă de rezolvat, s-a retras Ți au rămas la masă ei doi.

- Auzi, străine, cum naiba se face că nu putem scăpa unul de altul?

- Habar n-am... E ca un drum în noapte...

Ți drumul continua să alerge, continua să fie acolo, în ființa lui, dezvăluind alte Ți alte orizonturi...

- Țtii la ce m-am gândit, fată dragă Ți minci-noasă; ce-ar fi să luăm, noi amândoi, lumea de la capăt? Cristina Ți-a așezat furculița pe marginea farfuriei, a sorbit un strop de vin Ți l-a privit în ochii. Sau nu, nu l-a privit. A intrat în ființa lui, ca o sălbăticiune speriată, într-un culcuș.

- Vezi tu, dragul meu... îmi e așă de greu să-ți spun... să-ți spun că nu mai am de trăit decât... nu Țtii... poate o lună. De fapt te-am căutat, te-am urmărit, nu ca să-ți spun asta. Vroiam să te văd. Atâta tot. Nu vreau să facem dragoste, nu vreau să mă lamentez, să fiu patetică, nu vreau să mă compătim Țti. Nici măcar nu te rog să ai grijă de băiatul meu... Nu de teamă că nu ar accepta, ci pentru că... voi doi v-ați urât foarte repede. Ți nu există ură mai puternică decât cea născută din dragoste. Prefer să plec cu imaginile voastre separate dincolo... cu două iubiri, sau poate cu două deznădejdi. Un singur lucru vreau să te rog: să nu-ți pară rău... pentru că eu iau cu mine toate lucrurile astea. Ți Țtii că sunt singurele pe care le pot lua Ți că sunt nemaipomenit de frumoase... A, da, să nu-ți treacă prin cap prostia aia cu condusul pe ultimul drum... Te rog să mă păstrezi vie Ți să aștepți să mă întâlnim Țti după fiecare colț de stradă. Promite-mi asta!

Codruș a simțit gustul sărat de pe buze, fără să Țtie dacă o sărutase pe Cristina sau doar o lacrimă. A achitat nota de plată, a condus-o până la taxi Ți, în timp ce ea se urca în mașină a privit-o pentru ultima oară. Ajuns acasă s-a trântit în pat Ți, toată noaptea, a privit o dungă de pe tavan, fără să se gândească la nimic.

Mașina alerga prin Bărăganul pustiu, cu sate abia întrezărite prin ceața dimineții. Acele tainice semne spre cer ale pământului însetat, cumpenele

fântânilor, nu mai existau; erau doar ciulini și câte un petec de arătură, ici acolo, împovărând și mai mult cenușul peisajului. A oprit la un han, undeva în apropiere de Urziceni. Pe marginea drumului, tarabe și gherete jalnice, cu „negustori” oacheși care erau în stare să-ți ofere orice, la prețuri de nimic, numai să vadă de unde scoți bani. A coborât cu o mină posomorâtă și, înainte ca primul ofertant să-l abordeze, a scos telefonul „improvizând” o conversație cu un general, căruia el, colonelul, îi raporta că totul decurge conform planului. Trucul a funcționat și a putut intra, liniștit, în localul pustiu. S-a așezat la o masă și a comandat o cafea mare, fără zahăr. A adăugat, după o clipă: „ai un gin tonic!” În fond - se gândi râzând - tot m-am avansat eu colonel. Iar dacă am ghinion și rămân fără permis, în trei luni reînvăp să merg pe propriile-mi picioare.

Între timp gândurile reîncepuseră să-i dea târcoale. Tot la hanul ăsta, sau poate la altul, oprise în urmă cu 5 ani, când se întorcea de la mare, cu Dorin, cel mai bun prieten al lui de la Strigoaia. Ileana, soția lui Dorin i-a povestit, atunci, câte „prostii” făcuse „încăpățânatul ăsta”. A refuzat să fie director de coală, a refuzat să fie primar, și s-a apucat, împreună cu alți doi trăsnîți, Emil Prundel și Doru Berzescu, ingineri pe antierul de la baraj, să construiască un „vapor”. Cum lucrările la complexul hidroenergetic au fost sistate, atunci când Petre Roman a constatat că România e un morman de fiare vechi, inginerii au plecat și Dorin a rămas, ca Noe, cu „arca” în garaj și cu mașina în curte. El râdea, de toată povestea asta. „Auzi, ce idee! Director de coală... Păi eu sunt profesor, mă, profesor de limba română. Nici primar, nici notar, nici... dracu’ mai ție ce. Ileana, cu toată supărarea asta a ei, mă înțelege. Uite, de două veri iau copii cu mine, refacem trasee turistice și, seara, discutăm literatură. Ei sunt singuri căora le-am citit versurile și prozele mele, dar nu le-am spus niciodată cine e autorul. Acum îmi fac o cabană pe malul lacului de acumulare. Abia aștept să dormim acolo, să ne sculăm la cinci dimineața și să mergem la pescuit. Să ne sălbătici, bătrâne, să uităm nebunia lumii și să ne îndrăgostim de propria noastră nebulie! Poate atunci o să-ți citesc și pie câte ceva...”

Cabana a văzut-o a doua zi. L-a lăsat pe Dorin pe acoperiș, bătând ultimul ȋr de ȋndrȋlȋ. La o săptămȋnȋ l-a sunat Ileana. A ȋnȋeles, cu greu, cȋ Dorin murise, ȋn mod stupid. Plecase cu familia unui profesor din Constanȋa la Lacul Vulturilor. La ȋntoarcere nu au mai prins autobuzul și au pornit pe jos cȋtre Strigoaia. Mai aveau, pȋnȋ ȋn sat, un kilometru. Un fost elev al lui Dorin a oprit și i-a luat ȋn cabina camionului. Bȋiatul, pȋnȋ atunci cioban, ȋȋ cumpȋrase camion, luase permisul de conducere și se apu-

case de cȋrȋușie rutierȋ. Povestea, cu emfazȋ, cȋt la costat... „carnetul” de profesionist. A apȋsat frȋna și i s-a pȋrut cȋ nu ȋine. A mai apȋsat odatȋ și, speriat, a deschis ușa lȋsȋnd mastodontul la voia ȋntȋmplȋrii. Impactul cu malul i-a aruncat prin parbriz pe cei trei membri ai familiei din Constanȋa. Au „aterizat” dincolo de ȋanș, pe stratul moale de mușchi. Au scȋpat cu cȋteva zgȋrieturi. Dorin, care stȋtea ȋn spatele scaunului ȋoferului a ȋeșit ȋn ultima clipȋ. Mașina s-a rȋsturnat și marginea cabinei i-a strivit capul. Printre primii ajuns la locul accidentului, fraatele lui Dorin, Ionel, a rȋsuflat ușurat: „Mȋ, nu vedeș cȋ ȋsta are pȋrul alb! Cum sȋ fie nenea!”

La priveșhi Ionel și Codruș au stat tȋcuș, sorbind rar din paharele cu ȋuicȋ. Aveau atȋtea sȋș și spunȋ și nu reușeau sȋ scoatȋ nici un cuvȋnt. Dupȋ mult, dupȋ foarte mult timp, Ionuș l-a prins de mȋnȋ și ȋoapte le au fost ca un urlet:

- Sȋ ȋtii, Codruș, de azi ȋnainte eu ȋl urȋsc pe Dumnezeu cum n-am urȋt pe nimeni, niciodatȋ!

Manuscrisele lui Dorin nu le-a gȋsit. Nu putea s-o acuze pe Ileana, de la care a primit doar o coalȋ, acoperitȋ cu scrisul dezordonat al rȋposatului: „Asta e tot. Dȋcȋ mai gȋsesc ceva te anunș!” Poezia din manuscris, intitulatȋ „ȋara fericitȋ”, a publicat-o ȋntr-un almanah, ȋmpreunȋ cu cȋteva cuvinte ce i s-au pȋrut sȋrace și pustii: „Noi ne-am nȋscut morș! / ȋn fiecare scȋncet se ascundea / Un mort nou nȋscut, / ȋn fiecare literȋ din abecedar / Era scos la tablȋ trupul / Silitor al unui elev, / La fiecare ȋntȋmplare un preot / ȋntra ȋn altar și cȋntȋ / Slușba unuia sau a altuia / Cȋtre zidurile care aveau / Ochi și urechi... / Dar popoarele moarte / Fac ȋȋri fericite: morșii / Lucreazȋ ȋn liniște pe ȋantiere, / Vin cuminș la mitinguri și aplaudȋ / Spunȋnd "bogdaproste!" / Pentru bȋnuș de ort ai pomenilor. // ai tu fiul meu și generașia ta / Ne-ȋȋ dispreeuit pentru toate astea, / ȋȋ ȋeșit ȋn stradȋ dinamitȋnd / Zidurile, v-ȋȋ ȋmpodobit mȋna / Dreaptȋ cu semnul victoriei / Dȋrȋmȋnd pușcȋriile și strigȋndu-vȋ / Libertatea ȋn pieșele publice... / ai tu, fiul meu, și generașia ta / Orbȋș de mȋndria faptelor mari / N-ȋȋ vȋzut cȋ apar gratii ȋn cer, / Pe pȋmȋnt și pe ape. / N-ȋȋ vȋzut cum urmașii zeilor tulburi / Zȋvorȋsc Olimpul și vȋ presȋrȋ prin vȋi / ȋn cochilii de melc, nu i-ȋȋ auzit / Rȋzȋnd ȋn hohote, ȋmpreunȋ / Cu zeii bȋtrȋni, ȋn timp ce sorbeau / Ambrozia sfidȋrii: / Cum era sȋ se nascȋ vȋi din morș! / Vor fi și aceștia buni pentru neant, / O sȋ le putrezeescȋ și lor repede / Memoria și ȋȋ vor risipi scurta agonisealȋ / Pe lumȋnȋri și sicrie, pe cruci / De marmurȋ și iar se vor ridica / Marile temple și morșii vor naște / Alșii morșii și pururi ȋara asta va fi fericitȋ!”

Da, memoria... Cimitirul memoriei... Adunȋnd morșii de pe drumurile trecutului!

Restituiri

Margareta Sterian Buna și inspirata Doamnă a generației sale

Constantin MUNTEANU

În atât de grăbita lume contemporană, timpul spiritului devine teribil de limitat: intrăm pe internet, tastăm un nume sau o temă, ne punem „la curent” cu ceea ce ne interesează și „fugim” mai departe, fără să știm către unde.

Nevoită să facă față acestei „concurențe”, cartea a ajuns o Cenușăreasă, dar nu una a promisiunilor, a visului, a deschiderii către speranță. Cenușăreasa de azi este una lăleie, clonată în zeci de mii de exemplare, pentru toți prinții îndoielnici care îi ceresc grațiile. E vremea romanelor „serial”, standardizând totul la dimensiunile hollywoodiene ale unor oarecare Harry Potteri, se traduc toate năzbătiile exotice, scuarle „economiei de piață” sunt pline de tarabe iar editurile nu mai prididesc cu tipărirea „operei” oportunităților de tot soiul (de la miniștri la pensionari) ce se vor autori, visând la o celebritate cel puțin locală, dacă mondială nu se poate. În context mecenatul a devenit o chestie de prietenie iar sponsorizarea una de relații. Pușinele încercări de încurajare a tinerilor talenți sau de recuperare a valorilor, risipite (nu numai de regimul comunist) sau uitate, este unul salutar și, desigur, independent de birocrația culturală, ocupată cu alt gen de „recuperări”.

Un astfel de eveniment îl reprezintă tipărirea celei de a treia ediții a romanului **Margaretei Sterian, Castelul de apă**, cu sprijinul Fundației Tender și a al doamnei Nicoleta - Daniela Tender.

În studiul „Un jurnal al proșepimii aurorale”, inserat la sfârșitul acestei reeditări (prima ediție a apărut în 1972, la Editura Cartea Românească iar cea de a doua în 1998 la Editura „Grafik Art” Botoșani), **Mariana Vida** notează: „... universul miraculos moștenit de la Margareta Sterian în cursul îndelungatei și zbuciumatei sale existențe de artist lucid, ce-și rezerva dreptul de a privi «viața prin hublou» se cere azi a fi redescoperit.”

Cine a fost Margareta Sterian? În sens pur biografic o artistă (pictoriță, poetă, romancieră, traducătoare și scenografă) născută la **16 martie 1897**, în Buzău. Frecventează cursuri de pictură și istoria artei la Paris (Academia Ranson și École du Louvre (1926 - 1929), completate, în anii '30 prin călătorii de studii în Anglia, Austria, Danemarca, Elveția, Franța, Norvegia, Suedia și Statele Unite.

S-a stins din viață, după o remarcabilă carieră, la **9 septembrie 1992**.

În sens cultural, în pofida limpezimilor de culori și fraze, ne aflăm în fața unui artist ce se relevă într-o multitudine de fațete, ca într-un labirint al oglinzilor. Regretatul **Iordan Chimet**, în **Cartea prietenilor mei**, scria: „Tare mă tem că pentru publicul tânăr de astăzi numele Margaretei Sterian nu va trezi decât pușine ecouri..., o, cât aș vrea să mă înșel! (...) E foarte dificil să înțeleg obstinanta și bizară preferința a isteriilor din zilele noastre de a-și fixa reflectoarele doar pe fizionomiile a 3 - 4 aleși, ocultând opera și influența pe care au exercitat-o asupra unui public atât de bine educat din ultimul deceniu interbelic de ceilalți componenți ai generației(...). Nu vor fi amintiți în inventarul - atât de sumar, atât de nedrept - al tinerei generații savanșii, cărturarii care și-au realizat destinul intelectual superior departe de rumorile străzii, în liniștea bibliotecilor și amfiteatrelor. În orice istorie adevărată a tinerei generații un loc de onoare ar trebui rezervat Margaretei Sterian, buna și inspirata Doamnă a generației sale. A luminat realitate în care a trăit, pictat și scris cu irealitatea spiritului său ferit de delirurile scandaloase ale vremii”...

Lansarea cărții în orașul natal al autoarei a avut loc la Biblioteca Județeană „Vasile Voiculescu” - încă un eveniment cultural autentic „provocat” de directorul instituției, dl. **Sorin Burlacu** - dar n-aș spune că „memoria” buzoienilor contrazice cele

afirmate de Iordan Chimet. Cei prezenți au avut privilegiul de a-l avea în față, alături de dl. *Bucur Chiriac*, pe pictorul **Mircea Barzuca**, cel ce a fost „ucenicul” artei, despre care spunea: „*Margareta Sterian este unul dintre marii noștri artiști și un mare model pentru mine, un mare om pe care l-am iubit și l-am venerat. Este un artist de factură renascențistă care a făcut de toate, și pictură, și grafică, și scris. Opera ei inventează un univers poetic, magic, este o grădină, un nou Eden*”.

Cu modestie, Domnia Sa n-a făcut însă referire la rolul pe care l-a avut și îl are în recuperarea și promovarea operei lăsate de Margareta Sterian, începând cu editarea albumelor de artă și terminând cu reeditarea cărților de literatură semnate de Margareta Sterian. N-au lipsit nici referirile la traduceri-le din literatura universală, multe dintre ele reprezentând punți către universuri culturale inedite: „**Antologia poeziei poloneze contemporane**” (Editura Cartea Românească, 1934; Trilogia lui **Eugene O'Neill** „**Din jale se întrupează Electra**” (Editura Pro Pace, 1943); „**Poeme**” de **Walt Whitman** (Editura Pro Pace, 1945); „**Antologia poeziei americane moderne**” (E.S.P.L.A., 1947) etc. În 1981, la Editura Eminescu, apare volumul: „**Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare**”, în traducere imaginară de Vasile Voiculescu”, transpuse în engleză de Margareta Sterian, care realizează și grafică.

Castelul de apă se află la granița dintre roman și memorialistică. Este, dacă vreți, o carte teribil de diferită și, paradoxal, teribil de asemănătoare cu **Cartea de la San Michele** a celebrului medic suedez **Axel Munthe**.

Diferită pentru că, în timp ce „refugiatul” de la Capri participă cu vehemență la „spectacolul lumii”, stând la masă cu capetele încoronate sau tratându-i pe amărâșii Siciliei, dormind împreună cu tâlharii sau monologând, în vila sa din fostele grădini ale lui Tiberiu, cu fantoma împăratului, Margareta Sterian se caută pe sine în limpezi și calme peisaje „interioare”.

Asemănătoare deoarece există, în ambele capodopere, istoria patimii de a construi un destin, dedicat celor din jur.

Deosebite pentru că personajele lui Munthe sunt italieni gălăgioși, conașionali încruntați, pisici, maimușe sau fantome, în timp ce „Castelul de apă” este „populat” de ființe feminine, delicate și - de cele mai multe ori - singure, copaci, fluturi sau flori.

Asemănătoare pentru că autorii ajung la profunzimile abisale din sufletul eroilor lor. Dar mai ales pentru că, în final, față în față cu neantul, bucuria de a fi (de a fi fost) rămâne întreagă și nespulberată.

Eil PRO^aCAN

Tabla de șah

Planeta noastră, indiferent cum s-ar încerca să fie definită, înainte de toate înseamnă viață; virus, elefant, frunză, scoică, pasăre sau om sunt forme diferite pe care le îmbracă privilegiul de a fi.

Specia umană accesează într-un mod ciudat și diferit frumusețea „patrimoniului” universal al vieții. Există frumoși, urâți, proști și genii, înalți și scunzi, slabi și grași, darnici și zgârciți, există superdotăți, muși, orbi, ciungi, ologi...

Toată această scară a inegalităților, în fața aceleiași scurte treceri prin lume, ca și cum n-ar fi fost de ajuns de dură, mai suferă o scindare nemilos de nedreaptă: săraci și bogați.

Unii dorm sub cerul liber sau prin canale, alții mistuiți de teroarea plictisului, savurează nimicnicio viața celorlalți din palate sau de la bordul avioanelor particulare.

Filozofi, scriitori, actori, pictori, compozitori, profesori, oameni care prin muncă onestă și-au pus toată viața în folosul celorlalți, ajunși la vârsta senectății trăiesc în modestie sau chiar din mila celor miloși, în timp ce analfabeții sau semianalfabeții depin, fără rușine sau fără logica aportului lor la dezvoltarea societății, averi fabuloase, sfidând elementarele ierarhii valorice și chiar bunul simț.

Băranul român, atât cât mai e, atât cât mai poate, cu palmele lui veșnic crăpate, a devenit un arendaș al muncii zadarnice și este privit în bătaie de joc.

Ce merite și înzestrări deosebite au cei bogați de au ajuns la aceste privilegii?

Ce vină ori păcate pot avea cei care își duc viața într-o continuă căutare, zbucium și nedreptate?

Suferința, liniștea, zâmbetul, lacrima după ce criterii sunt împărțite în aceeași lume, în aceeași viață, sub același soare?

Singurii veșnic nonconformiști ai acestor reguli nescrise sunt nebunii. Ei sfidează cu ușurință lor patologică totul: și bogați și bogăție și anotimp și lacrimă.

Vorbesc tăcând ... vorbesc vorbind.

Cuvintele nebunilor, deși cunoscute, ne traversează puterea de înșelare, îndreptându-se întotdeauna undeva spre cer.

Probabil că acolo în abisul universului există o lume în care dreptatea este singura rațiune, iar zâmbetul este un drept, nu un privilegiu.

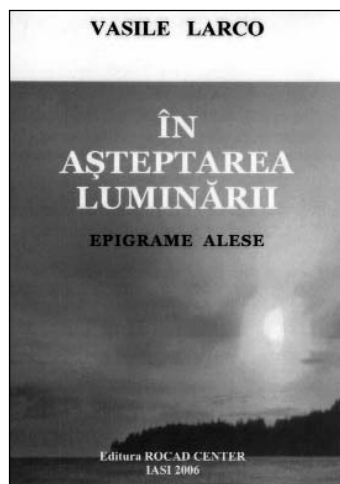

Vitrina cu cărți

Vitrina cu cărți

Virina cu cărți

Poetul și epigramistul

Apărută la Editura „Rocad Center” (lași, 2007), placheta de versuri **Visuri**, semnată de **Vasile Larco** propune cititorilor o poezie sinceră, realizată în „dulcele stil clasic”: „O floare gingașă de mai, / Când soarele răsare, / Bi-a-o prinde-o-n părul tău bălai / Să-mi dai o sărutare” (**Visuri de floral**).

Un mult mai consistent volum „**În așteptarea luminii**” - epigrame alese”, apărut la aceeași editură, dezvăluie o altă fațetă poetică a lui Vasile Larco, cea de epigramist. „**Vasile Larco** - scrie **Cornel Udrea** - face o figură aparte, plină de culoare, vervă și inventivitate în peisajul literaturii satirico-umoristice...”; iar **Marius Chelaru** adaugă: „Una peste alta, Vasile Larco este un nume consacrat de acum în lumea umoristilor din țara noastră și, având în vedere că epigrama poate fi privită și ca o soră mai sugubășă a poeziei, cărțile sale vor străbate drumurile timpului...”

De fapt, epigramistul își împarte „maratonul” creației în

„probe” de 100 de metri garduri, pe care le trece nu doar cu entuziasm ci și cu talent. Iată, această „**Pretenție**”: „Privind spre cărți o cititoare / Zicea, făcând pe supărata: / «La prețul lor atât de mare / Să mi le dea citite gata»”. Calamburul, deturnarea sensului, latența explozivă a unor situații, sunt exploatate cu inteligență și farmec, ceea ce - ca și în cazul lui Păstorel - îi dă dreptul epigramistului să se uite, cu o oarecare detașare, la aureola poetului.

Semne lirice

Tot două cărți, apărute la Editura „Domino” (București, 2007), primim și de la **Florentin Popescu**, un risipitor de sine prin excelență. În prima dintre ele - **Semne și simboluri** - scriitorul investighează spațiul spiritual românesc, sărăcit, într-o bună măsură, de sensurile sale mitice. Efortul autorului, de a reface sensurile inițiale, este - indiscutabil - unul meritoriu, ținând de memoria afectivă:

„Pentru o bună parte din noi, cei născuți la țară, la deal sau

la munte, și care ne îndeletnicim cu scrisul plaiul înseamnă, înainte de toate, locul strâns legat de vatra copilăriei, adică de cea mai frumoasă secvență, de neuitat, a filmului vieții pe care o trăim”. Din șirul acestor «substantive comune» ale copilăriei noastre, Florentin Popescu „inventariază”: **părinții, pridvorul, cubeaua** (fereastra de la pod - n.n.), **scrânciobul, troița** („Troiele sunt, înainte de toate, semne ale statorniciei și vechimii noastre pe aceste meleaguri”), **fântâna, poteca, bobul de grâu** etc.

Redescoperirea unei lumi, prin ochii copilăriei, nu-l ferește însă pe autor de dezamăgirile provocate de transhumanța, nu din noi spre noi, ci din noi spre un univers coroziv al lucrurilor: „Nu este mai puțin adevărat că - scoase din contextul lor inițial (...) toate aceste creații se simt parcă stânjenite, aidoma păsărilor zăvorâte în colivii”.

Elegia cailor pierduți - ediție bilingvă, româno-albaneză (traducerea **Balki Ymeri**) readuce în scenă poetul plecat în căutarea copilăriei. Nu mai este vorba, însă, de adolescentul răzvrătit din volumul de debut (**Obsesia Păsărilor**) ci de cel ce a văzut, deja: „nemaipomenitele și inversele ninsori” (**Ninge cu flori prin țara fântânilor**). Tragicul, invocat în prima carte a poetului: „Trag de clopot limba într-o parte / mâinile mă dor și-am obosit demult / greu e clopotul și în balans mă saltă / și lovesc cu furie de parcă / inima oprită după lege / ar continua-n metal să bată” (**La clopote**), se nuanțează: „Jocul de iarbă-n poiana de suflet / cu bețe lovind în

bucata de lemn / cu nume de animal / într-o groapă a fiecăruia ȳ-o alta / batem ore ȳ-n besmeticul dans / alungăm închipuitul animal / cine-l lovește odată, înapoi / trebuie să-ȳ ducă cerul în groapă...".

Concluzionând, cele două cărți menționate ale lui Florentin Popescu, sunt, dincolo de substanța literară intrinsecă, întoarceri într-o vârstă revolută, ce nu poate fi salvată decât prin amin-tiri.

Umor din... Topor

În prefața plachetei de epigrame **Umor din... Topor** semnată de **Nicolae... Topor** (Editura Casa Ciurea, Slatina, 2007) **Nicolae Zărnescu** ȳi prezintă astfel prietenul ȳi colegul de la cena-clul epigramiștilor slătineni: „Nicolae Topor este un fel de Grigore Ureche aterizat cu maȳi-na timpului în contemporaneitate. El consemnează, conștincios, toa-te evenimentele sociale ȳi politice care prezintă interes (...) lovind cu toporul fără milă, în stânga ȳi în dreapta”.

Într-adevăr, aceste lovi-turi nu mai visează funcționarul îmbătrânit în rele, frizerul cu mâna întinsă după bacȳo sau ospătarul care strigă: "Vineee!", referindu-se, probabil, la sârăcie, la scumpiri sau la anotimpul următor al calendarului. Ei, bine,

nu. „uscăturile“ vizate de defri-a-rea umoristică sunt mult mai „sus”: „Tot bărbatul are ouă, / Minim unul, maxim două, / Numai domnul A. Năstase / Are ouă... câte case” (**Ouăle premierului Năstase**). Sau: „Vântul, când bătea-n rafale, / sta ȳuvișă să se scoale... / Dar, de-acum, nici vije-lia / nu-i va mai scula chelia” (**Aeful ȳi-a tăiat ȳuvișă**). Din lista perso-najelor imortalizate în zâmbete (destul de caustice), celor amintiȳi (Năstase ȳi Băsescu) li se adaugă: fostul ministru **Hârdău**, **Gigi Becali**, **Corneliu Vadim Tudor**, **Ion Iliescu**, **Mona Muscă**, tânăra P.R.M.-istă **Oana Zăvoranu**: („Când superba Oana pe ecran s-arată, / Doamna Daniela este încântată, / Căci se pregătește, este evident, / Înc-o Buruiană pentru Parlament”). Lista de mai sus demonstrează obiectivitatea autorului ȳi implicarea totală în politica... umorului.

Nu putem, așadar, decât să devenim complici cu prefăpato-rul, care încheie astfel: „În conclu-zie, chiar dacă umorul este din topor, această carte merită citită pentru energia benefică pe care o degajă”.

Cartea cu ȳtaif

Profesorul **Emănoil Toma** scote la Editura „Printeuro” Plo-iești, 2007, ediȳia a doua, revăzută ȳi adăugită, a cărȳi de interviuri

Oameni cu ȳtaif. Sigur, chiar titlul sugerează o selecȳie riguroasă a interviuȳilor, „grupăȳi” în: „oameni de litere”, „oameni ai scenei” ȳi „oameni ai catedrei”.

Astfel împărȳiȳi subiecȳii devin „tipare culturale” sau, mai exact spus, puncte de reper pen-tru fenomenul cultural al zilelor noastre: „În România, după căde-rea comunismului, au apărut cel puțin două generaȳii succesive; au apărut optzeciștii, care se afirmă plenar de vreo 15 ani, au încercat să producă ȳi o ideologie literară, așă-zisul postmodernism, o teorie destul de vagă... Ei vor să aibă o ideologie, dar mi se pare că întâr-zie prea mult într-o solidaritate de generaȳie. La cincisprezece ani, deja, e cazul să se singularizeze, să se afirme în grupuri, dacă nu indi-vidual. Apoi au apărut nouăzeciș-tii, acum vreo zece ani, ȳi acum văd că ultima tulburare a apelor sunt douămiiștii - o foarte tânără generaȳie, 21 de ani, care neagă tot ce-a fost înaintea lor...” (**Nicolae Breban**).

„Noi am luat o lege a tea-trelor împrumutată în 1953 de la Răsărit ȳi încă mai dăinuim în ea. Din păcate, nu se schimbă, pentru că suntem mentalizaȳi ȳi trăim în pasivitatea ȳi în trena aceluȳ sis-tem, ȳi majoritatea celor din tea-tre nu dorește nici o schimbare. Este păcat ȳi eu cred că ar trebui să se schimbe lucrurile, să existe o suspinere a teatrelor particula-re, astfel încât tinerii care au absolvit institutele de teatru să poată avea acces la o ușă deschi-să” (**Horăȳiu Mălăele**).

Iată ȳi câteva alte nume, din acest veritabil „tur de forȳă” prin spaȳiul cultural: **Nicolae Manolescu**, **Fănuș Neagu**, **Adam Puslojic**, **Eugen Simion**, **George Vulturescu**, **Maia Morgenstern**, **Christian Crăciun**. Sunt tot atâtea argumente pentru lectură, fiecare pagină fiind, de fapt, o fereastră deschisă spre lumea ideilor.

Cronicar

Rezonanțe folclorice în povestirile lui V. Voiculescu

Prof. Alexandru DUBU

Izvorâte din contactul direct cu fenomenele înconjurătoare, cu firea lucrurilor și legile cosmosului și din necesitatea omului de a se apăra în fața naturii, riturile se relevă prozatorului ca niște surse de informații cu ajutorul cărora se poate încerca reconstruirea unui univers apus, loc de refugiu în fața civilizației.

Însuși un personaj din *În Mijlocul lupilor* ne lămurește elocvent în acest sens: „Pentru mâncare omul găsea destulă pradă mai slabă decât el, precum și toate roadele pământului. Dar împotriva leului, care năvălea peste el, și a ursului, cu care intra în concurență pentru adăpost, ori a mamutului care-l strivea, vânătoreea trebuia să se transforme în arta supremă, ținând și magie totodată, tehnică și cultură, sacrificiu și încordare de energii, cu simulacre și ritualuri magice, desfășurate pe ariile altarelor, așa cum arată toate scenele zugrăvite în peșterile preistorice. Sau cum se mai practică la sălbatcii de azi...”. De ceea, continuă povestitorul, „ecourile de atunci... mai răsună ici-colo în practicile magice și eresurile vânătorești de la țară: glonțul descântat, unsorile vrăjite, talismanele, zilele faste și nefaste, precum și alte rânduieli ale vânatului mergând până la purificare”. În acest context, pare firesc că și „gândurile... înfiorate se întorceau înapoi pe părțile deschise de oamenii paleoliticului, la cavernele cu oase de urși și lei prohodite de magii clanului în incantații și vrăji”.

Din timpurile magice, străbat până la noi ecouri dintre cele mai interesante. Îndeletniciri străvechi, simple practici capătă aureolă de mister, dezvoltându-se ca rămășițe ale unui rit apus. Astfel Oni-^{or} (**lubire magică**) adună fire de aur din apa râului folosind blăni de oi, ca și cum ar săvârși o vrajă. În aceeași povestire, răstignirea uliului rănit „ca să dea de veste fârtășilor că nu-i de glumă și să nu se mai apropie” e însoțită de vorbele moșneagului „ca o litanie, o orășie funebră” și precedată de „ariparea” (rânirea) păsării răpitoare cu pușca a cărei țeavă a fost frecată cu izmă pentru îndepărtarea mirosului de fier.

Atunci când e vorba de rituri, Voiculescu notează, evident în veșmânt artistic, în unele narațiuni (**lubire magică**, **Ultimul Berevoi**, **În mijlocul lupilor**) toate elementele actului magic (pregătirea, desfășurarea rezultatului).

În **Lacul rău**, bătrâna Savila, strămoașa satului... „aducând în gheba spatelui cuminșenia celor peste o sută douăzeci de ani ai ei”, vine să descopere cadavrul unui înecat, ceea ce - să reșinem! - nu

reușise nici experiența oamenilor, nici rugăciunile preotului. Ritualul e văzut de toată suflarea satului prezentă pe mal: bătrâna, după ce scoate „dintr-un colț al maramei o turtă de făină albă, în chip de prescură cu patru colțuri” și o lasă „pe fața mohorâtă a lacului (...) începu să taie apele în chip de cruce cu cârja... Iar se ridica uitându-se la cer și iar se încovoia peste ape, închinându-le cu toiagul în cele patru zări spre care plecau cercuri”. Așadar, „cu nedeزمینپتا ei înșelepciune pescărească, Savila citi tainele cele rune, cu care lacul își scria legile lui veșnice”.

Rareori însă (**Lacul Rău**, **lubire magică**) vrăjitorii admit prezența altor persoane în timpul desfășurării ritului: „Prietenul meu ceru frumos îngăduința să fim și noi față la operație. Cu foarte mare greutate, după lungi stăruinși, după ce i-a dat câteva pachete de tutun, o pipă nouă și chibrituri, moșul se învoia”. Textul se transmite pentru a fi cunoscut de generațiile următoare numai atunci când se întrunesc anumite condiții. Și e firesc, căci, la rândul lor, vrăcii au moștenit harul ca pe o pravilă sfântă. Luparul spune, în această privință: „am deprins graiul lupilor de mic copil... întâi de la moșu-meu și de la tata”. Iar Oni-^{or} ne lămurește: „E o taină străveche care s-a pierdut. O mai apucase tata, care mi-a lăsat-o mie moștenire, că îl ascultam”. Taina va fi lăsată feciorului său numai dacă se va face om de treabă și „dacă s-o mai dezdrobi din ale muierii”.

Din partea celor cărora le mărturisise moștele numai după ce se convinsese că aceștia - etnograful și poetul - sunt oameni cumsecade, Oni-^{or} n-are nici o grijă „că din cârpile dumneavoastră nu se mai întoarce ea înapoi aici”.

Regăsim în timpul ritului elemente primordiale pe care filozofii le-au așezat încă din antichitate la baza universului: apa, focul, etc. Vraciul din **Ultimul Berevoi**, când începe vraja „întâia treabă a fost să stingă focul țârlei, foc nou, aprins cu amnar ori chibrit. A apăpat vechiul foc, focul viu, singurul creare trecere la duhuri. Scânteia, care-l zămislește ca pe un copil, trebuie să pănească, sămânță vie, dintr-o sfârșeală de lemn tare, frecată într-o găurică scobită în alt lemn mai slab”.

În foc se aruncă „smocuri de păr de urs și lup, care vindecă spaimile și dă inimă bărbată”. Îndrăgostitul e afumat „cu buruieni împușcate amestecate cu păr smuls de la fiare”, iar pe bolnava care crede că înghițise un țarpe „au afumat-o iar, au otrăvit-o cu buruieni”.

Arsenalul magic al vrăjitorului Sotropa se

compune din „*vergelu^oa de alun în mână, cosorul de argint înfipt în brâul verde, iar la sân sticlupa cu spiridu^o, păstrat în apă, ca o păpu^oică cât un dop de plută, care, când se da la fund, când se urca la gât, după cum avea nevoie stăpână-su*”. Tot o „*vergelu^oă mlădioasă*” folose^ote, printre altele, mo^oneagul din **lubire magică** ca să alunge puricii, iar Savila „*a^oi^o-deri căutătorilor de fântâni ^oi comori, cu varga magică în mâini, dibuise în ascunzi^oul apelor trupul pierdut al înecatului*”.

Alteori obiectul cu virtuți magice este „mâna de mort” pe care hoții de cai o purtau totdeauna la ei pentru a adormi vechile. Uneori, aceea^oi materie - fierul - are calități magice (cupitul descântătorului din **lubire magică**) sau trebuie îndepărtat ca să nu primejduiască vraja (**Ultimul Berevoi**).

Cosorul lui Sotropa e de argint, iar pentru eficiența descântecului plata se face numai cu bani de argint.

O parte din „uneltele” vracilor sunt a^oezate sub semnul unei sacralități divine: *prescura (Lacul rău)* sau se apelează la semne din religia ortodoxă: *crucea*. Fapt explicabil căci „*spre deosebire de biserica catolică cea care, în occident, a înscenat mii ^oi mii de procese ^oi a ars pe rug mulțime de oameni în decursul veacurilor pentru magie ^oi vrăjitorie, biserica ortodoxă, în Răsărit, a căutat să anexeze ^oi des-*

cântecele între mijloacele de a influența masele”

Ba, mai mult decât atât, atitudinea Savilei ^oochează, căci ea aproape porunce^ote preotului de al cărui sprijin are nevoie - descântecul ^oi ruga împletindu-se firesc: „*Părinte, stai aici să cite^oți*”.

Medicul Voiculescu ne oferă ^oi varianta care se apropie de ^otiință. Un personaj din **lubire magică** explică: „*Vraja? E destul ca print-o practică oarecare - ^oi aici e farmecul - pe lungimea de undă a vibrației tale vitale să se adapteze unda unei alte voințe, rea sau binefăcătoare, pentru ca vraja să se înscăuneze. Ce e la urma urmei, sugestia? Hipnotismul? O luptă între vibrațiile a două voințe adverse*”.

Povestirile lui Vasile Voiculescu, foarte bogate în „fenomene” ^oi nuanțe, nu pot fi închise într-o simplă formulă, nici măcar atunci când le analizăm sub aspectul rezonanțelor folclorice înglobate în ele. De^oi unitare prin tonalitate, ele oferă, sub acest aspect, numeroase soluții artistice privind structura ^oi modul de valorificare a tezaurului creației populare.

Citatul folcloric lipse^ote, dar plasma spiritualității populare ^oi mai ales transfigurarea unor motive ale ei oferă o bogăție nesfârșită de sensuri. Aceasta ^oi pentru că Voiculescu un cunoscător profund al vieții ^oi filozofiei populare, este dublat în povestiri de un artist inegalabil.

Revista FEREASTRA

Publicație editată de:

I.S.S.N. 1584 - 2266

Asociația Culturală "Agatha Grigorescu Bacovia"
(Mizil, str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13 A)

Înscrisă în Registrul Asociațiilor ^oi Fundațiilor
al judecătoriei Mizil (dosarul nr. 1848/259/2008)

Cod fiscal: 23032460

Cont IBAN: RO60RZBR0000060010080523

deschis la "Raiffeizen BANK" - Filiala Mizil

Telefoane: 0244251144; 0728989264

E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

REDACȚIA: *Emil Procan* - director, *Lucian Mănăilescu* - redactor ^oef, *Valeria Manta-Tăicușu* - senior editor, *Emil Niculescu* - redactor.

La acest număr au mai colaborat: *Andreea Aprodă, Dan Brudăcu, Ion Diviza, Ruxandra Dragomir, Alexandru Dușu, Anca Elisei, Aida Hancer, George Lixandru, Sorin Matei, Constantin Munteanu, George Nimigeanu, Nicolae Pogonaru, Anca Scarlat, Silvia Sofineti, Passionaria Stoicescu, Mircea Tănase, Ardeleanu ^atefan, Kosta Vianu, Nicolae Zărnescu, ^oi membri Asociației Culturale "Mileniul 3" - Roșiorii de Vede*

Poeta redacției

Florin T. - Cluj: Nu ne interesează rezonanța numelor ci valoarea textelor. E adevărat că uneori facem concesi, dar asta numai în cazul tinerilor, atunci când întrezărim ^oansa unei evoluții ^oi afirmări ulterioare.

Adrian Marin - Eforie: Versurile sunt prăfuite ^oi întunecate, fără legătură cu ființa dumneavoastră de (bănuim) liceean îndrăgostit (^oi) de poezie: "Clipele sunt un ^oir lung de morminte / Văruite de lacrimile lunii / Cranii, doar cranii mă sprijină / doar scheletul nebuniei mă mai visează" (Nocturnă). Nu s-ar spune, totu^oi, că nu există o anumită forță a imaginilor, o disponibilitate imagistică ce poate duce spre lirismul autentic, netrucat. A^oteptăm (^oi) altceva.

Cronicar

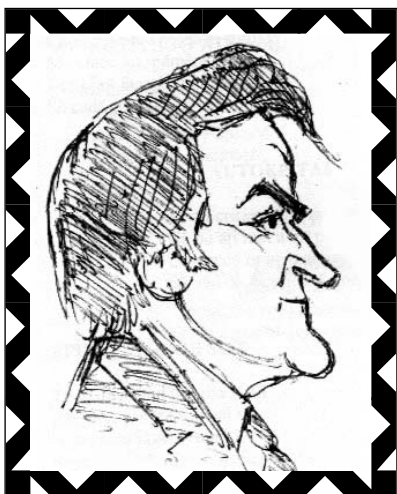
Abonamente se pot face la sediul redacției, prin mandat poștal sau expedind prin e-mail foaia de virament cu suma respectivă, plătită în contul asociației. Abonamentele se expediază prin poștă de către redacție.

Prețul abonamentelor: 1 lună - 3 lei; 3 luni - 10 lei; 6 luni - 20 lei; 12 luni - 40 lei.

Prețul acestui număr este de 4 lei

Epigramiști români contemporani

Vasile LARCO

Bitul român

Trăiește greu, de azi pe mâine,
Ce să mai spun, e inutil,
Nu are bani decât de pâine...
ai pentru telefon mobil.

Sopul

Îți zice sopul ofensat,
Plecând ți pus la patru ace:
Covorul n-am de ce să-l bat,
Că stă la locul lui ți tace!

Taina pământului

În a pământului splendoare
O laturăpi puțin umbrită:
Ne dă o viață de mâncare
Ca, în final, să ne înghită!

Pretenție

Privind spre cârpi o cititoare
Zicea, făcând pe supărata:
„La prețul lor atât de mare
Să mi le dea citite gata!”

Evoluție și tranziție

S-a dat maimușa jos din pom,
Croindu-ți viitorul drum
ai a ajuns prin muncă, om...
Dar unde să muncească-acum?

Pensiile

S-au mărit? E treabă bună,
Zice-o babă fără vlagă,
Cu ce iau eu într-o lună
Pot trăi ți-o zi întreagă!

Martie

E luna când s-agită norii,
S-adună ciutele în cete,
Vin rândunelele, cocorii
ai berzele în sat. La fete.

Viața la bloc

E-o liniște de-nmormântare
La blocul străjuit de tei
Atunci când nu se bat covoare
ai nici vecinii între ei.

Nicolae TOPOR

Vampirii din Dracula Park

Că parcul nu-i în Sighișoara,
Ci, mai degrabă, n toată țara,
O demonstrează, evident,
Vampirii ce-s în Parlament.

Bomba zilei cu Adriana B.

A scăpar săraca-n goană
De la sopul ei, Prigoană...
Lumea e nedumerită:
Cât va sta... neprigonită.

Băsescu și-a tăiat uvița

Vântul, când bătea-n rafale,
Sta uvița-i să se scoale...
Dar, de-acum, nici vijelia
Nu-i va mai scula chelia.

Soției mele, cam durdulie

După-atâția ani de zile,
Tot cu drag privesc la ea...
Chiar de are-atâtea kile,
Ea e slăbiciunea mea.

Gheorghe SUCIU

Femeile

Burlac fiind chiar fără să vreau
Urgent mai toate mă lasau.
Căsătorit ți în etate
Încet, încet mă lasă toate!

Avocatul apărării

Mi-a spus-o franc de la-nceput,
Să nu existe îndoială,
Că unde-i lege nu-i tocmeală
ai-am dat... atât cât mi-a cerut.

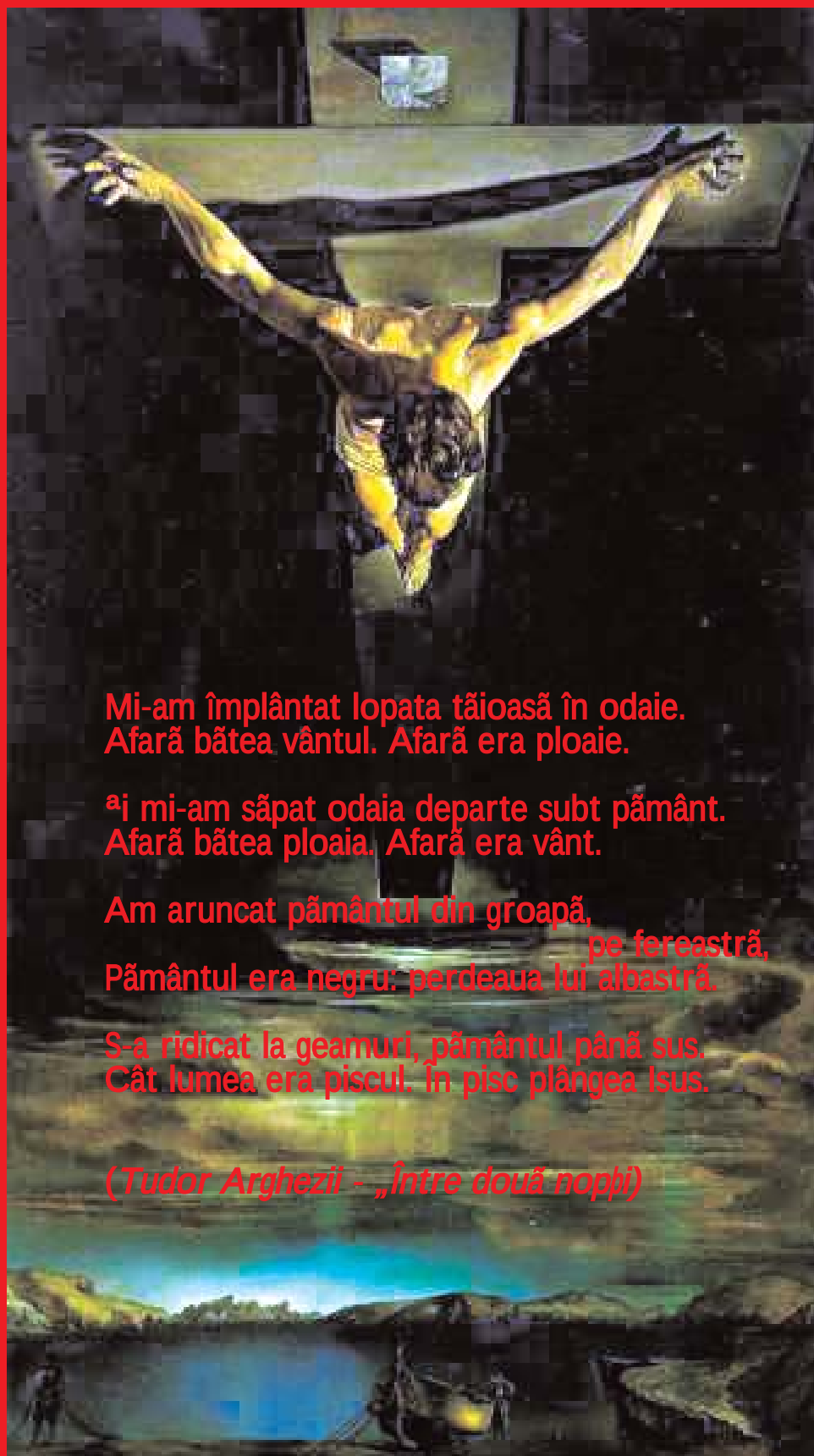
Anunș matrimonial

Se caută bărbat cu stare,
La fată bună, rar greșește,
Păcat? Doar unul, din naștere...
E negru ți-ncă nu vorbește.

Parolistul

Bebia dragostei el i-a promis,
Atunci când de soție a cerut-o,
ai n-a făcut de-atunci vreun
compromis,
Că tot într-o bebie a ținut-o!

Mi-am împlântat lopata tăioasă în odaie.
Afară bătea vântul. Afară era ploaie.

ai mi-am săpat odaia departe sub pământ.
Afară bătea ploaia. Afară era vânt.

Am aruncat pământul din groapă,
pe fereastră,
Pământul era negru: perdeaua lui albastră.

S-a ridicat la geamuri, pământul până sus.
Cât lumea era piscul. În pisc plângea Isus.

(Tudor Arghezi - „Între două nopți")